

Informazioni su questo libro

Si tratta della copia digitale di un libro che per generazioni è stato conservata negli scaffali di una biblioteca prima di essere digitalizzato da Google nell'ambito del progetto volto a rendere disponibili online i libri di tutto il mondo.

Ha sopravvissuto abbastanza per non essere più protetto dai diritti di copyright e diventare di pubblico dominio. Un libro di pubblico dominio è un libro che non è mai stato protetto dal copyright o i cui termini legali di copyright sono scaduti. La classificazione di un libro come di pubblico dominio può variare da paese a paese. I libri di pubblico dominio sono l'anello di congiunzione con il passato, rappresentano un patrimonio storico, culturale e di conoscenza spesso difficile da scoprire.

Commenti, note e altre annotazioni a margine presenti nel volume originale compariranno in questo file, come testimonianza del lungo viaggio percorso dal libro, dall'editore originale alla biblioteca, per giungere fino a te.

Linee guide per l'utilizzo

Google è orgoglioso di essere il partner delle biblioteche per digitalizzare i materiali di pubblico dominio e renderli universalmente disponibili. I libri di pubblico dominio appartengono al pubblico e noi ne siamo solamente i custodi. Tuttavia questo lavoro è oneroso, pertanto, per poter continuare ad offrire questo servizio abbiamo preso alcune iniziative per impedire l'utilizzo illecito da parte di soggetti commerciali, compresa l'imposizione di restrizioni sull'invio di query automatizzate.

Inoltre ti chiediamo di:

- + *Non fare un uso commerciale di questi file* Abbiamo concepito Google Ricerca Libri per l'uso da parte dei singoli utenti privati e ti chiediamo di utilizzare questi file per uso personale e non a fini commerciali.
- + *Non inviare query automatizzate* Non inviare a Google query automatizzate di alcun tipo. Se stai effettuando delle ricerche nel campo della traduzione automatica, del riconoscimento ottico dei caratteri (OCR) o in altri campi dove necessiti di utilizzare grandi quantità di testo, ti invitiamo a contattarci. Incoraggiamo l'uso dei materiali di pubblico dominio per questi scopi e potremmo esserti di aiuto.
- + *Conserva la filigrana* La "filigrana" (watermark) di Google che compare in ciascun file è essenziale per informare gli utenti su questo progetto e aiutarli a trovare materiali aggiuntivi tramite Google Ricerca Libri. Non rimuoverla.
- + *Fanne un uso legale* Indipendentemente dall'utilizzo che ne farai, ricordati che è tua responsabilità accertarti di farne un uso legale. Non dare per scontato che, poiché un libro è di pubblico dominio per gli utenti degli Stati Uniti, sia di pubblico dominio anche per gli utenti di altri paesi. I criteri che stabiliscono se un libro è protetto da copyright variano da Paese a Paese e non possiamo offrire indicazioni se un determinato uso del libro è consentito. Non dare per scontato che poiché un libro compare in Google Ricerca Libri ciò significhi che può essere utilizzato in qualsiasi modo e in qualsiasi Paese del mondo. Le sanzioni per le violazioni del copyright possono essere molto severe.

Informazioni su Google Ricerca Libri

La missione di Google è organizzare le informazioni a livello mondiale e renderle universalmente accessibili e fruibili. Google Ricerca Libri aiuta i lettori a scoprire i libri di tutto il mondo e consente ad autori ed editori di raggiungere un pubblico più ampio. Puoi effettuare una ricerca sul Web nell'intero testo di questo libro da <http://books.google.com>

8

Q

25
VITT. EMANUELE

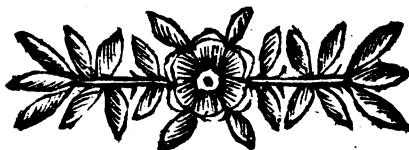
8.32.D.9

IMMUNITAS
AB ERRORE
TAM SPECULATIVO, QVAM PRACTICO
DEFINITIONVM
S. SEDIS APOSTOLICÆ

In Canonizatione Sanctorum ; In Festorum Ecclesiasticorum Institutione , & in Decisione Dogmatum , Quæ in Verbo Dei Scripto , Traditoue implicitè tantum continentur ; aut ex alterutro sufficienter deducuntur

A R. P. IO. BAPTISTA RICCIOLIO
SOC. IESV FERRARIENSI
PROPVGNATA, ET
SANCTISS. D. N. PONTIF. MAX.

CLEMENTI NONO
CONSECRATA.

BONONIAE M.DC.LXVIII.

Typis Io. Baptiste Ferronij. Superiorum permisso.
ad. Prof. Rom.

3 6 3 3 3 3 3 3

3 2 0 3 3 3 3 3

3 2 0 3 3 3 3 3

COLLECTED IN 1883

BY J. H. COOPER,
OF THE UNIVERSITY OF TORONTO,
AND THE LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF TORONTO.

COLLECTED AND ARRANGED
FOR THE USE OF STUDENTS.

PRINTED FOR THE AUTHOR,
BY THE UNIVERSITY PRESS.

ONION LEAVES

BY J. H. COOPER,

OF THE UNIVERSITY OF TORONTO,
AND THE LIBRARY OF THE

UNIVERSITY OF TORONTO.

PRINTED FOR THE AUTHOR,
BY THE UNIVERSITY PRESS.

ONION LEAVES

Digitized by Google

**CLEMENTI
NONO
PONTIFICI MAXIMO
IO. BAPTISTA RICCIOLIVS**

SOC. IESV THEOLOGVS.

BEATISSIME PATER.

NPontificia Tua BEATISS. P. Michra
iam inde à Bonifacij VIII. institutione, tri-
plex refulget ex auro corona; plurimis de-
ues mysterys, multiplicisq; portatatis indicio
decora. Ego interim tres in ea solidissimos,
ac ratilantissimos veneror Adamantes; tri-
plicem videlicet Infallibilem veritatis firmitatem, ab omni er-
rone tam speculatorio, quam practico immunem; nempe in Ca-
nonizatione Sanctorum; tum in Festorum pro persona, aut
re sancta toti Ecclesie celebrandorum intentione; sum deniq;

in Definitione Dogmatum, que implicitè tantum in sacra Scriptura, vel Traditione continentur, ideoq; in dubium ante Pontificiam Decisionem revocari possunt, atq; inter ipsos Catholicos controuerti. Tres hosce Adamantes dixi, Chrysostomum imitatus, cui Romanus Pontifex dicitur: Caput Ecclesiae Adamantis naturam firmitate superans: immo ut haberetur in 6. Synodi Constantinop. Propheticō ad Constantinum Imperatorem, S. Damasus Papa dictus est. Adamas fidei, cuius solida mens aggressionibus, atq; conflictu alienæ à fide opinionis non est vulnerabilis. Sic demum Martinus I. Spiritualis Pater adamantinus, Sacerdotumq; princeps, est appellatus ab Anonymo in Epist. ad Occidentales.

At ternos hosce Adamantes in vitreas gemmas, ideoq; non gemmas, sed fragilitatis ludibrium commutare ausus est non nemo, afferendo, & typis vulgando, Romanum Pontificem in tribus predictis casibus, non posse quidem Practico errore falli, aut Ecclesiam in errorem practicum inducere, si iuxta allegata, & probata de huiusmodi sententiam suam ex cathedra tulterit; posse tamen speculatio errore falli, & Canonizare, aut Festo uniuersaliter celebrandum precipere hominem, qui coram Deo Sanctus non sit, sed damnatus ad Inferos, & in decidedis dogmatibus, qua nec in verbo Dei Scripto Traditione expressè continentur, nec ab expressè ibi contentis per evidentem syllogismum deduci queunt, posse illum speculatiuè errare, & proponere aliquid de Fide credendum, quod in oculis Dei falsum sit. Exhorruis fateor. Beatis. P. cum S. Bonavent. his lectis; & zelo zelatus pro autoritate Domini Domus Dei, ne zelus non esset secundum scientiam, scrutatus Scripturas, earumq; Interpretes, Pontificum decreta, Concilia, Patres; reperi in predictis casibus, non vitream esse, sed Adamantinam Successoris Petri Infallibilitatem, prorsusq; immunem ab omni periculo erroris speculatiui, nedium practici, neq; ullò fundamento ad practicam tantummodo infallibilitatem, aut ad expressa

in

-in verbo Dei dogmata restringi posse promissiones CHRISTI,
quibus pollicitus est per Spiritum Sanctum, docturam se Ec-
clesiam omnem veritatem, nec potuisse nos exaudiri pro sua
reuerentia, quando orauis pro Simone, ut non deficeret fides.
-eius, & affuerat, portas Inferi nuaquam præualituras ad-
uersus Ecclesiam super ista petra fundatam. Præualecent au-
tem non minime, si possent speculatio aliquo errore in mate-
ria Fidei, & Religionis decipere Romanum Pontificem, ex Pe-
tricashædræ docentes, ut definientem.

Sanæ si suspicari unquam liceret, Sum. Pone. in huinmodo
negosij sc̄rā Deo falli posse, quomodo Eccl. Dei viui super bass
Petri fundata diceretur Columna, & firmamentum verita-
tis & aetatis Sedes agnoscet à D. Chrysostomo Basis fidei im-
mobilis, aut à Basilio Imperatore in Encyclica post 8. Syno-
dum: Columna incorrupta Ecclesiarum Episcopè certè Egyp-
ticum S. Athanasio ad Felicem, & Sergius Cypriota ad Theo-
dorum Papam, miro consensu Summum Pontificem dixerunt Fir-
mamentum à Deo fixum, & immobile, formamq; lucidissi-
mam fidei diuinitùs constitutam. Proinde S. Ambrosius sc̄ribit
conclusa. In Petro igitur Petra, siue firmamēto Ecclesiæ sum-
ma securitas inuenitur: Si summa, ergo excludens omnem de
speculatio falsitate suspicionem.

Hac nimixrum securitate nixus Sanctissimus Agatho Papa,
loquens de promissionibus CHRISTI ait: Cuius admittente
præsidio, Apostolica eius Ecclesia nunquam à via veritatis:
in qualibet erroris parte deflexa est. Et in hoc ipso Agathone
sexta Synodus Generatis agnouit Petrum dictantem dicens:
Charta, & armamentum videbatur, & per Agathonem Petrus A.D. 17.
loquebatur. Ex hac quippe petra staret Fans verè illinis, ac
fynearus, iam inde à principio veræ fidei, ut profiteatur Tibe-
durus Studitis feriens ad Paschalem Papam, ut misericordiam Lib. 2. Ep.
mes VIII. de hac loquens afferrequit: Aqua nunquam potest 15. Epist.
alibi tam munda, vel tam limpidæ quam ad modum in fonte 76.

1. Timothi
5. 0

Hom. de
Petro, &
Elia, &c.
in pl. 50

Bx Cœil.
Later. sub
Martino. n.

Super
Enag. Mar
ci.

vnde originem protrahit, inueniri: ita & sedes nostra quam oca-
nino poterit alibi tam pura, vel tam iusta reperi, sicut in
Ecclesiæ nostræ vicario.

Epistola
ad Oriens-
tales.

137. Epistola ad Oriens-tales. **Iste ipse fons sanctus est, certe Maximus Episcopus Confirma-**
tio in politana. Omnes inquit, filii terræ, qui Dominum sym-
cerecè recesperunt, in potestate Romani Pontis, tanquam in
Solem respiciunt, ex ipso hinc recipientes: ut quisquis dà-
tinuam aliquam, et profundum nosse desiderat, ad hunc pre-
ceptionis oraculum, doctrinamque recurrit. Abs enim ut
telescope villa, ut minimam fidem manum in isto Sole depre-
benderint: Est enim, ut aduersit Theod. ad Cardinalem Rena-
Epist. 10. **sam: Sedes Sanctissima omnem per Orbem Ecclesiarum du-**
eatur multis quidem de causis habens, principiè vero quod
hæretica à labore humanis permanit. Et nullus, qui contra-
ria sensit veritati in illa inquam sedis, sed Apostolicam gra-
tiæ integræ, & immaculatam servavit: Quod enim Sedes
Epist. 11. **Apostolica, nulla prorsus contagione maculetur, ut affecte**
Ad Auctos. **Gelasio. p. v. aucto est, quam ibidem subiungit. Nam si (quod**
Imp. **Dilecta auctor, ac fieri non posse confidimus) tale aliquippe sol-**
12. **luerit, vnde tamen resistere audierimus erroris Paffrenæ**
13. **C'HRISTI oraculum septendecim propè fecutorum velut sigilla**
14. **firmatum admiramur, gratulamurque, si quidem ex ducendis eri-**
15. **gient scimus summis Pontificibus, quæ Cathedram istam in se-**
16. **dixerit, nemo habetius quidquam conteriam Fidei, ac Religioni**
17. **ni docuit, aut sensisse deprehensas est quidquid per Alumnam,**
18. **aut ignorantiam ariæ, vel facti, in contrarium aliqui scripse-**
19. **rint. Quo privilegio nulla Patriarchalis Ecclesia anima, ac ne**
20. **ipsa quidam ante Concilium generali summa, quæ dicitur Romani**
21. **Pontificis insista, ac directione carceretur. Non enim dyplop-**
22. **torum curia, quæ parvam à Satana cibrandum sole, ut iriti-**
Lucæ 22. **cum prædictis Salvatoris nostre, sed Unitæ, et singulariter Simoni**
23. **in Persecutione fuit: Rogatis pro te, venor deficiat fidem tuam,**
24. **& tu aliquando conuersus, confirmas fratres tuos.**

Moderata tradicta per nos de Sanctissime Sedi absolu-
ta infallibilitate SANCTITATIS VÆ peculiari titulo
accepta fore non dubito, non solum quod ad Canonizandos
quodam sanctam medicinam; sed quod in universitate qualiter
summis Pontifices, qui Deiparae Immaculatae Concepione han-
tibus in dies faniobus suffragatis fuerit, T.R. donatione insig-
nata hoc mysterium, Defensio incrementum acquisitum, & deca-
piti sacerdotum V.T. predecesso istutus, presentacione Do-
ctoris ad supremam definitibilitatis gradum certissime ut loca
placissimis autoritatibus, & inculcatis suis argumentis in meo
de hoc argumento Opere, demonstratum est. Nam si in eis
tractaria discussio omnibus D. T. homine sequitur in loco, ostendit,
cum subscriptis reservatione faciem de hac presentatione sou-
lentiam suspendisse, paratusque illi faberibus est & certificatur
Deiparam Redemptam fuisse à peccato originali. Alij autem in
curso; Et Romana Ecclesia, Festum Conceptionis huius non tol-
leraret solum, sed institueret, vel approbaret; Et intentio Ec-
clesiae, ac Romanorum Pontificum in hoc festo celebrando festum
non de Sanctificatione à peccato iam contracto, sed de Praeser-
vatione à peccato incurrendo. Has tres conditiones adimpletas
nostris temporibus iam videt Ecclesia; proinde in meo illo Tra-
ctatu conclusi, punctum hoc ex intentione Angelici Doctoris de-
finiri posse, ac primum instans, quo Deipara anima rationalis
creata, & infusa corpori fuit, Canonizari posse: Si quando
DEV S.O.M. Sancta isti Sedis decreuerit inspirandum. Ego inter-
rim, post Sanctissimi Pedis osculum, quo licet absens veneror
Majestatem in TE supremam Ecclesie supplex oro, ut opusculum
hoc meum, tanquam infantem protectione TVA fouere non de-
digneris, eaq[ue] insigni charitate aspicere, si non complecti, qua
Nosocomia subinde inuisere consueisti, & tanta liberalitate
pauperibus erogare, ut non narrata sit solum, sed iam
Eleemosynas Tuas enarrat omnis Ecclesia Sanctorum.

*Facultas R. P. Io. Jacobi Vicecomes Provincialis Soc. Iesu
in Provincia Veneta.*

CVM Tractatum P. Io. Baptiste Riccioli Soc. nostro Sa-
cerdotis, de Immunitate ab Errore tam Speculacio-
rum quam practico Definitionum S. Sedis Apostolicæ, in Cano-
nizatione Sanctorum, in Restorum institutione Ecclesiastico-
rum, & Decisione Dogmatum, quæ in verbo Dei Scripto, Tra-
ditouè explicitè, aut implicitè continentur, Tres ex Societ-
atnostra Theologi recognoverint, & in lucem edi posse proba-
uerint. Nos quoq; facultate nobis facta à R. P. N. Io. Paulo
Oliua Soc. Iesu Praeposito Generali, concedimus, ut Typis
manderur, si ita illi, ad quos pertinet, iudicauerint. In quo-
rum fidem has litteras manu nostra subscriptas, & Sigilla ne-
stri Officij munitas dedimus.

Bononiae die 7. Septemb. 1667.

Io. Jacobus Vicecomes.

Locus ✠ Sigilli.

D. Carolus Gorranus Metropolitanæ Bonon. Penitentiarius
pro Eminentiss. & Reuerendiss. D. D. Hieronymo Bon.
compagno Archiepisc. & Principe.

Imprimatur.

Fr. Io. Vincentius de Paulinis Sac. Theol. Magist.
Inquisitor Generalis Bononizæ.

INDEX

Librorum, & Capitum.

LIBER PRIMVS.

DE Absoluta Infallibilitate Definitionum S. Sedis Apostolicae, Romanique Pontificis, in Canonizatione Sanctorum.
pag. 1.

C A P V T . I.

Recensentur Opiniones Catholicorum Scriptorum de certitudine Sanctitatis, & Glorie Sanctorum à S. Sede Apostolica per Summum Pontificem Canonizatorum. Ibidem.

C A P V T . II.

In quo adducuntur selectæ formulæ ex Bullis Canonizationum, pro Infalibilitate absoluta, & certitudine Sanctitatis, & Glorie Sanctorum Canonizatorum à S. Sede Apostolica. 24

C A P V T . III.

Infalibilitas Sanctitatis, & Gloria Sanctorum à S. Sede Apostolica Canonizatorum absoluta, & de Fide credibilis ostenditur Duodecim Argumentis, deductis ex Intentione Summorum Pontificum, & Formulis Canonizandis Capite II. relatis. 46

C A P V T . IV.

Decem alia Argumenta producuntur pro Infalibilitate Absoluta, & credibilitate de Fide Sanctitatis, & Glorie Canonizatorum à S. Sede Apostolica. 56

Ca-

C A P V T . V.

In quo soluuntur Obiectiones contra Infallibilitatem Absolutam, Sanctitatis, & Gloria Sanctorum à S. Sede Apostolica Canonizatorum.

74

C A P V T . VI.

In quo soluuntur reliqua præcipue Questiones de Absoluta Infallibilitate Sanctitatis, & Gloria Sanctorum à S. Sede Apostolica Canonizatorum.

91

LIBER SECUNDVS.

DE Institutione Festorum per Sanctam Sedem Apostolicam in tota Ecclesia celebrandorum, Immuni ab Errore tam Speculo latino, quam Practico.

99

C A P V T . I.

Recensentur breuiter Opiniones Catholicorum in hac controvèrsia.

Ibid.

C A P V T . II.

Auctoritatibus probatur Absoluta Infallibilitas Sanctitatis Personæ, vel rei, in cuius honorem Institutum sit à S. Sede Apostolica, vel approbatum Festum in uniuersa Ecclesia celebrandum.

102

C A P V T . III.

In quo afferuntur Argumenta pro Infallibilitate Absoluta Sanctitatis Personæ, vel rei in cuius honorem Institutum fuerit, vel approbatum Festum à Summo Pontifice Romano, in tota Ecclesia celebrandum.

113

C A P V T . IV.

Objectionum Solutio.

119

Li-

LIBER TERTIVS.

DE Absoluta Infallibilitate Definitionum S. Sedis Apostolicae
in Decisione Dogmatum, quæ in Verbo Dei Scripto, Traditione
sive explicite, sive implicitè tantum continentur. 123

C A P V T I,
Explicatur Status Controversie, & Opinio quorundam Catholicorum
Scriptorum. Ibid.

C A P V T II.

In quo produruntur Selectæ Authoritates pro Tertia Sententianu-
mero 3. exposita in præcedenti Capite. 127

C A P V T III.

Afferuntur Argumenta pro Tertia Sententia num. 3. capituli primi
exposita. 141

C A P V T IV.

Producuntur Exempla selecta Definitionum Ecclesiæ à S. Sede Apo-
stolica emanatarum, vel approbatarum, quibus confirmatur Ter-
tia Sententia num. 3. cap. 1. exposita. 147

C A P V T V.

In quo Diluuntur præcipua obiecta contra Tertiam Sententiam
num. 3. cap. 1. Expositam. 158

Liber I.

LIBER PRIMVS.

De Absoluta Infallibilitate Definitionum S. Sedis Apostolicæ in Canonizatione Sanctorum.

C A P V T I.

Recensentur Opiniones Catholicorum Scriptorum de certitudine Sanctitatis, & Gloria Sanctorum à S. Sede Apostolica per Summum Pontificem Canonizatorum.

Rima Opinio quorundam Catholicorum (de Sectarijs enim, & Hæreticis, caninrabie in Romanum Pontificem ringentibus, frustraq; ipsius Decretis, quantumuis in Cœlo obsignatis, allatrantibus; nihil in hoc opere solliciti sumus:) fuit, Romanum Pontificem, quantumuis legitimum D. Petri Apostoli successorem, CHRISTIQVE Vicarium, in Canonizatione Sanctorum, & Institutione Festorum, non posse quidem errare *moraliter*, nec Ecclesiam inducere in *errorem practicum*, saltem quando usus fuerit debita, & matura diligentia per se, aut per alios, in examine vitæ, ac Miraculorum earum Personarum, quas canonizauit, aut in quarum honorem Festum cum Officio, Missaq; instituit; Posse tamen errare *Metaphysicè*, & Ecclesiā inducere in *errorem speculatiuum*, seu errare ipsum, & Ecclesiam *speculatiuè* posse; ita ut venetur pro Sancto, Festoq; die Officio, & Missa colat aliquem, quæ coram Deo, nec Gloria Visione, & beatifica fruatur, nec saltem finali in Sanctitate, seu in Gratia sanctificante defunctus, detineatur in Purgatorio: Ita inter paucos.

2. B. Augustinus Triumphus Anconitanus Ordinis Eremitarum S. Augustini in Operc de potestate Ecclesiæ q. 14. ar. 4.

Augustinus d.
Ancona,

A

inquit

inquit enim: *Papa ergo canonizando aliquem Sanctum, secundum presentem iusticiam non errat, quia sic credit eum esse Sanctum, ut informationem recepit, secundum allegata, & probata sibi.* Ad quod firmandum profert S. Augustinum. Epist. 35. ad Seuerum Abbatem Tomo 2. dicentem: *Qui enim sic credit, ut loquitur, etiam si falsa loquatur, fideliter loquitur.* Vnde mox deducit Triumphus hanc conclusionem: *Quantumcunq; ergo Papa non vera approbet canonizando, vel approbando aliquem Sanctum, ex quo fideliter, & vere approbat secundum informationem sibi factam, non errat.*

Hostiens.
Io. Andr.
Glossa.
Felin.

3. Hostiensis in cap. 1. *De reliquijs, & veneratione Sanctorum* versu Sedis Apostolice lib. 6. ibidemq; Ioannes Andreas, & Glossa in cap. unico, eodem titulo admittunt, posse Pontificem errare in canonizatione Sanctorum, limitando tamen, ac dicendo; *licet non sit credendum, quod erret, licet possit contingere.* Hanc Glossam sequitur Felinus in C. venerabili de testibus, vbi dicit Christum orasse pro Petro, ut non deficiat fides Petri, & ne possit errare solùm in articulis fidei, & adducunt textum in Cap. à nobis l. 2. de sentent. excom. vbi, dicitur, *quod iudicium Dei nunquam fallit, nec fallitur, iudicium verò Ecclesia secūs.*

Caietan.

4. Thomas Caietanus S. R. E. Cardinalis in Opusculis Tractatu xv. de Indulgentijs Cap. 8. §. ad id verò, soluens obiectionem sumptam, ex authoritate veritatis Ecclesiae, ait inter cætera: *Ecclesia rationabiliter presumit pro dante Indulgenciam, ut patet Iudice. Presumitur enim de Iure pro Iudice semper, nisi manifestè appareat error, & supponens ex causa legitima datam tantam Indulgenciam veritatem pradicat, sicut absq; falsitate prædicat talem Sanctum, supponens illum ritè canonizatum. Ita quod, dato quod iste canonizatus non esset Santos, sed damnatus, Ecclesie doctrina, aut prædicatio non esset mendax, aut falsa; Quia hic non pertinentia ad fidem, nominis intelliguntur affirmari, & prædicari, nisi cum grano salis,*

salis, hoc est stantibus communiter presumptis. Praesumit enim Ecclesia Canonizationem ritè factam, & similiter Indulgentiam ritè datam, & sic predicas Indulgentias valere quantum sonat: sed sicut potest interuenire error humanus in Canonizatione alicuius Sancti (ut S. Thomas dicit) ita potest interuenire error humanus, in collatione Indulgentie. Si quis autem puset Romanum Pontificem non posse errare in istis particularibus actionibus (quales sunt dispensationes bonorum tam temporalium, quam spiritualium Ecclesiae) putes quoq; ipsum non esse hominem.

5. Melchior Cano Episcop. Canariensis libro 5. de locis Thæologicis Cap. 5. q. 4. Concl. 2. dicit. Non est hereticum credere Ecclesiam hominibus in diuos referendis errare posse. Sed Concl. 3. plus ultra se extendit, dicendo. Animaduersione dignissimum est, certa, & firma Ecclesia decreta esse non posse, que non certis, & firmis principijs, ac fundamentis innitantur. Quo circa, si vel unum ex his, à quibus Ecclesia iudicium pendet, incertum est, certum Ecclesia decretum esse non potest: siue quæstio speculativa sit, siue practica sit. Conclusio quippe, ut in Dialecticorum proverbio est, debiliorem partem sequitur, &c. Quæ ex refaciè intelligitur, Ecclesia iudicia, quæ ab incercis hominum testimonijs proficiuntur, in firma esse ad certam, & exploratam faciendam fidem. Quale illud est, quo Sæcum aliquem Diuorum catalogo ad scribendum censet. Nec tamen impunè licet huiusmodi decreta in dubium reuocare; quin temerarium, & irreligiosum esset in Divis consecrandis Ecclesia abrogare fidem. Videlur tamen hic Auctor, aut se ipsum corrigere, aut parum cohærenter loqui, dum contendendo temerè, & inconsideratè facturum, & ab Ecclesia puniendum esse illum, qui Sanctitatem Hieronymi, Ambrosij, Augustini, &c. in quæstionem vocaret, subiungit. Quod si viris iustis in Diuorum catalogum reponendis Ecclesia errat, primorum non esset valde absurdum, Diuorum omnium cultum

Melchior
Cano.

ab Ecclesia explodere, eorum qui post Clementem consecrati sunt. Quo quid, aut stultius, aut impudentius dici potest? Item multum refert ad communes Ecclesia mores, scire quos debitas religione colere; quare si in illis erraret Ecclesia, in moribus quoq; grauiter falleretur. Nec differt diabolum celas, an hominem condemnatum, & argumentatur à pari sic. Atqui si Ecclesia abstinentiae legem rogaret, qua vel rationi, vel Evangelio aduersa esset, turpiter profecto ab illa erraretur: turpiter ergo etiam errabit in doctrina morum, si legem ferat de cōlendo Diuō, quem colere, si Diuus non est, & cum ratione, & cum Evangelio pugnat. Ne igitur tantus error in Ecclesia sit, Deus peculiariter prouidere credendus est, ne Ecclesia, quarumlibet hominum testimonia sequatur, in Sanctorum canonizatio- ne erret. Cuius peculiarissime prouidentiae abundè magnum argumentum est, quod nunquam infirmata est fides, ab huma- nis testibus semel in huiusmodi iudicij sūcepta. Quod in causis ciuilibus sepè accidit. Aurea sunt hæc dicta à §. Atquisi- sed per hæc corrigenda sunt dicta priora à §. Animaduersiones, vbi Ecclesia iudicia infirma esse ad faciendam fidem dixit, quia ab incertis hominum testimonijs proficiuntur; nam si rationi & Evangelio non repugnamus; Deus prouidentiam suam obligauit, ne permittat Ecclesiam in huiusmodi defini- tionibus tam turpiter errare, ut dannatum ad Inferos colat pro Sancto, idq; de mandato Romani Pontificis.

Raynau-
dus.

6. Theophilus Raynaudus Tomo x. in Coronæ aureæ Ro- mani Pontificis Epilogomenis Veritate 8. postquam dixit. Quæ verò ne implicitè quidem, aut virtualiter sunt reuelata, ita ut possint certò, & euidenter erui ex propositionibus imme- diatè reuelatis, non possunt de novo ab Ecclesia reponi inter do- gma fidei. Vnde quod aliquis extra eos, qui in Scripturis, aut verbo tradito Sancti memorantur, sit calo illatus post obi- tum, non potest Pontifex, tanquam ex fide certum proponere; Cum assertio beatitatis eius pendeat ex uno syllogismo, cuius minor

minor propositio (nempe: iste Sancte obijt) solis humanis testimonijs potest esse comperta Pontifici, quod pugnat cum assensu fidei praestando ei assertioni. Soluens deinde obiectionem dicentium, nisi sit de fide Sanctum canonizatum esse re ipsa Sanctum, fore ut uniuersa Ecclesia erraret, subiungit ut enim Ecclesia non erret, & verè religiosum cultum, ex prudentiali dictamine deferat Sancto vindicato, Satis est, ut pius sit, ac probabile eum, qui colitur, talem esse. Nam tametsi re ipsa non esset beatus, tamen abesset à delatione cultus error practicus, eo ipso quod intellectus colentis prudenter iudicaret, eum quem ex Pontificis oraculo veneratur, beatum esse; quamuis ei iudicio subesset error speculatorius, qui cum practica veritate iudicij prudentialis non pugnat. Sentit ergo Raynaudus, non solum non esse de fide Sanctos canonizatos, esse reuera Sanctos (quod non pauci pro 2. opinione adducendi senserunt) sed insuper esse possibile, aut non fore inconueniens, si Ecclesia errando speculatiuè coleret pro Sancto, utpote canonizato aliquem, qui re ipsa, & coram Deo esset damnatus ad Inferos. Eandemque doctrinam inculcat Tomo xv. in Heteroclitis spiritualibus Sectione 3. sub titulo: *Proba certæ Sanctitatis;* eadem argumenta, & solutiones easdem obiectorum repetens; sed utrobiq; adducens quosdam, qui non stant pro hac opinione, sed pro 2. aut 3. infra referendis, si in fonte (ut nos præstitimus) legantur eorum placita.

7. *Vincentius Baronius Ord. Prædicatorum Parte 2. Manuscriptionis ad Moralem Theologiam disp. 2. sect. 2. Paragrapho 2.* subscrabit non solum Cano, sed etiam Cajetano, & ait sufficere si Pontifex in Sanctorum inauguratione utatur, longè infra diuinam maiori prudentia, & equitate, post exactam disquisitionem de Sanctitate Diui à miraculis alysque testimonijs, quam iudices quiq; sapientissimi ad pœnam damnantes reum confessum, & conuictum. Et paulò ante dixerat de Summis Pontificibus. *Cum viros opinionum sanctitate*

Vinc. Bar.

floren-

*florentes Diuis accensent, ubi infinitæ facti quæstiones occur-
runt dirimenda iudicio potius, quam ex scriptura, aut traditio-
ne. Et parte 4.lib.1. sc. 2. Paragrapho 2. non solùm cum ali-
quibus negat esse de fide Sanctos esse eos, qui decreto Ponti-
ficio in Diuorum album referuntur; sed addit Id non pertine-
re ad certam speculatinam veritatem; sed ad practicam tan-
tum, & ad affectum pietatis, ad quem satis est probabilis, &
prudens ratio, licet evidētia, & omnimoda certitudo desit.
Similia docuit Io. Driedo l. 4. de Dogmatibus C. 1. conclu-
dens Quod qui piè de Ecclesia sentit, perniciösè non sinitur er-
rare, etiam si forsitan Sanctū esse credat, qui non Sanctus foret.*

Driedo.

Secunda Opinio.

8. **S**ecunda Opinio est, Summum Pontificem Romanum
in Canonizatione Sanctorum absolutè errare non
posse, eo quod non innitatur vnicè, aut præcipue testimonijs
humanis, sed potissimum assistentiæ Diuinæ in rebus ad Fi-
dem, ac Religionem spectantibus, in Euangelio ipsi non se-
mel promissæ. Sed huius opinionis Auctores, aut non disqui-
runt, an sit de fide Sanctos canonizatos esse re ipsa Sanctos, &
Gloria visionis beatificæ frui, aut expressè negant esse de fide.
Non conuertuntur enim inter se, infallibilis veritas, & veri-
tas de Fide Theologica: multæ si quidem propositiones lu-
mine naturali notæ, aut demonstratæ, sunt infallibiles, nec
tamen sunt de fide: sed neque conclusio Theologica ex dua-
bus propositionibus de Fide credendis deducta, aut ex una
de Fide, & altera naturali lumine euidenti per legitimum di-
scursum illata, quatenus conclusio, est de fide, immo neque
ut propositio sic virtualiter reuelata iuxta quosdam Theolo-
gos est de fide: & tamen vtrq; est absolutè infallibilis, &
omnino immunis ab errore tam speculatiuo, quam practico.
Videtur igitur stare posse, ut non sit de fide Sanctos canoni-
zatos,

Notabilis
aduenten-
tia.

zatos, esse reuera Sanctos, & tamen hoc sit infallibiliter verum, vi huius discursus Theologici: *Quos Summus Pontifex Romanus ex Cathedra, seu sede Apostolica definit esse Sanctos, illi reuera, & infallibiliter Sancti sunt; sed Summus Pontifex Romanus, ex Cathedra seu sede Apostolica definiuit Bonaventuram S. R. E. Cardinalem, Sanctum esse; Ergo Bonaventura S. R. E. Cardinalis reuera, & infallibiliter Sanctus est & sic de similibus.*

S. Thomas eumq; secutus S. Antoninus, adducuntur ab aliquibus pro hac opinione, immo Raynaudus non dubitat illum producere pro prima opinione, sed nos probabilius illum proferemus pro nostræ tertiaræ opinionis classe prima.

9. *Ioannes Gerson* in fine opusculorum, tractatu de admirabili victoria cuiusdam puellæ pugnantis pro Francis contra Anglos, hæc habet: *Ita enim fuit in canonizationibus Sanctorum primarijs, quales canonizations, ut in pluribus, que leguntur non sunt de necessitate fidei strictè loquendo, sed de pia deuotione, que non est passim per quoslibet reprobanda &c.*

Thomas Vualdensis in Doctrinali Fidei Tomo 3. Titulo Vualdensis.
I. 4. C. 122. contra Vuiccleffum oblatrancem curiæ Pontificiæ, & processibus ab ea ante canonizationem præmissis, & dictitantem. *Videtur multis, quod curia ista sic canonizans Sanctos, blasphemia præsumit crimen: cum subducta reuelatione, tam planè ignoret, ut Ioannes presbyter, vel Soldanus. Respondet Vualdensis. Videte stultitiam primâ, quod supponit reuelationem in processu subductam, ubi totius processus sollicitudo est, ut reuelatio habeatur tam divinitus per iuges preces, & ieiunia, quam item humanitus per testes. Supponit hic ergo interuenire in hoc negotio reuelationem diuinam, adeoq; infallibilitatem. Deinde cum Vuiccleffus dixisset cum testimonij de Sanctitate alicuius, stare posse quod usque ad mortem fuerit hypocrita, & præscitus, respondet his verbis: *Falleris Vuiccleff contra suppositum proprium de notitia veritatis**

tatis canonizandi detecta Papæ fideliter sine mendacio: repugnat nanque quod conuersatio Sancti fuit facta, detectaq; usq; ad notitiam veritatis fideliter, & sine mendacio Papa, & quod ille dictus usque ad mortem fuit hypocrita, & præscitus. Supponit ergo stante Diuina prouidentia, non posse esse non Sanctum eum, de quo Papæ post sufficiens examen constiterit esse Sanctum, & paulò infrà: *Si esset catholicus Vuilecleff, si filius pacis Ecclesie, non supponeret præscitos esse (id est posse esse) quos canonizat Ecclesia.*

Cordub.

10. Antonius Cordubensis lib.4. Quæst Theol.q.12. Respondet: *Mihi autem dicendum videtur, quod neque Papa, neque Concilium generale incanonizando aliquem Sanctum facias quod in se est, errare potest: & oppositum dicere certè temerarium, & impium est, quamvis non hereticum, nec haresim sapiens sit.* Et in responsione ad secundum, utrumquis Sanctus canonizatus sit, aut esse possit in Inferno respondet. *Quod non, immò, & id dicere temerarium, & impium insuper, & sapiens haresim, non tamen hereticum censeo.* In solutio[n]e autem obiectionum inquit. *Licet per testimonia hominum inquirat Ecclesia de Sanctitate, & miraculis, ut ita faciat quod in se est; non tamen illi tantum innititur, sed præcipue illuminationi diuina interiori, eiusque assistentiæ speciali & ita non certum de fide, sed de pietate, & probabilitate magna fidei est, quod Ecclesia in canonizatione Sanctorum errare non potest.*

Alij 17.
Authores
Hernandez
Castel.
Rocha
Maldeclus
Ioa S.Th.
Paramo
Castillo
Signius
Molanus

11. Sed ne prolixior sim in recitandis authorum verbis in hac, de qua diximus opinione versantur Herincus Henriquez in sua summa l.5 c.16. in glossa, Iacobus Castellinus de Canonizatione Sanctorum q.9.a.3. licet §. in contrarium videatur propendere in opinionem 3. de qua infra. Angelus Rocha de canonizatione Sanctorum c.39. & 40. Malderus in 2. 2.dub. 6. prop. 4. & disp. 4. de Pontif. prop.4. Ioannes de S. Thoma in 22. disp.9.a.2. Bannes ibi q.1.nu.10.dub.7 Ludo-

uicus

uicus de Paramo lib. 4. de origine Inquisitionis q. 5. num. 184. Franciscus de Castillo lib. 3. sent. tomo 2. disp. 16. q. 8. n. 25. Io. Baptista Signius de Reliquijs c. 4. Isidorus de Isolanis lib. 2. de Imperio militantis Ecclesie tit. 6. q. 3. Baptista Frago-
sus tom. 2. de Regim. Christianæ Reipub. d. 1. nu. 29. Iaco-
bus Granado de Fide tract. 7. disp. 3. sect. 3. à num. 5. ad 24.
negans esse de fide, quia est quæstio facti; Felix Contelorus
in additionibus ad Castellinum, de quo infra; Luysius Tur-
rianus disp. 16. de Fide dub. 3. ita tamen ut oppositum neget
esse hæresim; Serarius lib. 2. Litaneyticon q. 11. Suarez tract.
primo de Fide d. 5. sect. 8. docens temerariū esse oppositum,
& lib. 2. contra Regem Iacobum cap. 8. nu. 19. & Vasquez in
2. 2. disp. 165. nu. 94. sed quia Suarez, & Vasquez magni-
fiunt ab aliquibus, non grauabor eorum verba in hanc rem
seligere.

i 2. Suarez itaq; in Defensione fidèi Catholicæ aduersus
Anglicanæ sectæ errores lib. 2. cap. 8. Regi Iacobo respon-
dēs inquit: *Cultus. quem Ecclesia præbet aliœq; Sancto in
Scriptura non canonizato, nō fundatur in quavis humana bi-
storia etiam gravi, sed fundatur vel in antiqua traditione,*
*cum uniuersalitotius Ecclesia cōfensus, vel in authenticâ Pô-
ficiis declaratione, quam canonizationem vocamus, que tanto
morum, & miraculorum examine, & tam gravi inquisitione,
ac diligentia fit, ut ipsa per se possit moralemquandam certi-
tudinem, ac securitatem conferre: adiuncta vero Spiritus Sano-
ti assistentia, & gubernassione, quam credimus à Christo esse
promissam, fit certitudo longè maior, qua omne morale pente-
lum, omnemq; prudentem dubitationem excludit.* In primo
autem tractatu de Fide disp. 5. sect. 8. nu. 8. ex dictis à se de
infallibili regula fidèi, quæ est Summus Pontifex, etiam sine
Concilio, deducit hoc 2. Corollarium: Secundo inferitur, non
posse errare Pontificem in Sanctorum Canonizatione, ut rectè
docuit D. Thomas quædlib. 9. S. Antonin. &c. Ratio vero est,

Fragosus
Granado
Contel.
Turrian.
Serarius
Suarez
Vasquez

quia haec est pars quadam materie moralis, & valde necessaria, ut Ecclesia non erret, in cultu, & adoratione Religionis: alias contingere posset, ut coleret hominem damnatum, & ad illum preces funderet; quod est etiam contra puritatem, & Sanctitatem Ecclesiae; Iuuen non licet fidelibus dubitare de gloria Sancti canonizati: id enim sub praecisa obligatione pricipium Pontifices in ipsa canonizatione: ergo oportet, ut illi praecepto non possit subesse error; alibi deficeret Deus in remaxime necessaria Ecclesia, quod est contra prouidentiam, & promissiones eius: & ideo quamvis haec illatio non sit de fide, censeo esse satis certam, & contrariam esse impiam, ac temerariam. Hac Suarez, quia in mentem tom. 4. de Religione l. 3. q. 4. coroll. 2. patet id fide esse tria vota simplicia Societas nostrae; esse substantia Religioinis.

13. Gabriel Vasquez tom 2. in pr. 2. S. Thomæ disput. i. 65. Cap. 9. postquam dixerat Gregorium XIII. In extrauagante Ascendente Domino definiuisse tria vota simplicia, quæ in nostra Societas nuncupantur, post bienium nouitiatus Scholares, & suotempore Coadiutores formati, sufficerent finiterè, Se propriè Religiosi, eosq; improbauerat, qui negabant esse id de fide, putantes Pontificem eodem modo se habere in hac definitione, sicut in approbatione Religionis; subiungit num. 94. hanc dispartatem. Quis enim non videat diuersam esse definitionem, qua Pontifex declarat aliquem esse Sanctum, & Sancte viri esse Ecclesia Dei, seu approbat regulam Religionis, tanquam convenientem præsoni tempore; & qua doctoras definiti quod doctrinam ad statum Religionis, aut ad mortes intinxerit sum pertinenter? Nam, ut definiat hunc horum, aut illum Sancte viri esse, non habet principium aliquod de fide nempe auctoritatem, aut traditionem, sed solum humanum testimoniacione; & ideo Pontifex non censetur de fide definire, quamvis habeat assentiam Spiritus Sancti, ne erret, ac proinde temerariam est negare, id, quod ipse in canonizatione decernit.

Et

Et post pauca addit. Tamen definitio Pontificis, quæ decernit doctrinam morum, non potest non ad fidem pertinere: aqua enim potestas definiendi conuenit Pontifici in rebus morum, & in mysterijs nostra Religionis; alioquin posset Pontifex propone-re populo, ut bonum, id quod ex genere suo peccatum esset, qui est manifestus error. Eodem modo Pontifex definire potest ex principijs fidei esse in Ecclesia statum Religiosum, & ea que ad ipsum essentialiter pertinent. Hæc ille, Sed libenter didicissem à Suarez, & à Vasquez unde ex principijs fidei deduci possit sufficere ad essentiam status Religiosi tria vota simplicia Castitatis, Paupertatis, & Obedientiæ; retento adhuc domino, & iure succedendi tam ex testamento, quam ab inter-state? Item verum Pontifex id definierit ex antecedenti na-tura talium Votorum; an ex indulto Sedis Apostolicæ, & iure positivo, ita constituerit Pontifex, vt viderur colligi ex di-cta Bulla; in illa clausula: *Statuimus, atque decernimus tria vo-ta huiusmodi, etiæ simplicia, ex huius Sedis institutione, ac nostra etiam declaratione, & confirmatione esse verè substan-tialia Religionis vota, ac in dicta Societate tanquam in Reli-gione approbatæ per Sedem eandem admissa fuisse, & esse.* Igitur ex institutione Pontificis habent tria illa vota quamvis simplicia talem vim; sicut ex eiusdem institutione, votum simplex castitatis in Societate est impedimentum dirimens matrimonium, vt ibidem sancitur. Denique scire velim- quarè non æquè ad mores Ecclesiæ spectet versus cultus verè Sanctorum, & eorum secura imitatio, atq; invocatio; ac spe- cies scire Scholasticos, & Coadiutores Societatis post tria vota simplicia esse verè Religiosos à deo, vt hæc definitio sit de fide, non ut autem definitio, quæ Papa definit aliquos San-tos esse.

Instans
aduersus
Vasquez

TERTIAE OPINIONIS.

Prima Classis.

Tertia Opinio est eorum, qui non solum censem infallibilem esse absolute definitionem, qua Summus Pontifex definit aliquem esse Sanctum, adeoq; certam esse Gloriam Sanctorum ab eo canonizatorum, sed etiam id esse de fide, aut indicant, quos in Prima hac classe, aut exprimunt, quos in Secunda classe recentebimus; iacipiendo à Cassiodoro, qui explicans illud Psalmi

Cassiodo-
rus.

121. *Testimonium Israel ad confitendum nomini suo* sic expopnit: *Testimonium Israel, qui testimonium praebeant Sanctitatis*, ut sunt probatio eorum, qui Deum vident. *Testimonium enim confirmationem prostat ignorantibus, ut credant esse exera Dei famulos*; qui viderint Beatos viros actuum probitate conspicuos. Nam, ut hoc non haberes ambiguum subiecit: *ad confitendum nomini tuo*. *Ad confitendum enim dicit ad laudandum, quia cum Angelis omnes Sancti laudes Domini deuotissime celebrant*. Videtur ergo sentire credendum esse de fidè eos que, probati sunt Sancti in Ecclesia, tales esse, & cum Angelis absque ambiguitate laudare Dominum in Cœlis, & ita ex eo colligit Valdensis tomo. 3. Doctrinalis Tit. 14. c. 122.

15. S. Thomas Aquinas Quodlib. 9. q. 7. artic. 16. cuius & Thomas Aquinas titulus est. *Vtrum omnes Sancti, qui sunt per Ecclesiam canonizati, sint in Glorio, vel aliqui eorum in Inferno?* propositis, ut solet, argumentis, quæ videntur probare Papam, & Ecclesiam in hoc errare posse, resolut in contrarium dicendo: *Sed contra in Ecclesia non potest esse error damnabilis, sed hic esset error damnabilis, si veneraresur tanquam Sanctus, qui fuit peccator* &c. & §: 2. addit. Praterea Aug. dicit in Epistola ad Hieron. quod si in scriptura canonica aliquid men-

mendacium admittatur, nutabit fides nostra, qua ex scriptura canonica dependet: sed sicut tenemur credere illud, quod est in Sacra Scriptura, ita illud quod est communissimum per Ecclesiam determinatum, unde hereticus iudicatur, qui sentit contra determinationem Conciliorum. Ergo commune iudicium Ecclesie erroneum esse non potest. Cum ergo haec duo sint fundamenta resolutionis S. Thomae contra mentem eius eunt, qui conantur ostendere hanc veritatem de S. Thomae sententia non esse de fide, quasi verò Responsio, quam subiungit haec fundamenta destruat, aut labefactet subiungit enim: *Respondeo: Dicendum, quod aliquid possit iudicari possibile secundum se consideratum, quod relatum ad aliquid extrinsecum impossibile inveneritur.* Dico ergo, quod iudicium eorum, qui presumunt Ecclesie potest errare in quibuslibet, si personae carum tantum perspiciantur. Si vero consideretur diuina prouidentia, qua Ecclesia suam spiritu sancto dirigit, ut non erret; sicut ipse promisit Ioan. 14. quod spiritus adueniens doceret omnem veritatem de necessariis scilicet ad salutem, certum est quod iudicium Ecclesie uniuersalis errare in his, que ad fidem pertinente, impossibile est: unde magis secundum sententiam Pape ad quem pertinet determinare de fide, quam in iudicio profert, quam quoniam libet sapientum hominum in scripturis opinione. Sc paucis post addit. In alijs vero sententijs que ad particularia facta pertinent, ut cum agitur de possessionibus, vel de criminibus, vel de huiusmodi, possibile est iudicium Ecclesie errare propter falsos testes. Canonizatio vero Sanctorum medium est inter haec dycit. Quia tamen honor quem Sanotis exhibemus; quedam professio fidei est, quae Sanctorum gloriam credimus pie credendum est, quod nec etiam in his iudicium Ecclesie errare possit. Quidam tamen non intr'ospeta pugnus mente S. Thomae, hoc loco abutuntur, ut confirmet non esse certum de fide, quod Sancti canonizati sint in Glorio, & in primis Gratianus in Glossa de quo postea, & Raynaudius num. 4 adductus, quia

scilicet

scilicet S. Thomas iudicium Eccl. in Canoniz. Sanctorum medium facit inter ea, quæ ad fidem pertinent, & inter iudicia forensia de factis particularibus, & quia utitur illa phrasim *Piè credendum*, quæ non aptatur dogmatibus fidei absolute, & non tantum pie credendis.

Verum S. Thomas non intendit definitionem de Sanctitate, & Glorio Canonizatorum esse medium inter definitiones fidei, & decisiones litiū forensium medietate cadente supra motuum formale fidei, quasi verò minus credenda sit illa, quam reliqua ad fidem spectantia, sed medietate obiecti materialis, quia scilicet quæstio hæc, quatenus est quæstio *Facti*, porius quam *Iuris*, & in hoc videtur secundum se obnoxia testimoniū fallaciæ, aut fallibilitati. Sed sicut etiam in causis fidei Pontifex secundum se spectatus, ut homo errare potest, vt supra dixit S. Thomas illis verbis: *Potest errare in quisbuslibet si persona, &c.* Spectata verò Dei prouidentia, & Spiritus Sancti assistentia errare non potest in decretis fidei. Ita licet in hac quæstione facti spectata possibili fallacia testimoniorum, de vita, & miraculis alicuius Sancti, errare posse spectata tamen Dei prouidentia, & assistentia Spiritus Sancti ne in hoc quidem negotio, quantumuis sit facti particularis, errare potest, quia in hoc includitur quedam professio fidei. Quoad hoc igitur nulla est disparitas, aut minoratio fidei iuxta S. Thomam, sed paritas, cum in solutione objectionum dicat. *AD PRIMUM ergo dicendum quod Pontifex, cuius est canonizare Sanctos, potest certificari de statu alicuius per inquisitionem vite, & attestacionem miraculorum, & precipue per instinctum Spiritus Sancti, qui omnia scrutatur, etiam profunda Dei, & mox ad 2. Dicendum, quod Divina prouidentia preseruat Ecclesiam, ne in talibus per fallibile testimonium hominum fallatur.* Præterea cum in hoc articulo non esset quæstio, an Papa possit errare in decreto fidei, sed an in hac quæstione facti de Glorio Sancti alicuius superueraciter, & ex-

& extra propositum adduxisset **pro fundamento** suæ doctrinæ **auctoritatem** S. Augustini, & paritatem de infallibilitate omnimoda Scripturæ Canonicae, & textum Euangelii Io. 14. de omni veritate docenda per Spiritum Sanctum: ne igitur hac nota laboret S. Doctor dicendum potius est, eum veritatem de Gloria Sanctorum Canonizatorum agnouisse inter veritates de fide credendas; sed quia hoc ipsum non est expressè, & interminis ab Ecclesia definitum, nec damnati sunt hactenus, sed tolerati, qui negarunt id esse de fide, propterea leniuit S. Thomas suam sententiam illa formulâ dicondi **Piè credendum**: non quod credendum sit ex supererogatione, & abundantia devotionis, aut quomodo etiam noui canonizati defunctos cum iudicijs, & fama vitae Christianæ solemus dicere: **piè credi possè quod sint in Cælo, vel in loco Salutis,** sed quia impium si non hereticum esset oppositum asserere, & quia sicut in alijs de fide credendis, requiritur peculiare auxiliu[m] Dei voluntatem inclinantis ad imperandum fidem, actu[m] absolutum, non obstante obscuritate reuelationis ita, & hic maximè, vbi reuelatio fortassis obscurior videri possit aliquibus.

16. Itaque S. Thomam de credenda de fide Gloria Sanctorum Canonizatorum interpretantur in primis Thomas Bzouius de signis Ecclesiae Cap. 32. & Lucas Castellinus Dominicanus de certitudine Glorij Sanctorum C. 3. & 4. & Reuerendiss. Lucatinus in controv. Thomist. concl. 3 o. sequuntur porro S. Thomam eiusq; verba ex Quodlibeto 9. art. 16. transcribunt S. Antoninus Tomo 3. Summae Theolog. tit. 12. c. 8. §. 2. Aragonia in 32. q. 1. art. 1 o. Summa Armilla verbo **Canonizatio**, Ioannes Tabiensis in Summa inde dicta **Tabieng** verbo **Canonizatio**; Silvester in Summa verbo **Canonizatio** q. 3.

Bzouius
Castellinus.

Lucatinus.

S. Anton.

Armilla

Tabiensis

Silvester

17. Ioan. de Turrecremata super Decreto 3. parte de Consecratione dist. 3. §. Ad quinque Respondet, Canonizatio-

nem.

nem Sanctorum reseruata esse. Summo Pontifici: *Qui canonizatio Sanctorum innititur fidei Christi, in quem Sancti credentes miracula faciunt, que attestantur eorum Sanctitatem, & fidei integritatem. Fides autem Christi una est, iuxta illud ad Ephesios 4. Unus Deus, una fides, unum baptisma, ad ilium ergo pertinet Sanctorum canonizatio, per quem omnia membra Ecclesia uniuntur in unitate fidei.* Et paulò inferius: *Sicut ad solum Summum Pontificem questiones de fide ortas pertinet determinare, ut in Capit. Quoties 34. q. 1. ita quis debent in Ecclesia tanquam Sanctus coli, declarare, & mandare.* Spectat ergo hæc quoque definitio ad definitiones fidei, idemque docet in tract. de Ecclesia q. 51. & 73. & lib. 2. de Eccl. C. 110.

Couarru. 18. Didacus Couarruuias Tom. 2. variarum Resolut.lib.

1. Cap. 10 §. 12. vbi vniuersaliter docuit: *Pontificem in his, quæ ad fidem pertinent, ut personam publicam, & Ecclesiæ caput aliquid definiens minimè errare posse;* infert ex hac sententia iater alia hoc: *Ex quo & illud deduci potest, Papam non posse in canonizatione Sanctorum errare, quam prævia diligentia examinatione, maturoq; prudentium consilio uti Ecclesiæ Summus Praeses decreuerit.* Et pro se adducit S. Thomam supra; Florentinum, id est S. Antoninum, Turrecrematam, & alios; & reddit rationem. *Quia hoc iudicium canonizationis alicuius Sancti, exi à peculiari eius vita testimonio pendeat, ad vniuersalem tamen totius Christiana religionis statum pertinet: cum ea sit quadam Confessio fidei;* & ideo credendum piè est Summum Pontificem in perscrutandis eius quæ in Sanctos est referendus, & miraculis, & gestis, ab ipso Spiritu Sancto, qui omnia scrutatur instrui.

Bellarmino 19. Eminentissimus Robertus Bellarminus Controu. 7. de Eccl. Triumph. lib. 1. qui est de Sanctor. Beatitud. Cap. 9. assertit in titulo. *Credenda esse Pontificem non errare in Sanctorum Canonizatione;* & inter alias rationes hanc profert:

Mira-

*Miracula magna, & diligenter examinata faciunt rem cuius-
dener credibilem, ut alibi ostendimus: at Sancti à Pontifice
non canonizantur ordinariè, nisi claruerint magnis, & certis
miraculis, &c. Ergo sicut in alijs miracula faciunt euidenter
credibile aliquid de fide, ita Canonizatio Papalis post mira-
cula examinata, & approbata facit credibilem de fide Glo-
riam Sanctorum.*

T E R T I A E O P I N I O N I S

Secunda Classis.

20. **E**xpressius Canonizationem Sanctorum perti-
nere ad fidem, & ideo ad solum Summum
Pontificem spectare, esseque infallibilem, non
sola infallibilitate morali, & prudentiali, sed Fidei centent
inter alios Vigintiquinque Auctores mox producendi:
videlicet *Ioannes de Neapolit* quodlibeto 10. & apud *S. Antoninum* 3. p. summae Theol. Tit. 12. c. 8. §. 1. & Sylue-
strum verbo Canonizatio; qui dixit: *hareticum esse negare*
Sanctos Canonizatos esse in Glorio, & reuera Sanctos esse. Et *s. Bonaventura*
opusc. contra Gullielmum, cum dixit; *Ad uentura*,
infidelitatem spectat de Sancti Canonizati Glorio dubitare.
Quem etiam cum alijs Sanctis Gregorio, Ambrosio, Cyrillo,
Hieronymo, Bernardo adducit *Ambrosius Catharinus libro* *Catharinus*
de certa Sanctor. *Gloria S. venio nunc ad authoritates, & hoc* *opus.*
conuocat *S. Thomam* §. *nam quod S. Thomas*. *Turrecre-
mata in verò sic intelligit, & sequitur Troilus Maluetius de* *Maluetius*
Canoniz. Sanctorum § *aggregior à num. 47.* *Eiusdem opi-
nionis fuere Franciscus de Pauinis in Relatione pro Canoni-
zatione S. Bonauenturæ parte 2. art. 9. Michael Nauclerus* *Naucle-*
lib. 4. de Monarchia Diuina &c. p. 2. c. 7. S. quamobrem, &c *rus.*
S. certè: item Franciscus Pitigianus parte 2. Summae Theol. *Pitigianus*
dist.

- Molfesius dist. 25. q. 2. art. 4. & 5. Concl. 2. *Molfesius in summa morali tomo 1. tract. 2. c. 6. num. 44. Et Consil. 45. num. 11. Didac-*
Nugnez. cus Nugnez in Additionibus ad 3. partem S. Thomæ q. 20.
Ampho- art. 3. diffic. 4. Concl. 3. Dominicus Amphoſinus de Reliquia-
bus. Duallius. rum cultu ſ. 24. num. 5. Duallius tractatu de Pontifice p. 1.
Bzouius. q. 7. Rzonius de Pontifice cap. 32. Verricellus in quæſtioni-
Verricell- bus moralibus tr. 8. q. 24. Lucas Castellinus de certitudine
Catellini. Gloriæ Sanctor. cap. 3. puncto 37. 45. 48. & cap. 4. puncto 3.
& 4. Sed ne nimis iejunum Lectorem dimittamus, placet re-
liquorum quorumdam verba feligere.
- Tuscius. 21. Eminentiss. Card. Dominicus Tuscus tomo 1. Practicarum Conclus. Concl. 41. verbo canonizatio, vbi contra paucos Canonistas, tenet Papam in hoc errare minimè posse di-
 cens: *Contrarium, quod imò non possit errare, cum sit de per-*
nentibus ad Fidem tenent communiter Theologi, & Fellinum
retelleñs addit: Quia in iſto articulo, licet non agatur de arti-
culis fidei explicitè, tamen agitur de articulis fidei implicitè.
- Gastelensis. Alophonsus à Castro lib. 1. de lucta Hæreticor. punit Cap. 6.
 postquam docuit Papam non posse committere alicui alteri
 potestarem definiendi de fide: subiungit. Si Papa posset potes-
 statem definiendi de fide in quemquam alium transferre ad
 eundem modum, posset etiam canonizationem Sanctorum, ali-
 cui committere, quia Sanctorum canonizatio, ut Beatus Tho-
 mas docet, res est quedammodo ad fidem speluncans, cui B. Tho-
 ma sententia quedammodo auent verba, quæ Summus Ponti-
 fix dicit in canonizatione alicuius Sancti, quæ posita sunt in
 libro Sacrarum ceremoniarum Ecclesia & junt quæ sequuntur.
 Ad honorem Sancta, & Individua Trinitatis, & exaltatio-
 nem fidei Catholica, ac Christianæ Religionis augmentum,
 authoritate eiusdem Dei omnipotentis Patris, & Filij, & Spi-
 ritus Sancti, & Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, & no-
 stra, de fratribus nostrorum consilio decernimus, & definimus
 bona memoria N. Sanctum esse, & Sanctorum catalogo adscri-
 ben-

bendem, ipsumq; catalogo huismodi adscribimus. Postea
notat idem Auctor: *Aduertendum quod sit, talem canoniza-
tionem fieri ad exaltationem fidei catholicae.* Sed ego in ver-
bis Alphonsi aduerto insuper particulam illam; *ad eundem
modum, qua indicat eodem modo sentiendum esse de autho-
ritate canonizandi Sanctos, ac de definiendi res alias ad fi-
dem spectantes.*

22. *Ioannes Vigerius* libro 1. Institut. Theol. agens de
Virtute Fidei, numero marginali 104. Sic incipit: *Cum Ca-*
Vigerius
nonizatio Sanctorum sit quadam fidei protestatio, consequens
est, quod ad Summum Pontificem pertineat, & quod Summus
Pontifex in canonizatione Sanctorum, seruando ritum, &
solemnitates obseruari debitas, errare non possit, & inferius:
*Præterea publica, atq; exterior veneratio est quadam fidei pro-
testatio, igitur ad illum solum pertinet, ad quem spectat qua-
stionem fidei terminare; sed hoc pertinet ad solum Papam; igi-
tur &c.* Concesso autem quod Papa, ut persona priuata in
alijs quæstionibus facti errare possit, excipit tamen hunc ca-
sum, & subiungit. *Sed procedendo, ut Summus Pontifex, cum*
facit quod in se est, & secundum ritum Ecclesia, & Sanctorum
Patrum errare aut decipi non potest. Tunc enim comparatur
ad Diuinam prouidentiam, quæ Ecclesiam suam Spiritu San-
cto dirigit, ut non erret, sicut promisit inquisens: *Spiritus Para-
cletus, quem misset Pater in nomine meo, decebit vos omnem*
veritatem, scilicet de necessarijs ad salutem, qualia sunt ea,
que pertinent ad bonos mores, & ad fidem, ad quam nōrum est
pertinere aliquorum Sanctorum publicam venerationem, &
invocationem, que est quadam fidei protestatio. Demum Pa-
pam non inniti solūm testibus &c. Sed certificari per insin-
ctum Spiritus Sancti, qui omnia scrutatur etiam profunda-
Dei. Ideo non innitur solūm medio fallibili, sed infallibili.

23. *Ioannes Azorius* parte 2. Institut. moral. lib. 5. cap. 6.
q. 5. adducit, & sequitur sententiam Ioannis de Neapoli, & *Azor*

S. Thomæ, de qua supra, & inter alia inquit: *Quare, ut de-
mus hominum testimonia esse falsa, Deus Pontifici assistere
deficiat. Nam cum Deus promiserit nunquam defecturam
Petri fidem, diuina est Prudentia, ne Petri successor definiat
credendū id quod falsum est: & diuina est prudentia, tunc sue
Ecclesia ostendere, & patet facere ea testimonia esse falsa.* Sen-
tit ergo id pertinere ad fidem, & credendum per inde, ac re-
liqua de fide à Petri successore definita.

24. *Gregorius de Valentia Tomo 3. Disp. 1. q. 1. de obie-*

*cto fidei punto 7. § 41. disertissimè: Itaq; quod ad canoniza-
tionem Sanctorum attinet, omnino nego id, quod Communiter
Doctores Catholici iure optimo negant: videlicet posse Pontifis
tem in hac parte errare. Quamuis enim testimonia, que pro
alicuius hominis sanctitate afferuntur sint humana, ideoq; na-
tura sua fallibilia: tamen posito quod Pontifex illis inducatur
tandem ad pronunciandum, quem piam sanctum, atq; beatam
iam esse, certa fide credendum est, testimonia illa (quatenus in
genere falso probant pīe, atq; Sancte quenquam ex hac vita
excessisse) vera esse, & hominem eiusmodi ex eorum esse numero,
quos per revelationes Scripturæ generales communiter constat,
diuina gratia beneficio consequi eterna vita beatitudinem.
Neque his contentus addit. Que sane certitudo ipsdem illis
Dei promissionibus nititur, ex quibus compertum habemus
nunquam esse futurum, ut uniuersa Ecclesia in rebus Religionis
fallatur. Falleretur autem grauiter in negotio Religionis,
si Sanctum reputaret, ac pro tali veneraretur eum, qui Sanctus
non est. Hic autem illud, quod alias ab orthodoxis probatum,
atq; defensum est, tanquam ex fide certum pono, nempe rem esse
omnino que ad Ecclesia adificationem, adeoq; ad officium Pon-
tificis pertineat, ut Sancti quidam aliquando canonizentur
&c. Hæc ipsa verba repetit libro 8. Analysis fidei cap. 3. Au-
diamus nunc eius discipulum in Fidei controversijs exercita-
tissimum Adamum Tannerum eiusdem Societatis.*

25. Ada-

25. Adamus Tannerus tomo. 3. Theologiæ Scholasticæ Disput. 1. de Fide q. 4. dubio 7. quæstio 3. Assertione 3. con-

Tannerus

cludit: sed & firmiter credendum Canonizationem Sanctorum à Pontifice factam, esse infallibilem; ita ut sit de fide vere sanctos, ac beatos esse eos, qui à Summo Pontifice canonizati sunt. Dixit tamen assertione 2: oppositum non esse apertam hæresim, sed sapere hæresim.

26. Rodericus Arriaga Societatis Iesu Tomo. 2. cursus Arriaga.

Theologici Tractatu de Fide Disput. 9. sect. 5. non solum

num. 27. infert ex à se dictis: Non posse errare Pontificem in

Canonizatione Sanctorum sed expensis formulis, quibus

Pontifices vñi sunt in canonizationibus, concludit nu. 28. sic:

Igitur ex his omnibus modis loquendi. eos Pontificum colligo

(quidquid aliqui in contrarium dicant) Papam in canoniza-

tionibus non solum errare non posse, sed id esse de fide, quia in

summis ipsis definitionibus, non vivuntur Pontifices maiori

ponderatione verborum; & num. 29: addit. Materia hac non

spinus directè gubernationem Ecclesiæ concernit, quam alie-

multæ, quæ definitæ sunt: immò longè magis: quod enim iusti-

fatio v. g. fiat per infusionem donorum, est veritas, ut sic di-

cam, speculativa, ob quam nec melius, nec peius nos operabi-

mur: & tamen habet Pontifex auctoritatem illam definiendi.

At hac veritas canonizationis summe ad mores, & gubernationem

spiritualem Ecclesiæ spectat &c. & nu. 30. occurrentis

objectionia it: Neq; obstat, quod non fiat Pontifici specialis re-

uelatio de sanctitate canonizati: etenim iam diximus supra,

etiam non fieri ei revelationem specialem, quod talis, aut talis

sit sensus Scripturæ, & tamen habet auctoritatem id definien-

di, quia Deus ita illa assistit, ut non permittat eum errare.

27. Stephanus Fagundez Soc. Iesu Tract. de Quinq; Præ-

ceptis Ecclesiæ lib. 1. cap. 4. nu. 30. docet Pontifice in Roma-

Fagundez

num errare non posse in canonizatione Sanctorum: Quia

honor, & cultus publicus, quem Sanctis post canonizationem

im-

impendimus, est quædam fidei professio, qua Sanctorum gloriam credimus, & summus Pontifex non potest errare in rebus fidei decernendis. Nec ita multo post: Quando summus Pontifex aliquid de fide, aut ad fidem concernens definir, non potest illi deesse assistentia diuina, ne erret: & ideo licet demus testimonia, & informationes fuisse falsas, non tamen idea sequitur, definitionem illam falsam esse, quia Christus propter promissionem suam Matth. 28. Ego rogaui pro te Simon, ut non deficiat fides tua: Summo Pontifici assistet, ne deficiat: Quo in loco non promisit Christus Sedis Apostolice, ac Summo Pontifici non defecturam Spiritus Sancti assistentiam diligentiss, sed definitionibus fidei, & earum rerum que fidem concernunt. Non enim dixit Petro. Ego rogauï pro te, ut non deficiat diligentia tua, aut prudentia tua, sed fides tua; cum diligentia non sit medium absolute necessarium, nec sufficiens ad definitionem de rebus fidei, sed tantum, ut Papa debito modo se gerat; Et non peccare illum mortaliter in omissione harum diligentiarum docet Ferdinandus Perez in materia de Fide disp. 3. §. Confirmatur. Hactenus Fagundez.

Ferdin.
Perez.

Diana.

28. Antoninus Diana parte 1. Resolutionum moralium Tractatu 12. qui est de Infallibilitate Decretorum Romani Pontificis Resolutione 15. Contra eos, qui dicarent: Ecclesiastem non proponere ut articulum fidelibus credendum, Sanctos aliquos esse in celis, sed tanquam veritatem omnino certam moraliter, & cui fides humana merito adhiberi debeat Resolutum sic. Omnino tenendum est, Papam non posse errare in Canonizatione Sanctorum: Quia scilicet esset contra illam promissionem Iohannis 16. Cum venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem, & confirmat ex formulis Canonizationum, in quibus Pontifices usi sunt verbo Definiendi, ait enim: Non videtur autem, quod Summi Pontifices talibus formulis absolutam definitionem, in re totam Ecclesiam concernente, continentibus uterentur, nisi existimarent, se omni-

no certos esse, ac per consequens, nullum subesse erroris periculum: Et licet Resolutione 16. concedat, Afferentem Pontificem in canonizatione Sanctorum posse errare non esse tanquam hereticum absolute damandum; quia non affirmat aliquid quod contrarium sit his, quæ Ecclesia recipit tanquam de fide certa, absq; nulla controversia Doctorum. Videmus namq; Canum, Bannem, & alios sentire de fide non esse Pontificem errare non posse. Ergo Ecclesia non defendit tanquam de fide certum sineulla controversia. Concludit tamen hoc pacto: Quoniam ea maiori probabilitate, & certitudine, qua existimamus de fide esse, Pontificem in canonizatione Sanctorum errare non posse; ea affirmandum est hereticum esse, qui negaret. Quæ verba desumpta videntur ex Castro Palao.

29. *Ferdinandus Castro Palao Soc. Iesu par. prima Operis moralis, Tract. 4. qui est de Fide disp. 1. punc^o 5. S. 4. nu. 2. Castro Palao.* concludit *Nihilominus probabilius existimo, non scilicet temerarium, & scandalosum, sed etiam erroneum, & hereticum, esse affirmare, errare posse Pontificem in Sanctorum Canonizatiōne. Et in solutione obiectionum ait, Sanctitatem canonizatiōni, & illius in cœlis existentiam, non esse singulariter, & explicitè reuelatum; Effetamen reuelatam virtualiter, & implicitè. Tum qui a reuelatum est in cœlis afflere, qui in gratia ex hac vita migravit: Subintellige (si purgatus iam sit) Itemque est reuelatum, Pontificem errare non posse ob assidentiam Diuini Spiritus in ijs, quæ ad Religionem uniuersalis Ecclesie pertinet. Ex quibus manifestè deducitur de fide esse hunc Canonizatum verè in cœlis esse, cum sequatur ex una premissa de fide, & altera euidenti. Eum tamen qui contrarium asserteret, negat esse absolute hereticum, & habet totidem ipsa verba, quæ postea in Diana supra retulimus. Paragrapho autem 5. num. 4. ait: Secundo dico eadem certitudine tenendum esse, Pontificem errare non posse in Beatificatione Sanctorum, ac in Canonizatione. Quando scilicet concedit Missam in*

in eorum honorem: ratio eius est, quia Missæ Sacrificium licet in tota Ecclesia non celebretur, tamen nomine totius Ecclesiae, & ab Ecclesia deputantur speciales ministri ad Missam in tali loco celebrandam, & ita si in hoc error contigeret, tota Ecclesia erraret.

Nierem-
berg. 30. *Ioannes Eusebius Nierembergius Soc. Iesu in Operib.
Parthénicis Opusculo 2. S. 7. & Opusculo 8. tractans fusè de
canonizatione Sanctorum §. 1. Concedit, Canonizationem
Sanctorum, definitionem esse, ac propterea de fide habendum,
Canonizatum Sanctum esse. Saltem quando in formulis ca-
nonizationum, quarum multas profert, reperitur verbum
Definimus, vel definiuimus.*

C A P V T II.

*Selecta ex Bullis Canonizationum
Pro Infallibilitate absoluta, & certitudine Sanctitatis, &
Gloria Sanctorum Canonizatorum à S. Sede Apostolica.*

Dixi in titulo Capitis: *Sanctitatis, & Gloria*, quia de Canonizatis certa est Ecclesia Catholica, non solum eos defunctos esse in gratia sanctificantे, cuiusmodi sunt animæ iustorum in Purgatorio degentium, sed etiam in cœlo esse, & frui Gloria, ac Beatitudine æterna: Porrò infallibilitas absoluta, id est non practica tantummodo, & moralis, seu prudentialis, sed speculativa quoq; & coram Deo talis, colligitur ex Bullarum Papalium quinque loquendi formulis 1. scilicet si profiteantur se vti Authōritate Dei, & Apostolorum Petri, & Pauli 2. si indicent se, nec solis nec præcipue inniti testimonijs humanis, ac informationibus de vita, & miraculis, cuiuspiam, sed potissimum reuelationi diuinæ occultæ, & instinctui Spiritus Sancti, cum fiducia de non errando. 3. Siquidem declarantq; aliquem non solum adscribendum esse catalogo Sanctorum, sed etiam esse Sanctum, & in cœlo frui glo-

gloria Sanctorum. 4. Si ipsimet Pontifices significant se credere certò tales personas esse Sanctas, & in caelo cum Christo regnare. 5. Si fideles totamque Ecclesiam obligent ad reputandum quempiam Sanctum, & pro tali habendum, nondum exterius ac publicè festo, vel officio coleandum, ac venerandum. Quodlibet enim horum sufficiens est argumentum de tanta infallibilitate Gloriarum Sanctorum, quanta subest rebus de fide credendis, quanto magis, si plures ex his conditionibus concurrant? An autem his æquivaleant concessio construendi Altare supra corpus defuncti, vel approbatio Martyrologij, vel traditio, aut consuetudo totius Ecclesiarum colendi aliquos pro Sanctis, postea disquiremus.

1. Primam Solemnam Canonizationem factam à Papa censem multi illam, qua anno 803. vt constat ex Baronio, & Epistola S. Ludgeri, Leo III. coram Carolo Magno Vuerdae d. 4. Septembris S. Sunibertum canonizauit, præmisso ieiunio publico; in qua Epistola dicitur: *Pridie nonas Septembris tam Papa Sanctus Leo, quam Carolus Imperator, & alij concubentes in Ecclesiam, & Conuentum S. Suniberti, ibi oratione finita omnium communicantium in Ecclesia, statim celebrante Solemniter summano Missam Felice Hildebaldo Colonensi Archiepiscopo, & Sanctissima vita ipsius Suniberti, cum innumeris miraculis conscripta per Venerabilem Presbyterum Marcellinum Socium, & conterraneum ipsius Sancti, ibidem lecta: Papa Sanctus Leo de assensu pariter, & consensu suorum Cardinalium, ceterorumq; Prælatorum illic coram adstantium, solemniter catalogo Sanctorum Confessorum ipsum adscripsit, & narrato admirabili odore ex ossibus Sancti tunc effuso, nominat præcipuos Cardinalium, & Episcoporum, qui fuere præsentes. Coetera ex Bullario colligemus.*

2. Ordo Ioan. 15. Romæ S. Vdalricum Episcopum Augustanum canonizans post lectam eius vitam, ac miracula inquit. *Communi consilio decreuimus, memoriam Vdalrici Epi-*

Tempus
An. M. D.
993. Ian.
31.

scopi affectu p̄fissimo, & deuotione fidelissima celebrandam, &c
§. 3. Si quis interea (quod non credimus) temerario ausu contra ea, quæ hac nostra authoritate, pie, ac firmiter per hoc priuilegium constituta sunt; contraria reuocauerit, vel hæc que à nobis in teudem Dei, & pro reverentia dicti Episcopi statuta sunt refragari; aut in quoquam transgredi; sciat se auctoritate B. Petri Principis Apostolorum, cuius immensis vicess agimus, anathematis vinculo innodatum, notanda hic vocabula fidelissime, & firmiter, & peccata excommunicationis contraрагонics. Festum huius Sancti fit 4. Iulij.

Ann. M. 10
Jun. 4.

1834.
Apr. 22.

4. Innoceptius 2. in Bulla, seu enunciatione Canonizationis S. Hugonis Episcopi Gratianopolitani de Ordine Carthusiensi edita Pisis inquit: *Cognite vita, & auditis, quae per B. Hugonis merita sunt miraculis, supernae Majestatis clementiam collaudavimus, & Archiepiscoporum Episcoporum & Cardinalium, atque aliorum, qui nobiscum aderant communicato consilio. ipsum inter Sanctos, & electos honorabimur recipimus, & dicemus assumptionis cum gudio solemniter celebrabimur tempore diem 1. Aprilis.*

1132
Mar. 13,

5. Eugenius 3. in Bulla Canonizationis S. Henrici I. Imperatoris Romanorum, data Trans Tyberim, commemorationis eius Sanctis moribus, & miraculis, inter quae ait præcipuum esse, quod in thoro legitimo positus, integratem castitoniam usque in finem vitæ conseruauit, subiungit: Auctoritate S. R. E. qua omnium Conciliorum firmamentum est &c. eiusdem memorabilis viri memoriam inter Sanctos decetero fieri censemus, & anniversarium ipsius diem solemniter celebrari constitimus, videlicet die 14. Iulij.

6. Alc-

Ann. 1164
Feb. 7.

6. Alexandet 3. in Bulla Canonizationis S. Eduardi Regis Angliae, edita Anagniæ hæc notanda habet. Libro miraculorum inspecto, que dum in carne mortali visueres, & postquam de præsentis seculo est assumptus, Omnipotens Dominus per suam misericordiam declarauit Eccl. Quamuis negotium eam arduum, & sublime, non frequenter soleat nisi in Solemnibus Concilijs de more concedi. De communis tamen fratrum nostrorum consilio Eccl. Corpus ipsius Confessoris ita glorificandum censuimus, & debitissimè praconij adorandum in terris; sicut eundem confessorem Dominus per suam gratiam glorificauit in cœlis. Vnde videlicet inter Sanctos Confessores de cetero numeraretur, qui hoc ipsum apud Deum signis meruit, ac virtutibus obtinere. Festum eius fit 5. Ianuarij.

7. Alexander idem 3. in Bulla Canonizationis S. Bernardi primi Abbatis Claræuallensis data Anagniæ, recenset eius virtutes, & magna de Sacrosancta Romana Ecclesia merita; hæc inter alia enunciat: In afflictione verò corporis sui, usque adeo sibi Mundum, seque Mundum reddidit crucifixum, ut confidamus Martyrum quoq; cum merita obtinere Sanctorum; quem confessionis ordine, in parsimonia vita, tam longum constat duxisse Martyrium, & paulò post: Confisi de misericordia Dei, cui perseveranter, & fideliter militavit, necnon & de Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, & eiusdem Beatisissimi Confessoris meritis praesumentes, cum Apostolica Sedis Authoritate, catalogo Sanctorum ascribi mandauimus, & commemorationis sue festum decreuimus amodò publicè celebrandum: die scilicet 20. Aug.

8. Alexander pariter 3. in Bulla Canonizationis S. Thomæ Cantuariensis Archiepiscopi, & Martyris data Signia, hæc inter alia pronunciat: Quamuis autem de sanctitate ipsius dubitare non possit, qui eius vitam Eccl. voluit tamen Salvator, & Redemptor noster eius sanctitatis insignia, magnificis irradiare miraculis, ut qui pro Christo insuperabilis virtutis con-

1164.
Jan. 20.1773.
Mart. 13.

statia, necessaria, & pericula perculit, suitaboris, & certamnis in eterna Beatisudine cognoscatur ab omnibus perceperisse etiampum: quibus miraculis permotum se astrarie, & ait. Pradicatum Archiepiscopum canonizauimus, ipsumq; decrevimus Sanctorum catalogo adscribendum; Uniuersitatem itaque vestram manemus, & auctoritate, qua fungimur districte precipimus, ut matalem prae dicti gloriosi Martyris diem passionis sua solemniter singulis annis, celebretis.

Anno
1192.
Nart.4.

9. Cœlestinus 3. Romæ in Bulla Canonizationis S. Vbaldi Episcopi Eugubini, commemoratis eius post mortem miraculis, & instantia Eugubinorum pro Canonizatione ait: *Nos vero opus istud intuentes sensum, & intelligentias nostras excedere, quia potius est diuini iudicij, quam humani, cum ipse solus plenè nouerit, qui sunt eius; suspendimus desiderium tuum, aliquandiu, ut nobis & fratribus nostris, quid potius agendum esset, Spiritus Sancti gratia reuelaret; & post pauca. Et canonizantes prædictum Sanctum auctoritate BB. Apostolorum Petri, & Pauli, qua fungimur, licet immeritis, decrevimus, ut festum transitus ipsius, sicut beatissimi Confessoris apud eos perpetuo habeatur. Nempe d. 16. Maij, quam festiuitatem renovavit Paulus 5. sua Constitut. 7.*

1193. Octob. 6. 10. Cœlestinus idem 3. in Bulla Canonizationis S. Ioannis Gualberti post memorationem miraculorum, inquit: *Premiatus uero B. Ioannem canonizauimus, & numero Confessorum Christi decrevimus adiungendum; eius festum fit 12. Iulij.*

1193. Dec. 22. 11. Innocentius 3. in Canonizatione S. Homoboni Cremonensis, Bullaq; Romæ edita, vbi dixit solam finalem perseverantiam ad Sanctitatem exigi, addit: *Duo tamen, virtus videlicet morum, & virtus signorum; opera scilicet pietatis in vita, & miraculorum signa post mortem, ut quis reputetur Sanctus in militanti Ecclesia requiruntur. Deinde falsis miraculis aliquorum præcipue Magorum Pharaonis, & Anti-chri-*

christi indicatis: subiungit; *Ob id nre opera sufficiunt sola, nec signa: sed cum illis precedentibus, ista succedunt, verum nobis prebent indicium sanctitatis, facitq; viii principiū in miraculis post mortem: & concludit: de Divina misericordia, & eiusdem Sancti meritis confidentes, ipsum Sanctorum catalogo conscribendum duximus, statuentes, ut in die depositionis ipsius eiusdem festiuitas devote à vobis, & alijs Christi fidelibus annis singulis decetera celebretur.*

12. Innocentius idem 3. teste Nicolao Salio Pragensi in vita S. Procopij Bohemi, horribili ostento per somnium, & minis eiusdem Procopij ipsum S. Procopium: *Divinarefacta, Sanctorum numero illam in serie, verba sunt Nicolai: Missaq. in Bohemiam Quidene S. Maria trans Tyberim, S. Calixti Presbytero Cardinali Legato à Latere vulgo dicto, Procopium Sanctum, Beatum Felicemq; credendum, vacandum, colendum prouinciat, eique tanti nominis, & tituli apud omnes ferendi Auctor est; idque Anno Domini nostri 1204. quarto monas Iunij, quo scilicet Pontifex erat Innoc. 3.*

13. Gregorius 9. in Bulla Canonizationis S. Francisci de Assisio data Perusij, recitata compendiosè ipsius vita; & premissa ad cautelam hæc clausula. *Quia temen Ecclesia militans, qua solammodo vides in facie, non presumit de his qui de suo foro non sunt, auctoritate propria indicare, ut illas proximatas venerandos assumas &c. Omnipotens Deus &c. virtus eius sibi fuisse acceptam, & ipsius memoriam esse à militanti Ecclesia venerandam, multis, & praclaris miraculis declaravit: ob quæ post pauca aī: ipsum adscribi decreuimus Sanctorum catalogo venerandum: statuentes ut 4. Nonas Octobris, die videlicet, quo à carnis ergastulo absolutus, ad etherea Regna peruenit, ab uniuersali Ecclesia, nasalitia eius devote, ac solenniter celebrentur. Hæc canonizatio referenda erat post sequentem ordine temporis seruato.*

14. Honorius 3. In Bulla Canonizationis S. Laurentij Archie-

Anno
1224. Jun

1227. Jul.
19.

1225. Dec.
8.

Archiepisc. Dublinensis, Regis, ac Reginæ Hiberniæ filij dæta Reate, post memorata eius miracula ante, & post mortem, & præcipue septem mortuos, quorum unus triduanus erat, fuscitatos concludit: *De ipsis igitur sanctitate tantis certificati miraculis, diuinumq[ue] secati iudicium, per quod eius glorificationis nobis tam evidenter innocentibus argumentes, eundem beatum virum Catalogo Sanctorum ascripsimas, & annumerandum decreuimus Sanctorum Collegio Confessorum, ac inter eos, à Christi fidelibus venerandum: statuente, ut eius veneranda festiuitas de cetero annis singulis 28. Calendas Decembris solenniter celebretur.*

*Ann. 1232
Iun. 1,*

15. Gregorius 9. In Bulla Canonizationis S. Antonij Lusitani de Padua nuncupati, data Spoleti Calendis Iunij, insinuans id spectare ad fidei confirmationem, ait de Domino Deo: *Fideles suos, quos semper coronat in cælo, frequenter & honorat in seculo; ad eorum memorias signa faciens, & prodigia, per qua prauitas confundatur heretica, & fides catholica confirmetur, & paulo infra: Beatus Antonius de Ordine Fratrum Minorum, qui olim degens in seculo, magnis prolebat meritis, nunc viuens in Cælo, multis coruscat miraculis, ut eius sanctitas certe indicjs comprobetur. Et §. 3. licet coneedat, ut aliquis Sanctus sit apud Dominum in Ecclesia triumphante, sufficere finalē perseverantiam in gratia, subdit: Ad hoc tamen ut Sanctus habeatur apud homines in Ecclesia militante, duo sunt necessaria virtus morum, & veritas signorum, merita videlicet, & miracula, ut hac, & illa sibi inuicem contententur, cum nec merita sine miraculis, nec miracula sine meritis plenè sufficient, ad prohibendum inter homines testimonium sanctitatis. De vtrisque igitur certior effectus concludit talibus verbis, ut maius dubitet S. Antonium hunc esse in cœlis, inquit enim: *Ipsum qui corporaliter dissolutus, cum Christo esse meruit in cœlis, ne illius honoris debito, & gloria detrabere quodammodo videremur, si glorificatum à Domino permitteremus**

mas ulterius humana denotione priuari, de fratum consilio,
et Prelatorum omnium sum apud Sedem Apostolicam existen-
tium, catalogo Sanctorum duximus adscribendum, & paucis
interiectis habet. Mandantes quatenus Eccl. festiuitatem ipsius
idibus Iunij annis singulis celebretis, & faciatis eadem die
solemniter celebrari.

16. Gregorius pariter 9. in Bulla Canonizationis S. Do-
minici Institutoris Ordinis Prædicatorum, data Reate, atte-
stans de Sancta eius vita, sibi dum viueret cognita, & de mi-
raculis eiusdem; postquam dixit: ipsum catalogo Sanctorum
adscribi decreverimus, adiungit. Statuentes firmiter, ac Uniuersi-
tati vestra presentibus iniungentes, ut nonis Augusti, ante
diem quo posita carnis Sarcina diues meritis penetravit in
Sanctam somnium Sanctorum, factus in gloria, eius natalitia cele-
bretis, & faciatis solemniter celebrari.

17. Gregorius idem 9. in Bulla Canonizationis S. Elisa-
bethæ viduæ, Andreæ Regis Hungaræ filiæ, data Perusij Cat. Iun. 1.
tertii Iunij, nihil dubitans de ipsius gloria ait. Ipsam mortis
nexibus expeditam prouexit ad solum lucem inaccessibile lumine
nosum: de cuius stupenda, & inexplicabili claritate procedit,
quod illius Spiritus, & in superna fulgoris abysso rutilat, &
in huius profundo caliginis multis coruscat miraculis. Et ideo
§. 4. concludit: Nos quarum Eccl. dictam Secretam, quam sibi
ad intitulum placuit sua Majestatis assumere, de fratum no-
strorum consilio &c. Sanctorum Catalogo duximus adscriben-
dam; & §. 5. Uniuersitati vestra per Apostolica scripta distri-
ctè precipiendo mandantes, quatenus 13. Cal. Decembris die
videlicet, qua eadem mortis absolvia vinculis, victura peren-
niter ad fontem superna prodigia voluptatis, Festum eiusdem
Eccl. celebretis, & faciatis solenniter celebrari.

18. Innocentius 4. in Bulla Canonizationis S. Eadmundi
Cantuariensis Archiepiscopi data Lugduni: quam certus sit
de huius Sancti gloria profitetur his verbis: Gaudet quidem

Eccl.

Ann. 1234
Iul. 3.1235
Iun. 1.1247
Iun. 11.

Ecclesia, se talem, ac tantum produxisse filium, qui percepto iam beatitudinis premio, firmam spem ei tribuat de salute. Et paulò post: manifestè declarat ad hereditatis aeterna participium admittendos, qui ipsam matrem Ecclesiam fide, ac Operे proficiuntur. Et post compendium vitæ ipsius, ac miracula relata concludit: Nos de Sanctitate vita, ac veritate miraculorum eiusdem S. Eadmundi, curiosa inquisitionis solemnitate, ac districti examinis discussione premissis, plenariam certitudinem obtinentes, ipsum Sanctorum catalogo adscribendum, vel iam ascriptum duximus nunciandum. Loquitur ergo de catalogo cœlesti, & festum instituens ait: Per Apostolica scripta mandantes, quatenus 16. Cal. Decembris (cum tunc felix ipius anima de carnis liberata carcere, ad astra concordens, auram cœlestem ad iuerit, paradisi delicijs finitura) festum eiusdem deoꝝ, ac solemniter celebretis.

*An. 1253.
Marti. 24.* 19. Innocentius idem 4. in Bulla canonizationis S. Petri Martyris Veronensis Ordinis Prædicatorum, data Perusij de illo sic loquitur: Sanctorum Collegio nouum munditia lilium est exortum, unde factum est magnum in cœlo gaudium, exultantibus Sanctis omnibus, & solemnitatem agentibus tanti festi. Narrat deinde vitam eius, martyrium, ac miracula post mortem, & §. 9. inquit: Ceterum quia conuenit, ut quem Dominus in Cœlo magnificat, mundus colat: Nos de Sanctitate vita ac veritate miraculorum &c. plura, & maiora de ipso comperimus; confisi de Omnipotentis Dei virtute, autoritate quoq; Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, eius, ac nostra Sanctorum Martyrum catalogo duximus adscribendum: & mox: Per Apostolica scripta vobis praciendo mandantes, quatenus tertio calendas Maii, festum eiusdem deoꝝ, ac solenniter celebretis.

*1253.
Sept. 17.* 20. Innocentius idem 4. in Bulla Canonizationis S. Stanislai Episcopi Cracoviensis in Polonia, data Assisij 17. Septembris, certus de ipsius gloria dicit: Civitatem illam honores,

ris, & gloria corona insignitus inhabitat, ubi est mansio secura, populus sine murmure, ac patria totum id continens, quod delectat; & de vi miraculorum: Ecce Gloriosus in Sanctis suis Dominus, volens eiusdem plenitudinem Glorie, indicijs exprimere manifestis, nos, & tantis fecit ipsum famosis miraculis coruscare &c. & concludit B. Stanislaus Episcopum, dignè Sanctorum Catalogo duximus ascribendum, & §. 7. Per Apostolica scripta districtè precipiendo mandamus, quatenus 8. Idus May &c. festum ipsius celebressis, & faciatis solenniter celebrari.

21. Alexander 4. in Bulla Canonizationis S. Claræ de Ciuitate Assisi Ord. Monialium S. Francisci data Agnaniæ 26. Sept. post epitomen vitæ, ac miraculorum eius post mortem § 8. ait. Latetur, & deuota turba fidelium, quod Rex cœlorum & Dominus, quam in Sponsam sibi elegerat, ad suum precesculum, & preclarum Palatium cum gloria introduxit: Nam & Sanctorum congaudent agmina, quod in supernâ eorum patria, nouella regalis Sponsa nuptia celebrantur: Afferataque certitudine miraculorum eius addit: Nos de communis fratribus &c. de omnipotentia diuina confisi, auctoritate BB Petri, & Pauli Apostolorum, ac nostrarū psam catalogo Sanctorum Virginum duximus adscribendam &c. Per Apostolica votis scripta mandantes, quatenus pridie Idus Augusti, festum eiusdem Virginis deuotè, & solenniter celebretis.

22. Urbanus 4. in Bulla Canonizationis S. Richardi Episcopi Ciciliensis in Anglia, data Viterbij: hæc notanda habet: Exultent in Gloria Sancti de noua Celi concue: & enarratis eius sanctis morib. miraculisq; post mortem, vt doceret Canonizationem Sanctorum, spectare ad Fidei negotium addit contra infideles: Signis saltem evidenteribus acquiescant, qui in veri dogmati testimonij non quiescent. Operibus saltem credant, qui pertinaciter Evangelica doctrina non credunt &c. ut in Domini veritate directi, rectius huins B. Viri

Anno
1260. Apr.
22. Ied Ca-
nonizatio
tuit 11.
Iam

vias Fidei, & operis vestigij inuestigent. Censet ergo miraculis hisce, non solum sanitatem, & gloriam viri, sed etiam veritatem Fidei Catholicæ certificari. Deinde concludit. §. 16. Ceterum, quia sicut de ipsis pro certo ienit concepta ex his certa, & induxit a credulitas; Rex Celestis sic eum honorare decreuit in Celis &c. Nos in festa B. Vincentij 1. i. Kal. Februario Sanctorum Catalogo cum celebri gaudio duximus adscribendum &c. Per Apostolica scripta mandamus quatenus 3. Nonas Aprilis (quo vix die ipsius beatus spiritus de presentis vita exilio transiit ad patriam, & ad inaccessibilem tuncem accessit) celebriter eis festa annis singulis celebretis.

Ann. 1269,
Mart. 26.

23. Clemens 4. In Bulla Canonizationis S. Hedwigis Ducissæ Poloniæ data Viterbij, nihil dubitans de ipsis gloria, post enarratam eius vitam ait. Regali itaq; diadema in signis, celesti regnat in patria, & post narrata miracula, de quorum veritate constasse euidenter asserit; concludit: Et arum Catalogo deere uimus adscribendum; immo verius denunciavimus iam adscriptam. Ergo vere, & coram Deo Sanctorum coelestii in catalogo scriptam pronunciat: demum ait: Per Apostolica scripta mandamus quatenus festum ipsius Sanctorum Idibus Octobris, die videlicet, quo de via migravit ad patrem &c. attenta deuotione celebretis.

1299.
Aug. 17.

24. Bonifacius 8. in Bulla Canonizationis S. Eudouici Regis Franciæ, data apud Urbem Veterem, d. 11. Augusti, certus de ipsis gloria non dubitat dicere de Patre luminum: *Eum in ethereis sedibus collocauit, ut sedeat cum Principibus, & felium gloria renecat, felicitatis eterna dulcoribus poritur.* Hic deinde iphus, Bullæ inserta, & præcipuis miraculis, §. 3. concludit. Die Dominico 3. Idus Augusti Sanctorum Catalogo duximus adscribendum. E. S. 34. Per Apostolica scripta mandantes, quatenus in crastinum B. Bartholomai Apostoli, cum felix iphus anima &c. festum huic Sancti deo-
nes, & gloriantur, &c.

25. Cle-

25. Clemens 5. in Bulla Canonizationis S. Petri de Mor-
rono, Summi Pontificis Romani, Cœlestini Quinti nuncupa-
ti, recensit eius vita, & miraculis, ante, & post mortem asse-
rit de illo: *Stola immortalitatis induitur, ac sedens cum prin-
cipibus, solium gloriae semper clarum tenet.* Et §.
27. *Quia dignum est, ut quem in Celo sursum Deus glorificat,
hic inferius ad suum patrocinium Mundus colat: Nos de san-
ctitate vita, ac veritate miraculorum Sancti huius &c. ple-
nam, & firmam certitudinem obtinentes; confisi de Omnipot-
entis Dei virtute, auctoritate quoque BB. Petri, & Pauli Apo-
stolorum eius, & nostra, ipsum Sanctorum Confessorum Cata-
logo duximus adscribendum.* Et §. 28. *Per Apostolica scripta
principiendo mandantes, quatenus 14. Kal. Iunij festum eiusdem
& nota verba illa: plenam, & firmam certitudinem.*

Ann. 1313
May 5.

26. Ioannes 22. In Bulla Canonizationis S. Ludouici,
Caroli Regis Siciliae filij, & Episcopi Tolosani, data Auenio-
ne, prænarratis vita, & miraculis eius post mortem concludit
§ 29. *Quia conuenit, ut quem Dominus in Celo magnificat,
Mundus colat: Nos &c. de Omnipotentis Dei virtute confisi,
auctoritate quoque BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius, & no-
stra, ipsum 7. dic Aprilis Sanctorum Confessorum catalogo
duximus adscribendum, & §. 30. Per Apostolica scripta vo-
bis principiendo mandantes, quatenus 14. Kal. Septembbris fe-
stum eiusdem &c.*

1317.
Apr. 7.

27. Ioannes idem 22. in Bulla Canonizationis S. Thomæ
Episcopi Herfordiensis in Anglia, data Auenione, recensit
eius vita de miraculorum evidenti testimonio ait §. 11. *Fa-
ctus est eximius Celi cuius, & decebat multum Dithine poten-
tiam Majestatis, ut Sanctum hunc in celis regnare fecerit per
signorum evidentiā fidelibus declararet; ipsum coruscare in
terris miraculis multis fecit. Quorum quædam inserit Bul-
læ, de quorum veritate inquit §. 23. plenariè certi facti eis
sunt de Omnipotentis Dei misericordia, auctoritate quoque BB. Pe-*

1320.
Apr. 17.

tris, & Pauli Apostolorum eius, & nostra in Sanctorum Confessorum catalogo duximus adscribendum, & §. 24. Per Apostolica scripta mandantes, quatenus 6. Nonas Octobris festum eius &c.

Ann. 1323
Iulij 18.

28. Idem pariter Ioannes 22. in Bulla Canonizationis S. Thomæ Aquinatis, data Auenione; Vita ipsius compendiose prænarrata loquens de miraculis post mortem ait, dignum fuisse ut Deus assumptum in Cœlis sanctificatum fore hominibus declararet, multis magnisq; miraculis, clarisq; signis &c. ut illud Psalmi merito de ipso dicamus. Scitote quia mirificauit Dominus Sanctum suum, sicq; vita eius attestatur miraculis, ut illius miracula vita testimonium perhibeant, de quibus pauca recensens subdit §. 19. Hac sunt igitur testimonia tua Deus, qua de hoc viro iusto nobis credibilia facta sunt nimis. Nam si testimonium hominum accipimus, testimonium Dei maius est. Quo animam enim cœlum possidere iam credimus, intercessorem ipsum expectamus, ac inter Sanctorum agmina, quasi stellam matutinam ipsum fidimus esse locatum. Post hæc ad finem §. 21. Nos &c. Autoritate Dei Omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius, ac nostra cum Sanctorum Confessorum Catalogo duximus adscribendum. Et §. 22. per Apostolica scripta præcipiendo mandantes, quatenus nonis Martij festum &c.

1347.
Iulij 21

29. Clemens 6. in Bulla Canonizationis S. Iuonis Presbyteri Trecorensis in Gallia, data Auenione, concludit: Ipsum canonizauimus, & Sanctorum catalogo adscribendum mandauimus, & ut Sanctum deinceps à fidelibus venerari. Festum ipsius die 19. Maij, quo eius anima mole carnis exinta cœlum petens cum scalam gloriae, cœlestibus ciuibus est coniuncta; patentes à fidelibus annis singulis celebrandum.

1391.
Okt. 7.

30. Bonifacius 9. in Bulla canonizationis S. Brigitæ de Regno Sueriæ, data Romæ; quam confirmauit Martinus 5. Florentiæ Kalendis Iulij anno 1419. post vitam, ac miracula nar-

naturata sic eam canonizat. Ad honorem Dei omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritu Sancti, & ad exaltationem Orthodoxie fidei, & Christianae Religionis augmentum &c. Authoritate ipsius Dei Omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, ac Beator. Apostolor. Petri, & Pauli, atque nostra, de fratribus nostrorum consilio decernimus, diffinimus, sive pronunciavimus Beatam Brigittam Sanctam esse, & tanquam Sanctam ab universali Ecclesia venerari, ac Sanctorum catalogo adscribi debere, & ipsam nunc ad scribimus de presenti: & §. 52 statuentes, ut ab universali Ecclesia anno quolibet in die, qua illam post deuictum, triumphatumq; mundum, in perpetuas aeternitates praesens vita parturyt, videbiles 10. Kal. Augusti festum iostus, & officium, sicut pro una Sancta non Virgine, nec martyre deuote, & solemniter celebretur. Sed in Breuiario Romano sit festum translationis Corporis eius die 7. Octob.

31. Eugenius 4. in Bulla Canonizationis S. Nicolai de Tolentino data Romæ, præmissis quibusdam de vita, & miraculis eius, etiam post mortem §. 11. hæc insigniter notanda habet. Quæ omnia trecenta, & unum miracula, ad quorum probationem examinati fuerunt trecenti septuaginta, & unus testis in Registris, annotata coram nobis in publico Confessorio relata fuerunt. His itaq; ac alijs miris operibus Sancti huins astruentibus Sanctitatem, & Christiana fidei veritatem miraculorum lingua loquente, & §. 12. De Omnipotentis Dei virtute, & Beator. Apostolor. Petri, & Pauli, ac nostra auctoritate confisi, cundem Beatum Nicolaum Sanctorum Confessorum catalogo duximus adscribendum, & §. 13. Per Apostolica scripta vobis præcipiendo mandates, quatenus 4. Idus Septembris, quo Sanctus ipse migravit ad Dominum, festum eiusdem &c.

32. Nicolaus 5. in Bulla Canonizationis S. Bernardini Scensis Romæ data, post multa de miraculis eius, etiam post mortem, quæ non in angulis, sed publicè, & in conspectu multitudinis fuerant patrata, ut ibidem assertur §. 13. ait: Nos

An. 1447.
Febr. 10.

1450.
Maij. 24.

his

his compertis; ne Spiritui Sancto resifferet videtur, qui per os propheticum laudari Deum in Sanctis suis tubet &c. ubi post incredibilem moram, & cautelam, tandem decreuit in die Pentecostes eum canonizandum, & re ipsa canonicavit illis verbis, quæ sumimam infallibilitatem insinuant, ait enim S. 18. Ergo quia non potest Veritas ipsa mentiri, quæ est Unigenitus Dei Filius, qui per os carnis assumptionem loquutus est dicens: Qui mihi ministeriat, me sequatur, & ubi ego sum, illuc & minister meus erit; Cum sciamus hunc Sanctum virum ministram esse Christo, & ipsum sequuntur fuisse usq; ad consummationem vitae, minime dubitare permittitur, quin potius certissimum tenere, quod ubi est Christus Dei Filius, sit etiam minister suus. Bernardinus. Ergo quia cum Christo sunt omnes Sancti eius, de omnipotentis Dei misericordia, qui non deserit Ecclesiam suam, hoc est non sinit eam errare: Et Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius auctoritate consili &c. Decernimus, declaramus, & ordinamus S. Bernardinum Inter Sanctos Dei ab universa Ecclesia debere depalari, & Sanctum haberi, & tanquam Sanctum honorari, & coli. Ipsumque canonizavimus, & pro canonizatio haberet volumus. Mandantes festum &c.

An. 1453.
Jun. 29.

33. Callistus 3. Anno 1453. in Festo Apostolorum Petri, & Pauli canonizauit S. Vincentium Valentimum Ordinis Praedicatorum, sed quia superueniente obitu Callisti, eius Bulla non fuit confecta, Plus 2. eius successor, eam confectam publicari iussit anno 1458. Kal. Octobris, in qua illud signanter dicitur de miraculis. Eum affectum fuisse gratiam, quam Deus omnipotens Sanctis, & electis suis concessit, & consimilia signa ex eo consequita fuisse, quæ ad cognoscendum fideles ac Dei ministros Veritas in suo Evangelio demonstrauit; pro sua informatione Ecclesia, ne posset errare, sic inquiens signa autem eos qui crediderint &c.

1461.
Jun. 29.

34. Plus 2. in Bulla Canonizationis S. Catharinæ Serenensis

sis data Romæ, post multa de vita, & miraculis eius §. 15. ait.
Ad honorem Omnipotentis, & aeterni Dei Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, ad exaltationem fidei Catholicae, & Christianae Religionis augmentum, Auctoritate Domini nostri Iesu Christi, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, ac nostra, Catharinam Scenensem &c. in Cœlesti Ierusalem inter beatarum Virginum choros, iam pridem fuisse receptam, & aeterna Glorie corona donatam declaramus, eamque tanquam Sanctam, publicè priuatimq; colendam esse decernimus, & disfinimus &c. statuentes festum eius &c.

35. Sixtus 4. in Bulla Canonizationis S. Bonaventuræ Cardinalis data Romæ, securè ait. *Sanctus Bonaventura, tanquam nouum fidus ex hac lacrymarum valle, ad Cœlestem, quæ sursum est, Hierusalem migrare emeruit. Et post multa de meritis, ac miraculis eius §. 19. Concludit: Confidentes igitur quod in hac canonizatione non permittat nos Deus errare &c. Dei omnipotens Deus, ac B.B. Petri, & Pauli Apostolor. eius auctoritate confisi, Beata memoria Bonaventuram Belneoregiensem &c. Sanctum esse, ac aliorum Sanctorum Deicatalogo adscribendum, adjiciendum, ac aggregandum fore, ac fideliter firmiterq; teneri debere decernimus &c. & §. mandat eius festum celebrari. Vult ergo teneri de fide: fideliter firmiterq;*

Ann. 1482
Apr. 14.

36. Innocentius 8. in Bulla Canonizationis S. Leopoldi Austriæ Principis, data Romæ, securè de illo enunciat: *Eterne retributionis, & pacis premia à Deo Opt. Max. est consequitus, enumeratisq; ipsius meritis, ac miraculis §. 6. inquit: Maxima sunt hæc sanctitatis, & diuinæ approbationis signa, clarissimis documentis comprobata, & sub finem §. 15. Ad laudem igitur Eterni Dei, Individua Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, ad fides Catholicae robur, & ornatum, & ad Religionis Christianæ cultum augendum, auctoritate D. N. IESV CHRISTI, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, & nostra de Venerabilium fratrum nostrorum consilio*

1585.
Jan 6. ☐

filio statuimus, definimus, & pronunciamus S. Leopoldum Austriae Marchionem Sanctorum Catalogo adscribendum, & publica veneratione pro Sancto obseruandum; sicut & nos illum in presentiarum manifesta voce Sanctorum Catalogo anneximus, ac Minorum Confessorum numero adiungimus, publice Sanctum definimus, profitemur, & veneramur. Et §. 16. Statuit festum eius celebrari debere d. 15. Novembris.

Ann. 1519
Maij 1.

37. Leo 10. in Bulla Canonizationis S. Francisci de Paula, data Romæ, commemoratis per compendium vitæ ipsius meritis, ac miraculis etiam post mortem, §. 37. afferit rogas se omnes, qui in Consistorio aderant. Ut orationibus, ac ieiunij Ecclesiam Dei iuuarent, at ne eam Altissimus modo aliquo in huiusmodi canonizationis officio errare permitteret. Et §. 39. agit gratias Deo: quod ad Beatum seruum suum debitissimis honoribus prosequendum corda nostra illuminare dignatus esset; ideoque decreuit pro Canonizatione primam diem Maij, quæ anno illo 1519. erat Dominica in Albis. Et ipsum canonizauit hac formula. *Ad honorem omnipotentis Dei Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, ad exaltationem fiduci Catholice, & Christiane Religionis augmentum, ac Ordinis Minimorum Consolationem, & incrementum, auctoritate D. N. IESV CHRISTI, Beatorumq[ue] Petri, & Pauli, Apostolorum eius, & nostra &c. decernimus, & definimus bona memoriæ Franciscum de Paula eiusdem Ordinis Minimorum Institutorem in Cœlesti Ierusalem inter BB. Choros iam recepimus, aeternaque gloria condonatum fuisse, ac Sanctorum Confessorum Catalogo adscribendum &c.* Et §. 40. Statuentes eius festum die 20. Mensis Aprilis ab uniuersali Ecclesia annuatim celebrandum.

1523.
Maij 31.

38. Adrianus 6. in Bulla Canonizationis S. Bennonis Episcopi Misnensis, data Romæ, breuiario vitæ, & miraculorum eius præmisso, eorum præsertim, quæ post mortem eius facta sunt, tandem §. 7. resoluit. *Ad honorem Sanctæ, & Individuæ Trinitatis, & exaltationem Fidei Catholica, & Christi-*

stiana Religionis augmentum, auctoritate D. N. Iesu Christi,
ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum, & nostra, de Fratrum no-
strorum consilio decrevimus, & definimus, bone mem. Beno-
nem olim Episcopum Misnensem, Sanctum esse, & in Sancto-
rum catalogo adscribendum &c. Statuentes, ut ab universalis
Ecclesia quolibet anno festum ipsius, & officium, sicut pro uno
Confessore Pontifice 16. iunij, hoc est die depositionis sua devo-
tè, & solemniter celebretur. Infremuit, audita hac canoniza-
tione, horrendum illud Auerni monstrum Lutherus, appel-
lans hunc Sanctum, Idolum Papisticum; sed frustra inuidit, &
oblatrauit eius gloriæ, & adimplerum hic quoq; illud Psalmi
111. Peccator videbit, & irascetur: dentibus suis fremet, &
tabescet.

39. Adrianus idem, eodem eiusdem anni die, canoniza-
uit S. Antoninum Archiepiscopum Florentinum, sedi super-
ueniente obitu, litteræ Canonizationis eius expeditæ fuerunt
à Successore ipsius Clemense 7. eodem anno 26. Nouébris.
In hac Bulla, præmissa de more relatione Vitæ, ac Miraculo-
rum, etiam post mortem, narratur Adrianum in triduum ora-
tiones, & ieiunia indixisse: *Vt Deus omnipotens ipsi Adriano,*
quod facta optimum in hac re fore ostendere dignaretur, nec
pateretur militantem Ecclesiam suā errare, qua se triumphan-
ti conformare consueuerat. Ergo intentio Pontificum in hoc
est de veritate absoluta, & conformi illi, quam Sancti vident
in Cœlo. & §. 31. Clemens 7. asserit: *Adrianus Dei natus,*
& voluntatem sequens &c. De Omnipotentis Dei &c. Antoni-
nus Florent. Sanctum esse, & aliorum Sacerdotum Catalogo ad-
scribendum, & aggregandum fore, ac fideliter, firmiterq; tene-
ri debere decrevis &c. eius verò festum statuit, ac mandat 2.
Maij, qua Sancti huius Anima Cœlum ascendit.

40. Sextus 5. in Bulla Canonizationis S. Didaci Ordinis
Fratrum Minorum de Obseruantia, dicti Complutensis, rela-
tione facta de Vita, & Miraculis, ait se pro die Canonizatio-

Anno
1523. 31.
Marj.

1528. Iulij 2.

F nis

nis decreuisse festum Visitationis Deiparæ, indictis precibys, eleemosynis, ieunijs, & sacrificijs, itemq; de cœremonijs in hac Canonizatione adhibitis fusè descriptis hæc notatu dignissima interserit. Inuocato Sancto Creatore Spiritu, cuius consilio, & sapientia Sancta Ecclesia columnæ, & firmamētum veritatis regitur, eiusq; numen sapè à nobis ex intimo corde multis etiam lacrymis imploratum, præsens adesse non dubitantes: Ad honorem Sanctæ, & individua Trinitatis Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, ad exultationem supernam, & triumphantis Hierusalem Matris nostre, ad exaltationem Catholicæ Fidei &c. Auctoritate eiusdem Sanctæ Trinitatis &c. B. Fr. Didacum in Sanctorum catalogum &c., cumq; ut Sanctum ab omnibus venerandum esse mandamus. Diem vero festum eius statuit esse 12. Nouembri.

Anno 1594.
Apr. 17.

41. Clemens 8. in Bulla Canonizationis S. Hyacinthi Pon-
toni Ord. Prædicatorum Romæ data, supponit pro certo ca-
nonizatos à Sede Apostolica habeti pro Sanctis in Cœlo, dum
dicit: Nam cum aliqui Serui Dei excellenti vita sanctitate, &
miraculis insignes iam cum Christo in Cœlo regnantes, in terra
quosq; summa Romani Pontificis auctoritate, Sancti esse decla-
rantur, Rex ipse sempiterna maiestatis, & gloria in Sanctorum
contilio glorificatur. Quæ minime verificantur, nisi tales
reuera Sancti essent. Et nota illa verba Sancti esse declaratur.
Narratur tñi incepit vita cum miraculis ante, & post mortem,
& refert cœremonias, ac pompa in hac canonizatione adhi-
bitam, quæ fuit in Dominica in Albis, & formula canoniza-
tis, in qua inter cætera dicitur: Ad honorem Sanctæ, & In-
dividua Trinitatis, ad exaltationem Fidei Catholicæ &c. Au-
toritate Omnipotenti Dei &c. decrevimus, ac diffiniimus be-
namem Hyacinthum Pononum &c. Sanctum esse, & Sanctorum
catalogo adscribendum, eius autem festum mandat fieri 16.
Augusti.

1595.
Iul. 9.

42. Clemens idem &c. in Bulla, qua instituit festum S. Ro-
mualdi

mualdi Abbatis Ordinis Camaldulensium fundatoris cele-
brandum 7. Februarij, quo facta est eius translatio, de illo di-
cit: *A Deo exaltari meruit longitudine dierum in terris, im-
mortalitate, & Sanctorum gloria in Cœlis coronatus.* Mana-
dat autem eius festum inseri in Kalendario Romano; & eius
officium assignat; & mandat in virtute sanctæ obedientiæ hæc
litteras solemniter publicari. Fuerat vero canonizatus quin-
quennio post mortem suam, & à Paulo 3. in Bulla anni 1534.
die 3. Nouembris quater appellatur *Sanctus Romualdus.* Ca-
nonizatus fertur anno 1032.

43. Clemens pariter 8. in Bulla Canonizationis S. Ray-
mundi Barcinonensis Ord. Prædicat. data Romæ, in qua fusæ
describuntur gesta; miracula ante, & post mortem, & ritus so-
lemnis canonizationis, & orationes præmissæ, vbi noto illa
verba. §. 66. *Orantes in Spiritu, & in ipso vigilantes quod nos
facti uneramus, Deum precarentur, ut daret nobis Spiritum
Sapientie, & Reuelationis, quo haec arcanæ cœlestia, qua ratione
hunc anum comprehendendi non possunt, cognoscere emus, & illumina-
ret oculos cordis nostri, ut quid in hac grauissima causa statuendo
esset, deliberare possemus.* Non solis igitur hominum te-
stimonij, sed potissimum diuinæ inspirationi, ac Spiritui San-
cto ocultè, sed sufficienter reuelanti innititur certitudo gloriæ
Sanctorum canonizatorum. Dies canonizationis fuit Do-
minica in Altibis 29. Aprilis, qua Christus clausis ianuis in-
gressus est ad discipulos, sicut S. Raymundus clausis ianuis in-
gressus est Cœnobium Barcinone. Formula Canonizationis
fuit hæc. *Implorata Spiritus Sancti ope ad honorem Sanctæ,
& indiuidua Trinitatis, ad exaltationem Fidei Catholicæ, &
Religionis Christianæ augmenum, auctoritate eiusdem S. Tri-
nitatis Eccl. B. Raymundum à Penitentiæ Sanctum esse definiui-
mus, ac SS. Confessorum numero, & Catalogo adscribendum
esse decreuimus, pro ut per praesentes definimus, decreuimus, &
adscribimus, statuentes, ut ab uniuersa Ecclesiæ quolibet anno*

Ann. 1601
Ap. 29.

L I B E R

44

die 7. Ianuarij festum eius, & officium &c.

Ann. 1608
Maij. 29.

44. Paulus 5. in Bulla Canonizationis S. Franciscæ Romanæ, data Romæ, post vitæ, & miraculorum prænarrationem, testibus 132. comprobatorum, eadem formula, quam indicauimus nu. 42. & 43. dicit. *Beatam Franciscam Romanam Sanctam esse definimus &c.* & diem festum eius celebrari mandat 9. Martij.

1610.
Nou. 1.

45. Idem Paulus 5. in Bulla Canonizationis S. Caroli Borromæi, data Romæ, relatis quæ spectant ad vitæ sancctioniam, & miracula, etiā post mortem patrata, subiungit canonizationis formam: *Ad honorem Sanctæ, & individue Trinitatis, ac Fidei Catholicae exaltationem &c. Autoritate Dei &c. Carolum Borromœum Sanctum esse definimus &c.* Statuitque ut festum eius 4. Nouembris ab uniuersitate Ecclesie celebretur.

1622.
Mar. 12.

46. Gregorius 15. in Bulla Canonizationis S. Teresiae Virginis, data Romæ, narratiæ vita, & miraculis post mortem ait monuisse se, ut in orationibus, & eleemosynis perseveraretur: *Ut in tanto opere exequendo, splendor Domini Dei nostri esset super nos, qui Opus manuum nostrarum ad perficiendum eius voluntatem dirigeret.* Et formula consueta. *Ad honorem S. & indiu. Trin. &c. & Fidei Catholicae exaltationem &c. Autoritate Omnip. Dei &c. Terestram Virginem de Abula Sanctam esse definimus;* eiusq; festum statuit die 5. Octobris, quæ ob correctionem kalendarij euasit 15. Octobris.

1622.
Mar. 12.

47. Gregorius 15. Anno 1622. Martij 12. Canonizauit S. Philippum Nerium, sed eius Bullam edidit Urbanus 8. anno 1623. die 6. Augusti, in qua dicitur S. 16. Sed quoniam non audebat Sancta Sedes librum aeternæ vita perfrutari, nisi spiritu Sancto aperiente, velle se diutius immorari, ac matutinus procedere, & propterea omnes in Domino roganit, ut secundum vna Orationibus, ieiunijs, ac eleemosynis divina voluntatis arbitrium explorarent. Refert deinde virtutes eius, ac mi-

miracula etiam post mortem, & §. 93. recitat formam Canonizationis: *Ad honorem Sanctiss. & Indiae Trinitatis, & Fidei Catholice exaltationem &c.* auctoritate eiusdem Dei &c. definiuit dictum Philippum Neriūm Florentinūm, dicta Congregationis Oratory Fundatorem, una cum Beatis Isidoro, & Ignatio, ac Francisco, nec non Theresia predictis Sanctum &c. Festum vero eius instituit ad 26. Maij.

48. Gregorius idem 15. Anno 1622. die 12. Martij canonizauit S. Ignatium Loiolam Societatis Iesu Fundatorem; sed Bullam Canonizationis expediuuit, & promulgauit Vrbanus 8. anno 1623. sub die 6. Augusti, in qua §. asseritur de Societate nostra: *Inter alia pietatis, & charitatis opera Gentibus convertendis, Hereticis ad Fidei veritatem reuocandis, & Romani Pontificis potestati tuenda ex instituto se totam impedit.* Narrat deinde eximias S. Ignatij virtutes, ac miracula, etiam post mortem, & §. 44. quomodo Gregorius 15. hortatus sit omnes: *ad iteratas preces, ieiunia, & elemosynas: & in tanto labore exequenda, lumen eius, qui lucem habitat inaccessibilem implorarent, ad ea peragenda; quibus diuina gloria honor, & Catholica Ecclesia Fides augeretur.* Subiungitque: *Post sacros hymnos, Litanias, aliasq. preces, & post imploratam Spiritus Sancti gratiam, ad honorem Sanctissime, & individuæ Trinitatis, & Fidei Catholice exaltationem.* Ex Christianæ Religionis augmentum; auctoritate eiusdem Dei Omnipotens Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, & B.B. Petri, & Pauli Apostolorum, decreuit, & definiuit dictum Ignatium Loiolam, predicta Societatis Fundatorem, una cum B. Isidoro Agricola, & Francisco Xaverio, ac B. Philippo, nec non Theresia; Sanctum, & Sanctorum Catalogo adscribendum &c. Festum vero eius statuit ad die 31. Iulij.

Ann. 1622
Mar. 12.

49. Consimiles planè formulæ canonizandi videri pos- sunt in Bullis Urbani 8. anno 1625. qua canonizauit S. Elizabetham Reginam Portugallie, & Alexandri 7. anni 1659.

1625.

1659.

quo

C A P V T III.

Infallibilitas Sanctitatis, & Glorie Sanctorum Canonizato-
rum Absoluta, & de Fide credibilis, deducitur
Ex Intentione Summorum Pontificum, & formulis canoniza-
zandi Capite II. relatis: Duodecim Argumentis.

Primò extra controversiam est apud Catholicos, Pe-
 tro Apostolo, & successoribus eius promissam fuisse
 à CHRISTO indefectibilitatem, seu immunitatem ab omni
 errore, in determinandis questionibus, soluendisque dubijs
 ad fidem Christianam spectantibus: per illa scilicet verba
 Lucae 22. *Simon ecce Satan as expetiuit vos, ut cribra-*
reret scutum criticum: Egus autem rogaui pro te, ut non deficiat fi-
des tua: & tu aliquando cqnuersus confirma fratres tuos. De-
ficererat autem fides in ea parte; qua Successor Petri doceret
fratres aliquid credendum, quod coram Deo falsum esset;
neq; in fide fratres, sed in errore contrario fidei confirmaret.
Nec debet hæc promissio restringi ad solos articulos fidei
primarios, sive in Symbole fidei contétos, sed ad omnes ex-
tendi veritates, de quibus subinde successu temporum dubi-
tare contingeret, an essent credendæ, & an aliquo modo ad
fidem Christianam pertinergent. Gratus enim restringeretur
promissio, & prouidentia Christi erga suam Ecclesiam, de
qua quando innititur basi, idest Petra, super quam ipsam
fundavit Matth. 16. dixit Apostolus ad Timoth. 3. Ecclesia
Dei vestri, columna, & firmamentum veritatis, & cui Do-
minus idem Ioann. 14. pollicitus est: Ego rogaro Patrem, &
alium Paracletum dabit vobis, ut maneatis vobiscum in aeternū,
Spiritum veritatis. & infra versu 26. Paracletus autem Spiriti-
sus Sanctus, quem mittet Pater in nomen meo, ille vos docebit
omnia,

omnia, & suggesteret vobis omnia quacunq; dixerero vobis. & rursum Ioan. 16. Adhuc multa habeo vobis dicere, sed non potestis portare modo. Cum autem venerit ille spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem. Qui dixit omnia, & omnem veritatem, nihil exceptit, nullam veritatem exclusit, siue illa sit speculativa, & dogmatica, siue practica, & præceptiva operis ad consequendam vitam æternam, & siue sit iuris meri, siue mixta ex iure, & facto spectante non ad forum tantum externum, temporalemq; felicitatem, sed præcipue ad felicitatem semipiternam : de his enim potissimum valet Christi assertio ad Petrum Matth. 16. Quodcunque solueris super terram, erit solarum & in Cælis, ubi, ut obseruauit Bellarminus, non est di^gitum Quemcunque, ne intelligeretur solum clavis iurisdictio- nis ad absoluendum à culpa, & poena, sed Quodcunque, ut per clavem quoque scientie soluere posset quelibet dubia ad fidem, religionemq; Christianam pertinentia, siue primis Ecclesiæ temporibus manifestanda, siue postea, ut sonant illa verba : que non potestis portare modo. & illa : omnem veritatem, & illa : & que ventura sunt annuntiabit vobis.

2. Ad fidem autem Christianam spectare, quod indubia- tanter in tota Dei Ecclesia credatur illas personas in particu- lari esse Sanctas ; & Gloria Beatificæ visionis iam frui, quas Petri successor declarauerit, ac definierit esse Sanctas, & ca- talogo Sanctorum adnumerandas, multis argumentis cap. 4. afferendis comprobabitur; nūc autem ex verbis Summorum Pontificum in Sanctis canonizatis colligendum adstruimus. Nimirum ex illis *Ad exaltationem, vel robur Fidei Catholicae;* de quibus cap. 11. 11. 15. 30. 34. 36. 37. 38. 40. 43. 44. 45. 46. 47. 48. Robosatur enim, exaltaturq; Fides Catholica, tunc maximè, cum Deus tot, & talibus post mortem alicuius Christi fidelis miraculis famam sanctitatis eius extende vi- tæ ante per Ecclesiam diuulgatam ita confirmat, ac suo ve- lut sigillo communis, ut suum Vicarium post exquisitissimum corum

eorum examen, & consensum communem Fratrum, occulto instinctu promoueat, & inducat ad definiendum eos esse Sanctos, & Gloriæ cœlestis præmium consequitos, qui usque ad mortem eam fidem professi sunt, quam tenet, ac profitetur. Sancta Catholica, & Apostolica Romana Ecclesia, & secundum illam operati sunt. Quod adeò verum est, ut hoc sit vauum de præcipuis motiuis credibilitatis Fidei Orthodoxæ. Ergo cum saltem indirectè, & implicitè agatur hic de negotio Fidei, infallibilem esse huiusmodi Pontificis Definitionem, omnisiq; erroris expertem fatendum est. Hinc Gregorius 9. in Bulla Canonizationis S. Antonij Lusitani dixit de prodigijs post mortem eius: *Per quæ prænitas confundatur heresia, & Fides Catholica confirmetur*, & Innocentius 4. in canonizatione S. Eadmundi dixit de à Deo miraculis post mortem ad eius honorem editis: *Manifestè declarat ad hereditatis eternæ participium admittendos, qui ipsam Matrem Ecclesiam fide, ac opere præfentur*, ut retulic. 2. nu. 15. & 18.

2. Secundo ipsum Sūmi Pontifices non obscurè alijs quoq; verbis significarunt, credibilitatem de Sanctitate Gloriæ; Canonizatorum spectare ad Fidem, ut cum Adrianus 6. cap. 2. nu. 39. relatus dixit de S. Antonino. *Sanctum esse fideliter firmiterq; teneri debere*: quod ijsdem prorsus verbis decreuerat de S. Bonaventura Sixtus 4. relatus à nobis nu. 35. quæ non meram fidem humanam, qualem Historicis fide dignis debet adhibere prudentes homines, nec solam certitudinem moralem sonant, sed firmitatem fidei Christianæ, qualem intelligunt Theologi, & Caponistæ in Cap. Firmiter de summ. Trin. & Fid. Cath. ideo ab Urbano 4. vt retuli c. 2. nu. 22. appellatur hæc: *Cetera, & indubitate credulitas, & nu. 2. firmiter, ac fidelissime*.

3. Tertio Idipsum satis insinuant Romani Pontifices, cum dicunt suam in hoc punto decisionem, ratam esse in Cœlo, & conformem veritati in Cœlo à Deo, & Beatis cognitæ: vcluti

Eirmitas,
& fidelitas
huius
veritatis.

luti cum Adrianus 6. de quo Nos cap. 2. nu. 39. dixit triduanis precibus rogatum Deum, ne pataretur militantem Ecclesiam suam errare, quæ se triumphansi conformare consuevit. Et cum Clemens 8. de quo cap. 2. nu. 41. asseruit vniuersaliter de canonizatis: *Nam cum aliqui Serni Dei excellenti via Sanctitate, & miraculis insignes, iam cum Christo in Cœlo regnates, in terra quoque Summa Romani Pontificis auctoritate, Sancti esse declaratur; Rex ipse sempiterna Majestatis, & gloria in Sanctorum Concilio glorificatur.* Aut cum Gregorius 9. de quo nos cap. 2. nu. 15. dixit: *Ne illius honori debito, & gloria detrahere quodammodo videremur, si glorificatum à Domino permetteremus ulterius humanae devotione priuari.* Sanè detraheretur non parum Sanctorum gloriæ, si saltem speculatiuè loquendo Papam errare in hoc posse liceret suspicari, & non esset absolute certum, quod pro certo habent Summi Pontifices, determinationem hanc suam conformem esse iudicio diuino, & Ecclesiæ triumphantis: de quo Honorius 3. num. 14. adductus dixit. *De ipsius igitur Sanctitate tantis certificati miraculis diuinumq; indicium secuti &c.*

5. Quartò postquam Summi Pontifices, ex præuia Spiritus Sancti inspiratione decreuerunt aliquem canonizare, in ipso actu canonizationis asserunt eum iam cum Sanctis esse in gloria cælesti absolute, & absq; villa reseruaria clausulæ, aut conditionali limitatione, vllouc, vel leuissimo dubitationis indicio: quod non deberent facere, si putarent fieri posse, vt in hoc errore speculatio errarent. Deberent enim alia loquendi formula vti, qua significarent, se quidem secundum allegata, & probata, seu quantum humana prudentia iudicari potest, ita censere, aut hisce similibus clausulis, quo sibi & Ecclesiæ cauerent, si forte aliquando deprehendetur, non fuisse Sanctum eum, quem Sanctorum catalogo adscribendum putauerant. At non sic loquuntur, sed vt retuli cap. 2. nu. 6. Alexander 3. de S. Eduardo ait. *Ita glorifican-*

G

dum

Canonizati in Cœlo, qui Canonicantur in Terra.

Assentio Pontifica de Gloria Canonizatorum.

dum censuimus, & debit is p eaconis adorandum in terris, sicut eundem Dominus per suam gratiam glorificauit in Cælis. Et nu. 15. Gregorius 9. de S. Antonio Patauino: Nunc viuens in Cælo multis coruscat miraculis, & iteram. Cum Christo esse meruit in Cælis. & nu. 16. de S. Dōminico. Diues meritis penetravit in Sancta Sanctorum, factus in gloria. Et nu. 17. de S. Elisabetha Hungarica. Illius Spiritus in superni fulgoris abyssorutilat &c. quam sibi ad intuitum placuit sua Majestatis assumere, & nu. 18. Innocentius 4. de S. Eadimundo: percepto iam beatitudinis præmio &c. felix ip[s]ius anima aulam cœlestem adiuit Paradisi delicijs fructura. Et nu. 19. de S. Petro Martyre: Conuenit, ut quem Dominus in Cælo magnificat, Mundus colat. Et nu. 20. de S. Stanislao: Ciuitatem illam honoris, & gloriae corona insignitus inhabitat, ubi &c. & nu. 21. Alexander 4. de S. Richardo: Rex cœlestis sic eum honorari decreuit in Cælis. Et nu. 23. Clemens 4. de S. Heduige: Regali itaque diademate insignis, cœlesti regnat in patria. Et nu. 24. Bonifacius 8. de S. Ludouico Rege: Eum in asthereis sedibus collocavit, ut sedeat cū Principibus, & solum gloria teneat felicitatis æterna &c. Et nu. 25. Clemens 5. de S. Petro de Murone olim Cœlestino v. Stola immortalitas induitur, & sedens cum Principibus, solum gloria sempiternatenet, scibidem dignum est, ut quem in Cælo sursum Deus glorificat, hic inferius Mundus colat: idemq; prorsus nu. 26 dicit: Io. xxii. 1. de S. Ludouico Episcopo Tolosano, & nu. 27. de S. Thoma Episc. Herphord. Factus est eximius Cæli ciuis. Et nu. 28. de S. Thoma Aquinate. Dignum fuisse, ut Deus assumptum in Cælis Sanctificatum esse hominibus declararet, & merito dicatur de illo: Scitote, quia merificauit Dominus sanctum suum. & nu. 35. Sixtus iv. de S. Bonaventura. Ad cœlestem, qua sursum est, Hierusalem migrare emeruit, & nu. 42. Clemens viii. de S. Romualdo. A Deo exaltari meruit longitudine dierum in terris; immortalitate, & Sanctorum gloria in cælis.

Nu-

Nusquam verò in Bullis canonizationum legas ullam reservationem , aut modificationem , qualem solemus nos apponere , cum aliquem probum , atq; Catholicum hominem indicamus post mortem esse in loco salutis dicentes , ut pè possumus affirmare , vel ut probabiliter credere datur &c.

6. Quintò Summi Pontifices , quasi tacite occurrentes dubitationi , vndenàm præsumant absolutè , & absq; v la hypothetica limitatione definire talem , vel talem personam Sanctam esse , protestantur se confidere de Deo , quod non permitturus sit eos errare in hoc negotio ; igitur promissiones illas diuinas , quas produximus nu. 1. interpretantur ipsimet Pontifices ita , vt valeant etiam in hac facti quæstione de Canonizatione Sanctorum : Perperam igitur faciunt , qui eas promissiones restringunt ad solos articulos fidei primarios , vel ad quæstiones meri iuris , & dogmatum . De hac porrò fiducia non errandi relege dicta Pontificum relata cap. 2. nu.

7. 11. 27. 32. 35. Neque huic fiduciæ obstant Orationes , ieiunia , & eleemosynæ præmitti à Pontificibus solita , ne Altissimus Ecclesiam suam modo aliquo in hoc canonizationis officio errare permittat , vt retuli cap. 2. nu. 37. 39. 43. 48. sicut non obstant infallibilitati absolutionis , aut consecrationis Hostiæ , preces præmitti solitæ à legitimo Sacerdote , si forma debita supra materiam idoneam vtatur . Nec oratio repugnat fiduciæ , de infallibili impetratione , aut fiducia Orationi : Si quidem Christus ipse Dominus , de multis rogauit Patrem , quæ certissimè præsciebat se impetraturum : Proinde plena fiducia dicere in hoc poslunt casu , quod Sixtus v. nu. 35. adductus : *Confidentes igitur , quod in hac Canonizatione , non permittat nos Deus errare.* Neque enim dubitare possunt quin Deus sic inuocatus , in tanti momenti negotio affixat ipsis , ne errent : vt expressè professus est inter alios Sixtus v. de quo nu. 40. in canonizatione S. Didaci dicens : *Inuocato Sancto Creatore Spiritu , cuius consilio , & sapientia , sancta*

Fiducia
Pontif. de
non errā-
do hic.

Ecclesia columnata, & firmamentum veritatis regitur, eiusque numen saepe a nobis ex intimo corde multis etiam lacrymis imploratum, praesens adesse non dubitantes &c. Vnde mihi aliud argumentum suggeritur, de quo mox nu. 7.

7. *Sexto ac quis putaret Sedem Apostolicam nisi merè aut præcipue humanis testimonij de vita, & miraculis alicuius attestantibus, ideoq; Canonizationem obnoxiam esse fallibilitati. Tria prærequirere solet, & eorum consequentem profiteri palam; videlicet. Testimonium Dei per miracula post mortem personæ canonizandæ, discussa diu multumque usq; ad evidentiam facti, esto hic interueniant attestations humanæ tanquam conditiones, sine quibus nobis constare non potest de testimonio diuino, per miracula, sicut in alijs casibus, de quibus infra, vbi de vi & discretione miraculorum.*

Cōsensus Ecclesiae. Deinde requirunt transsum Cardinalium, Auditorum Rotæ, aliorumq; Prælatorum, & attendunt supplicationes Principum Catholicorum, aut Cūicitatum, his enim concurrentibus iam meritò existimant Deum insinuasse suam voluntatem Ecclesiae, de canonizanda persona tali. Demum non prius proceditur ad Canonizationem, quam post multas preces, lacrymasq; ieiunia, eleemosynas, & sacrificia Summus Pontifex experiatur in se instantium diuinum, tantumq; luminis superni, ac vigoris, ut absq; illa formidine securè, atq; intrepidè pronunciare possit, talēm personam esse Sanctam, & Beatam in cœlis. Relege enim quæ de Sixto 5. in fine numeri 6.

*nuper produximus, nihil dubitate de præsentia Spiritus Sancti. Et quæ cap. 2. nu. 9. Coelestinus 3. dixit ostendens sc. in canonizando S. Vbaldo, non more humanorum iudiciorum processisse: *Nos vero opus istud invententes sensum, & intelligentias nostras exceedere, quia potius est divini indicij, quam humani; cum ipse solus plenè nouerit, qui sunt eius; suspendorum desiderium tunc aliquandiu, ut nobis, & fratribus nostraris, quid potius agendum esset Spiritus Sancti gratia reuelaret**

laret, Etnū. 37. Leo i o. gratias agit Dico: *Quod ad Beatum seruum suum Franciscum de Paula debitā honorib[us] prosequendū corda inquit nostrā illuminare dignatus esset. & nū. 43. Clemens 8. Canonizaturus S. Raymundum p[re]misit illud: Orantes in Spiritu &c. Deum, ut daret nobis Spiritum Sapientiae & revelationis, quo hec arcana cœlestia, qua ratione humana comprehendē non possunt, cognosceremus, & illuminaret oculos cordis nostri &c. & nū. 47. notanda sunt grauisima illa verba Gregorij 15. ante canonizationem S. Philippi Nerij: Sed quoniam non audebat sancta sedes, librum aeternae vita perseruari, nisi Spiritu Sancto aperiente &c. ideo, ut ibi & nū. 48. dicitur orandus fuit Dominus, ad explorandum Diuinā voluntatis arbitriū, & ut in caro opere exequendo lumen eius, qui lucem habitat inaccessibilem, implorarent & post h[ec] subiungit: post imploratam Spiratū Sancti gratiam &c. Igitur huiusmodi canonizationes non fundantur in unica vel potissima hominum fallibili attestatione, sed præcipue in testimonio Diuino, & illustratione Spiritus Sancti occulta quidem, verū sufficienti, & nomine suggestionis, de omni veritate à Christo promissa, iuxta hic dicta nū. 1.*

8. *Septimō Multi Romani Pontifices exp[re]sse, & in terminis (quod alij implicitè, & æquivalenter p[re]stiterant) definiuerunt, ac decreuerunt canonizatos à se, non solum ex catalogo Sanctorum adscribendos esse, sed pro Sanctis habendos firmiter, ac fideliter in tota Ecclesia Dei, imò definiuerunt Sanctos esse. At si iudicassent eos certitudine tantum moralis secundum aestimationem prudenter, absq[ue] periculo errandi practicè Sanctos habendos, & pro talibus obloendos esse, non erat opus tali definitione, quia caderet non solum super cultum ipsorum, & dignitatem talis cultus, quantum ex vita, & miraculis constare potuit Ecclesie, sed etiam supra reabilitatem, seu verum esse sanitatis talium personarum; nec potest reddi solida ratio, cur eadem formula v[er]si fuit, qua in rebus fidei*

Definitio
quod sine
Sanctis.

Fidei decidēdīs, declarandisq; uti consuevit Ecclesia, nisi quia id esse verūm absolute, & pro tali tenendum constare, voluerunt, & excludere opinionem eorum, qui dicturi fortasse essent, per canonizationem Pontificiam decretum quidem esse aliquos dignos esse cultu Sanctorum, & quandiu aliunde nihil in contrarium constititerit, temerarium, & impium esse negare illos esse Sanctos, aut dicere Papam in hoc errasse: ceterum non esse definitū, eos esse Sanctos. Huic igitur opinioni ansam p̄eamputantes, distinctè duo definita sunt à Sede Apostolica, videlicet Canonizatos, & Catalogo Sanctorum adscribendos, colendosq; ut Sanctos; & insuper Sanctos esse, ut liquet ex relatis à nobis cap. 2. Nam num. 30. Bonifacius ix. canonizatione confirmata à Martino 5. dixit: *Decernimus, Definimus, siue pronunciamus Beatam Brigittam Sanctam esse, & tanquam Sanctam, &c.* & num. 34. Pius II. *Catharinam Senensem in Cœlesti Hierusalem inter Beatarum Virginum choros iampridem fuisse receptam, & aeterna glorie corona donatam declaramus &c.* Et num. 35. Sixtus 4. de S. Bonauentura: *Sanctum esse, ac aliorum Sanctorum Dei catalogo adscribendum, &c. ac fideliter, firmiterq; teneri debere decernimus:* potuitne maiori verborum pondere designari veritas de fide credenda? & num. 36. Innocentius 8. de S. Leopoldo Austriaco: *Rubrice Sanctum definimus, profitemur, & veneramur.* Item num. 37. Leo 10. de S. Francisco de Paula: *Decernimus, & definimus in celesti Hierusalem inter Beatorum choros iam receptum, aeternaq; gloria iam condonatum fuisse.* Præterea num. 38. Adrianus 6. de S. Bennone: *Decernimus, ac definimus Sanctum esse, & in Sanctorum catalogo &c.* Idemq; Pontifex relatus num. 39. Antoninum Florentinum *Sanctum esse, & pro tali fideliter, firmiterq; teneri debere decrevit,* & num. 43. Clemens 8. B. Raymundum de Peniaforti, *Sanctum esse definimus &c. prout in presens definimus.* Numero insuper 44. Paulus V. B. Franciscam Ro-

*manam Sanctam esse definimus. Idemq; Pontifex num. 45.
Carolam Borromaeum Sanctum esse definimus, & num. 46. 47.
& 48. Gregorius xv. Teresiam Virginem de Abula Sanctam
esse definimus, & SS. Philippum Nerium, Ignatium Loialam,
cum Beatis Isidoro, Agricola, Francisco Xauerio, nee non Tere-
sia Sanctos esse definivit.*

9. Octauo, Quod dictum est de expressa definitione nu-
mero 8. valet de Declaratione, & Decreto, quo Romani
Pontifices definiuerunt Sanctos Canonizatos catalogo, San-
ctorum esse adscribendos, & ab vniuersa Ecclesia pro San-
ctis habendos, ac venerandos esse, & re ipsa adscripterunt,
quod in omnibus canonizationibus factum esse narravimus
cap. 2. à num. 1. ad 48. inclusiuè. Intentio enim Sedis Apo-
stolicæ, non fuit, vt nomina eorum in catalogo terrestri tan-
tu modo, seu militantis Ecclesiæ scriberentur, sed præcipue
vt declararent eos iam in numero Sanctorum à Deo ipso col-
locatos fuisse, & in catalogo triumphantis Ecclesiæ iam cha-
racteribus immortalibus, atq; indelebilibus conscriptos esse;
quod colligo, tum ex dictis num. 4. huius capititis, rum ex De-
finitione canonizationis vniuersaliter sūpta ex Clemētis viij.
verbis cap. 2. num. 41. allatis. Nam, inquit Clemens, *Cum*
aliqui serui Dei excellenti vita sanctitate, & miraculis insi-
gnes, iam cum Christo in cœlo regnantes, in terra quoq; Summa
Romani Pontificis auctoritate Sancti esse declaratur &c. Tum
denique ex ipsorum expositione: vt cùm Innocentius i v. nu.
18. adductus dixit de S. Eadimundo: *Ipsum Sanctorum Cata-*
logo adscribendum, vel iam adscriptum duximus nunciadum:
Et Clemens iv. num. 23. de S. Heduuige: *Sanctorum Cata-*
logo decreuimus adscribendam, imò verius denunciauimus iam
adscriptam, in cœlo scilicet, iuxta dicta hic num. 4. seu in li-
bro vitae, quem per examina vita, ac miraculorum, & per
preces ad inspirationem Spiritus Sancti obtinendam scrutari
solet Sedes Apostolica, vt ex verbis Gregorij 15. n. 7. adductis
pater.

10. No-

Catalog.
Sanctorū
Terrestris
repondet
cœlesti.

Autorita-
te Diuina
fit Cano-
nizatis.

10. *Nom.* Sicanonizatio Sanctorum non requireret cer-
titudinem maiorem, quam moralem, & sufficeret declarare,
eos secundum allegata, & probata, seu secundum præsentem
iustitiam esse dignos cultu Sanctorum, & sic vindicare Eccle-
siam ab errore practico, vt sufficere putauerunt Authores pri-
mae opinionis cap. 1. recensiti; possent vtique præstare Sum-
mi Pontifices propria tantum auctoritate tanto maior, quan-
to maior est Romani Pontificis potestas, & iurisdictio in Ec-
clesia, potestare, & iurisdictione, cuiusuis Episcopi, Archiepi-
scopi, Patriarchæ, aut Principes Ecclesiastici; imò secundum
veriorem sententiam, Concilij quoque generalis seorsim à
Summo Pontifice sumpti. Nec opus esset, imò non esset au-
dendum aduocare huc auctoritatem Dei, & profiteri, se in
hac definitione, seu declaratione vti Authoritate Dei, & in
Deum ipsum tanquam authorem primarium canonizatio-
nen Sanctorum refundere, vt eius omnimodam infallibili-
tatem Ecclesiæ denuncient. Iam verò Pontifices Romani non
sunt ausi sola sua auctoritate in hoc niti, inquit enim Grego-
rius 9. nu. 13. relatus. *Quia ramen Ecclesia militans, qua*
solummodo videt in facie, non præsumit de his, qua de suo foro
non sunt auctoritate propria iudicare, ut illos pro vita tantum
venerandos assumat &c. Quibus significat opus esse in hoc au-
thoritate Dei, eiusq; iudicio in foro cæli, ac triumphantis Ec-
clesiæ iam promulgato, nec sufficere, vt secundum faciem
iudicetur de Sanctitate alicuius, sed requiri, vt sint tales co-
rām Deo. Hinc est, vt tanta fiducia, & securitate Summi
Pontifices definiuerint Sanctos esse aliquos Auctoritate non
solum BB. Apostolorum Petri, & Pauli, sed etiam, & in pri-
mis, Auctoritate Omnipotentis Dei, seu Auctoritate Sanctæ, &
Individua Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, vt
patet ex eorum formulis productis cap. 2. numerisq; 5. 7. 9.
19. 21. 25. 26. 27. 28. 30. 31. 32. 34. 35. 36. 37. 38. 39.
40. 41. 43. 44. 45. 46. 47. & 48. Nec lanè maiori pondere
autho-

authoritatis vti consueuerunt in definiendis Fidei dogmatibus, siue per semetiplos, siue per Concilium ab ipsis directum, vel approbatum.

11. *Decimò. Summi Pontif. ad canonizandū aliquem præ-requirere soliti sunt non solam vitæ sanctimoniam, nec sola miracula ab ipsis patrata, sed utrumque, & potissimum, miracula post mortem à Deo ipso ad eorum honorem, & inuocationem edita: & diurna, exquisitissimaq; discussione examinata, & approbata: tunc enim habent illa pro euidentibus signis diuini testimonij reuelantis Ecclesiæ suæ Sanctitatem, & Gloriam eorum sicut relegere poterit Lector in cap.*

2. numeris 6. 8. 11. 13. 14. 15. 20. 22. 27. 28. 31. 33. 34. 36. sed signanter notanda sunt Ioannisxxii. verba n. 28. *Hæc sunt igitur testimonia Tua Deus, qua de hoc Viro iusto nempe S. Thoma Aquinate, nobis credibilia facta sunt nimis; Nam si testimonium hominum accipimus; testimonium Dei maius est &c.* Iam si aliqua miracula sufficienter probata, reddunt euidenter credibilem, aut doctrinam, ad cuius confirmationem fiunt, aut Sanctitatem personæ ad quam probandam ab aliquo patrantur, quando nec illa doctrina repugnat, aut rectæ rationi, aut certis dogmatibus Fidei, nec vita moresuè dissentient; Quanto magis miracula tot, ac tanta post mortem personæ, ad eius inuocationem, & honorem à Deo ipso facta, & à Vicario ipsius saltem generatim approbata, adeo, vt vi eorum deuenerit ad canonizandam talem personam; faciunt euidenter credibilem eius Sanctitatem, & Gloriam? Ergo sicut huiusmodi signa, non obstante hominum attestacione, obligant ad iudicandum aliquam propositionem esse à Deo reuelatam, atq; adeo credendam, aut credibilem esse de fide Theologica, ita mihi sanè videntur obligare, ad iudicandum, sanctitatem personæ canonizatae reuelatam esse à Deo, ac proinde, si non credendam de necessitate præcepti affirmatiui quoad excerptum, seu actum positum Fidei; credibilem

Credibili-
tatis eui-
dentialia
ex miracu-
lis quanta
& qualia.

saltem esse de Fide, & credendam de necessitate præcepti negatiui, obligantis ad non negandam talem Sanctitatem, siue in interno, siue in externo foro.

Obligatio
ad cultum
& iudicium
de Sancto
ex præce.
pro Apo.
stolico.

12. Undecimo. Si Summi Pótices non credidissent Sanctitatem personæ canonizatae certissimam esse certitudine absolute, & in conspectu Diuinæ Maiestatis, non est verisimile ipsos obligaturos fuisse vniuersam Ecclesiam ad cultum, & venerationem talis personæ, non solum externum, sed etiam internum, habendo illam, & æstimando pro sancta; sicut obligare consueuerunt *districtè precipiendo seu per Apostolicæ scripta mandantes*, ut videre est in canonizationibus cap. 2. relatis num. 2. 3. 4. 5. 7. 8. 9. 11. 13. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 42. 43. 45. &c. Sicut non solent obligare ad has numero Reliquias Sanctorum habendas pro veris Reliquijs eorum, aut ad hanc in indiuiduo hostiam consecratam, pro verè consecrata tenendam; aut ad eos, quos Beatificant tantum, sed non canonizant, ad habendos pro Sanctis, seu Beatis, sed habent, se permittiunt tantum, concedendo id, aut indulgendo postulatis aliorum. Imò sola inuitatio Sedis Apostolicæ ad festum aliquod celebrandum ex institutione eiusdem Sedis, sufficit ad certificandam Sanctitatem personæ vel rei, ad cuius honorem institutum fuerit, ut docebimus lib. 2. quanto magis sufficit institutio festi, cum obligatione illud celebrandi, ex districto præcepto Sedis Apostolicæ?

Obligatio
ad creden-
dū id fir-
miter, &
fideliter.

13. Duodecimo. Si Summus Pontifex obliget ad aliquam propositionem credendam, aut fideliter firmiterq; seu indubitanter tenendam, vtique illa euadit, aut credenda, aut saltem credibilis de fide, & infallibilis absolute, atque extra aleam erroris non tantum practici, sed & speculatiui, & maximè si eam definiri à se profiteatur Authoritate non modò Apostolica, sed ipsius Dei, & Sanctiss. Trinitatis; & sub anathemate vetet oppositum. Ergo si sub iisdem terminis, ac for-

formulis obliget ad sic credendam, & tenendam hanc in specie propositionem, videlicet talem personam à Sede Apostolica canonizatam Sanctam esse, euadit hæc propositio credenda, vel credibilis de fide, & infallibilis absolutè &c. nulla enim disparitas solida afferri potest, nisi petendo principium, & supponendo id, quod est in controuersia, videlicet Pontificiam definitionem esse infallibilem tantummodo in questionibus meri iuris, exclusis omnibus facti questionibus. At qui sub his terminis obligarunt Summi Pontifices ad credendam aliquorum Sanctitatem. Quandoquidem, ut cap. 2. num. 12. retulimus Innocentius iii. pronuncianit Procopium *Sanctum Beatum, felicemq; credendum, vocandum, colendum.* Imò ante illum Ioannes xv. vt dixi nu. 2. S. Vdalricum decreuerat deuotione fidelissima celebrandum, & refragantes his quæ firmiter constituerat in hoc anathematis vinculo, per auctoritatem Petri Apostolorum Principis innodauerat. Et Sextus iv. nu. 35. de S. Bonaventura: *Sanctum esse, ac fideliter firmiterq; teneri debere decernimus.* Et Adrianus vi. nu. 39. de S. Antonino decreuit. *Sanctum esse, ac fideliter firmiterque teneri debere.* Quod argumentum sub alia forma tetigi nu. 3.

C A P V T . IV.

Argumenta reliqua Decem, Pro Infällibilitate Absoluta, & Credibilitate de fide, Sanctitatis, & Gloria Canonizatorum à Sede Apostolica.

I. **P**rimò. Nec S. Petrus Apostolus, nec eius successor in cathedra, seu Sede Romana, & Apostolica errare potest in determinandis, quæ ad Fidei Christianæ, ac Religionis Catholicæ questiones, seu dubia spectant, ita ut quidquid in hoc genere definiuerit sit infallibiliter, & obfolutè verum coram Deo, & de Fide credibile, ut est communis sententia Catholicorum, etiam eorum, contra quos cap. 1. pro 1.

opinione nominatos differimus; sed Canonizatio Sanctorum spectat ad Fidem Christianam, Religionemq; catholicā, nec aliud est quām Pontificia definitio, seu declaratio de Sanctitate, & Gloria alicuius personæ facta à Successore Petri; Ergo huiusmodi definitio est infallibilis, & Personæ sic canonizatae Sanctitas, atq; Gloria est absolutè vera corām Deo, & de fide credibilis. *Maior propositio*, vt dixi certa est penes Catholicos; *Minor* quoad definitionem canonizationis est etiam communis, & colligitur ex formulis visitatis à Romanis Pontificibus in Sanctorum canonizationibus cap. 2. relatibus: super est probanda illa pars minoris, qua diximus in canonizatione Sanctorum definiri aliquid spectans ad Fidem Christianam, Religionemque Catholicam. At id probatum est cap. 3. nu. 2. Authoritate Summorum Pontificum afferentium id spectare, *ad Fidei Catholicæ robur, & exaltationem, & Religionis Christianæ augmentum*, & ulterius nunc probabitur tum Authoritate, tum Ratione.

Canoniz-
mus ad Fi-
dem spe-
cat.

Authoritate quidem quia, vt refert Lucas Castellinus de certitudine Gloriæ Sanctorum c. 3. puncō 48. Ioannes XXII. in Bulla commissoriali inquisitionis pro vita, & moribus B. Gregorij Papæ x. ad effectum canonizationis data anno 9. sui Pontificatus 6. Idus Maij dixit: *Attendentes tamen quod Romana Ecclesia, praesertim in tanto Fidei negotio, cum magna maturitate procedit.* Præterea in 6. Decretalium lib 4. cap. vnioco, seu Tit. 22. de Reliquijs, & venerat Sanctorum Bonifacius VI 11. statuit Officio duplice celebrandos non solū Apostolos, & Evangelistas, sed etiam alios quosdam Confessores, & Doctores Ecclesie, nempe Gregorium Augustinum, Ambrosium, ac Hieronymum asseritq; id fieri ad diuinis honoris & gloriam, *exaltationem Catholicæ fidei* salutemque fidelium. Ibi autem Glossa affirmat spectare ad Papam Santos canonizare, ob quinquerationes, quarum secunda est: *Quia miracula attribuuntur fidei: hac igitur*

qua-

quaestio, cum sit de Fide, precipue est ad Sedem Apostolicam referenda. Tertia est: Quia ad Papam spectat declarare dubia Scripturarum; multo fortius dubia Sanctitatis, quia circa maiora, maius periculum vertitur.

2. Ratiōne idem confirmatur, quia vnum ex praeципuis signis, quibus Christiana Religio, & Catholica Fides dignoscitur esse vera, verumq; cultum veri Dei continere, adorando Patrem celestem in Spiritu, & veritate; discerniturque à falso sectis; est videre in ea sola repertos fuisse omnibus seculis, hinc innumerabiles Martyres, qui usq; ad acerbissimam mortem, eam testimonio sanguinis effusi, vitæq; amissione professi, confessi; meruerint in Catalogo Sanctorum, ac Martyrologio Romano, iussu Apostolicæ Sedis conscribi; inde plurimos adeo Sanctos, ut miraculis post eorum mortem, ad ipsorum invocationem, & honorem diuinitus editis, ac per Ecclesiam constanti, & irrefragabili fama diuulgatis, tandemq; à Sede Apostolica approbatiss, meruerint vi testimoniij diuini, atq; assistentiæ Spiritus Sancti declarari, ac definiri Sancti à Vicario Christi, eosq; à Deo æternæ vitæ præmium consecutos esse. Vnde confirmantur fideles, hanc vnam Sanctam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam, esse illam, extra quam nemo fakuus esse potest, & intra quam, qui eius dogmata sequuntur & leges, ac præcepta ab ipsa, vel asserta, vel posita seruauerit vtque ad finem, salutem æternam consequetur. Cantet igitur siue Ecclesia in persona Christi, siue ipse Christus in Davidico psalmo 15. *Sanctis, qui sunt in terra eius misericordia omnes voluntates meas in eis, & concludat ibidem. Notas mihi fecisti vias ultæ, adimplebis me latitia cum vulnere tuo: delectationes in dextera tua usq; in finem.*

3. Denique cūm dogma sit de fide, Sanctos venerandos, atque inuocandos esse eorumq; reliquias esse venerandas, si oriatur quaestio, ut non semel orta est inter Catholicos, vtrum talis, vel talis persona sit veneranda pro Sancta, illi qui applican-

candum in praxi, quod theoreticè, ac dogmaticè in communione fidei tenetur, quis non videat quæstionis huius determinationem ad Fidem reduci, ac suo modo pertinere? ut schisma tollatur, & in unitate fidei conueniatur; pro quo placet afferre verba Io. de Turrecremata in 3. parte Decreti de consecr. Dist. 3. num. 23. vbi inter alias rationes, ob quas ad Papam spectat Canonizatio Sanctorum, hanc adducit dicens: Secundò Canonizatio Sanctorum, innititur fidei Christi, in quem Sancti credentes miracula faciunt, qua attestantur eorum sanctitatem, & fidei integratatem, fides autem Christi. Vna est inulta illud ad Ephesios 3. Vnus Deus, una fides, unū baptisma. Ad illum ergo pertinet Canonizatio Sanctorum, per quem omnia membra Ecclesia unitur, in unitate fidei, ne sit inter fideles schisma de Sanctis &c. Et in fine rationis 3. Sicut ad solum Summum Pontificem quæstiones de fide ortas pertinet determinare, ut in capit. Quoties 34. q. 1. ita quis debeat in Ecclesia tanquam Sanctus coli declarare, & mandare.

4. Secundò ad solum Summum Pontificem Romanum spectat Canonizatio Sanctorum, ut colligitur ex libro 3. Decretalium Gregorij 9. tit. 45. de reliq. & vener. Sanctor. cap. 1. vbi occasione cuiusdam in ebrietate occisi, & tamen pro Sancto culti, dicitur: *Etiam si per eum miracula fierent, non liceres vobis ipsum pro Sancto, absq; auctoritate Romana Ecclesia venerari.* Et cap. 2. de Reliquijs Sanctorum; *Nemo publicè venerari presumat, nisi prius auctoritate Romani Pontificis fuerint approbata.* Idipsum habet Glossa in 6. Decretalium lib. 4. tit. 22. de reliq. & venerat. Sanctorum cap. unico §. *Sedis Apostolice:* Troilus Maluet. de Canoniz. dub. 2. Turrecremata loco sub finem num. 3. citato, Cardin. Tuscus in Conclus. practicus verbo *Canonizatio.* Alphons. à Castro de iusta hæreticor. punit. lib. 1. cap. 6. col. 4. omnesq; Canoniſtæ in 6. Decret. lib. 4. tit. 22. c. vnico, præcipue Innocentius, Hostiensis, Io. Andreas, Antonius de Butrio, Zabarella, & Ab-

& Abbas , & plura de hoc Felix Contelorius de Canonizat. Sanctorum à cap. 6. & 8. quibus docet adeo ex reseruatione Alexandri 3. alijsq; argumentis ad solum Papam pertinere hanc Canonizationem , vt eam delegare non possit , neque Collegio Cardinalium , neq; Legatis de Latere , neq; Conclilio seorsim à Pontifice . Potissima autem ratio reseruationis huius à Glossa in 6. Decretalium , & Canonistis ibi assignata est : *Ne propter multorum Episcoporum simplicitatem populum decipi contingeret .* Nec potest verior , nec solidior afferri ratio , quām ob requisitam in hoc negotio absolutam infallibilitatem , veritatemq; sanctitatis corā Deo soli Christi Vicario promīsam , non autem alijs Ecclesiæ Prælatis , aut Concilio seorsim à suo capite sumpto . Alioquin si sufficeret Ecclesiam esse certam moraliter tantum de sanctitate canonizati , eamq; non peccare , seu non errare practicè in veneratione alicuius tanquam Sancti , non essent ex natura officij sui , & aliarum conditionum (secluso Papæ hoc sibi reseruantis præcepto) minus idonei Episcopi illatum Prouinciarum , in quibus vixit , aut defuncta , aut sepulta est persona , de cuius sanctitate queritur , & ubi immediatior informatio , & cognitio de miraculis ab ea , vel ad invocationem eius perpetratis haberi potest ; possentq; esse aliqui Episcopi non minus diligentes , ac prudentes in examine testimoniū ; si quidem tandem Summus Pontifex confueuit requirere , & expectare ab humi nō modi Episcopis processus informatiuos pro Canonizatione Sanctorum ad eorum Dioeceses pertinentium . Quare , si secundūm allegata , & diu multumq; probata pronunciarent aliquem esse Sanctum , vel posse tanquam Sanctum colī , immunis esset Ecclesia de hac diligentia certior facta , ab omni errore practico . Sed quia in hoc non sufficit immunitas ab errore solo practico , qualis sufficit alijs Iudicibus , si secundūm allegata , & probata reum absoluant , vel damnent ; sed requiritur certitudo altioris ordinis , & omnem moralem cer-

certitudinem excedens, cuiusmodi non est nisi certitudo absoleta, & infallibilis coram Deo, haec autem nemini Iudicium Ecclesiasticorum promissa est a Deo, praterquam Petri successori in Sede Apostolica, idcirco ad ipsum tantummodo pertinet legitima, & certa Sanctorum Canonizatio.

5 Tertiò Canonizatio Sanctorum, non solum est una de maioribus causis, quae ad Papam referenda est iuxta Glossam in d. cap. *vñico de reliq. & vener. Sanctor. in 6.* & ex tit. *Baptismi cap. maiores*, sed etiam maxima causarum, vel inter maximas nulli inferior ex ijs, quae ad claves scientiarum simul, & Iurisdictionis Petro commissas Petrique successoribus pertinent, vt constat ex Decreto Sacrae Congregationis Rituum, quod refert Lezzana parte 2. summæ, verbo: *Sanctorum cultus num. 13.* vbi Eminentissimi Cardinales, & probantes Pontifice dixerunt. *Cum in tota Ecclesia gubernatione nihil maius, nihil si augustius Beatificatione, & Canonizazione Sanctorum, utpote homines iam demortuos, etiam cum fama sanctitatis, ac miraculorum, declarare pro Sanctis, eos ut tales colendos, ac venerandos decernere: ad eos enim coleendos prudenter videretur sufficere constans, & a nemine in dubium vocata fama sanctitatis, ac miraculorum, sed ad omnimodam securitatem, omnisiq; dubitationis exclusionem requiritur sublimior, & augustior authoritas, & potestas declarandi eos absolutè esse Sanctos, & non tantum respectiva ad regulas prudentiarum humanarum, si quidem absq; vlla huiusmodi limitacione Pontifex Summus absolutè pronunciat, eos esse Sanctos.* Et quia ad hanc absolutam infallibilitatem obtinendam, prater testimonium diuinum ex miraculis certificatis, requiritur occulta inspiratio, & quædam reuelatio diuina, vt ex Pontificum ipsorum sententia docuimus cap. 3. nu. 7. & scrutandus est liber æternæ vitæ, vt ipsi sit conformis definitio Papalis de sanctitate alicuius, velut ex dictis eorumdem cap. 2. relatis num. 39. & 47. liquet: *Idcirco negotium hoc arduum,*

**Causa
Canoniza-
tionis
maxima.**

arduum, & sublime appellavit Alexander iii. in Bulla Canonizationis S. Eduardi Regis anno 1161. Febr. 7. data, & excedens auctoritatem humanam, etiam Pontificis spectati; ut meri Iudicis in foro externo Ecclesiastico, ut expressè dixit Gregorius ix. in Bulla Canonizationis S. Francisci de Paula; Proinde omnibus expensis, non potest reddi ratio idonea, cur hæc sit de maximis causis, ad Papam solum pertinentibus, & sit adeo ardua, sublimis, & excedens iurisdictionem Ecclesiasticam Papæ in foro externo, præterquam absoluta infallibilitas, & omnimoda veritas de sanctitate, & gloria personæ, à solo Summo Pontifice definibilis.

6. *Quarto.* Omne illud est infallibiliter verum coram Deo, & credendum, vel credibile fide Theologica, quod confirmatum est testimonio diuino irrefragabili, non solum per restes omni exceptione maiores asserto, sed insuper pro tali agnito, & approbato à supremo iudice controversiarum Ecclesiasticarum, & Regula Fidei infallibili, cuius modi est apud omnes Orthodoxos Romanus Pontifex legitimè fedens in Cathedra Petri, & multo magis tale est, si accedat suggestio Spiritus Sancti, ac reuelatio interior. Iam vero ante canonizationem solemnem Sanctorum Summi Pontifices profitentur, se niti testimonio Diuino per miracula per mortem aliqui cuius diuinitus edita, & pro talibus à se agnita, & approbata, & præterea non prius deuenisse ad canonizationem, quam post multas preces, lacrymas, elemosynas, ieunia, & sacrificia impetrarint lumen interius, & inspirationem diuinam seu instinctum, ad absolute, & intrepide canonizandum aliquem, ac definiendum pro Sancto, ut constat ex selectis canonizationum conditionibus cap. 2. prænarratis, & ex reiteratis cap. 3. nu. 7. immò non proceditur ad canonizationem nisi excluso omni dubio, & cum prævia certitudine de afflictione Spiritus Sancti: iuxta illud Sixti v. in Bulla Canonizationis S. Didaci Complutensis. *Inuocate Sancto. Createbre*

Canoniza
tio nititur
diuino te
stimonio,
& reuelatione.

Spiritu, cuius consilio, & sapientia Sancta Ecclesia columna, & firmamentum veritatis, regitur, eiusque numen sepe a nobis ex intimo corde multis etiam lacrymis invocatum, adesse non dubitantes.

7. Neque praedictæ infallibilitati obstat fallibilitas, cui obnoxij sunt homines interrogati ac testificantes de Sanctitate vitæ ac miraculorum, quia Summus Pontifex non innititur eorum testimonio pro ut homines sunt, tanquam motiu formali ad canonizandum quemquam, sed prius in eorum approbatione Pontifex, iam nititur testimonio diuino tanquam potissimum, immo unico motiu formali, licet applicato per testificationem humanam tanquam per conditionem, sine qua non, & præterea reuelationi interiori de qua supra. Proinde, cum hoc modo procedere debet Papa, pertinet ad Prudentiam Dei erga Ecclesiam suam, ut non permitat sui Vicariorum decipi universaliter in approbatione miraculorum, aut iudicio de Sanctitate personæ canonizandæ: alioquin si contingeret omnia illa miracula falsa esse, & personam fama Sanctitatis præditam, deceperet reuera in peccato mortali, nunquam permetteret Deus, ut canonizaretur, nec Papam instinctu interiore moueret ad eam absolute definiendam pro Sancta; alioquin deficeret in maximo Ecclesiæ negotio, & ipse illam deceperet, (quod dictu nefas est, & horrendum cogitatu) conferetur.

8. Præterea si humana testificatio, de vita, & miraculis, quantumvis iurata a testibus, & approbata non solum ab Episcopis, Auditoribus Rotæ, & Cardinalibus, sed etiam a Summo Pontifice, obstareret absolute infallibilitati de Sanctitate per Papam definita, obstareret etiam humana diligentia, & consultatio, quæ ante definitiones dogmatum de Fide præmitti solet in Concilijs, aut Confistorio, & Congregationibus Cardinalium, aut in Academij Catholicis, & Collationibus Doctorum super his consultis; quando quidem omnes

Testimo-
nium ho-
minū con-
ditio est
non moti-
uum for-
mate.

hi

hi tandem homines sunt, & humanae imbecillitati de se obnoxij, ac possunt in sensu suo nimis abundare, ac decipi. Quod si dicas eos quatenus Pontifici summo inseruiunt, vel ab eo influxum participant, non posse vniuersaliter decipi, quoad substantiam puncti controversi; id ipsum dicere debes in hoc tanto negotio, nisi gratis, & petendo principium dicentes Deū non æque assistere sui Vicario in questionibus facti, ac Iuris, contra ea quæ libro 3. Deo dante ostendemus.

9. Sed neque obstat, prædictæ infallibilitati, quod etiam homines reprobæ, aut falsa, aut etiam vera miracula aliquando perpetrarint, quæ utpote dona gratis data, non evincunt personam esse Sanctam Sanctorate gratia gratum Deo facientis. Nam in his casibus, ex fructibus operum, iuxta Christi monitum, cognoscitur arbor, vt tādem agnoscatur eorum auctorem, seu potius instrumentum non fuisse Sanctum, aut in pristina Sanctorate non perseverasse, vel fuisse hypocritam; neq; vñquam post talium mortem Deus ad honorem eorum, aut invocationem miracula fecit, aut fieri per alios permisit. At è contrario ante canonizationem Sanctorum prærequiruntur copulatiæ certa, & irrefragabilis attestatio tum de vita Sanctorate usque ad mortem, tum de miraculis præterim post mortem diuinitus factis, & à Sede Apostolica approbatis, vt patet ex canonizationibus cap. 2. Indicatis præsertim numi. 8. 11. 14. 15. 20. 22. 27. 28. 31. 33. 34. 36. Alioquin frustra ad confirmandam Christus diuinitatem suam, & missionem à Patre prouocasset Iudeos ad miraculatorem, & tanta, quot, & quanta nemo aliis fecerat. Nam de vi miraculorum ad confirmādām veritatem doctrinæ Evangelicæ, aut dogmatis alicuius credendi, non est hic quæstio, sed de vi eorum ad Sanctoritatem personæ ostendendam.

10. Multo minus obest absolutæ infallibilitati sanctitatis à Sede Apostolica definitæ, cognitio miraculorum, aut virtutum abstractivæ, quam plerumq; habet Papa, cùm raro intuituam

Miracula
proculfa-
cta nō ob-
stat.

habeat de miraculis coram se patratis; aut de vita personarum se diu cognitorum: Cum nec ad credibilitatem dogmatum de fide, requiratur evidentia miraculi coram nobis facti; & alioquin quanto est obscurior reuelatio; dummodo ex prudenter legibus ex Deo esse constitetur, tanto laudabilior sit fides, & ex maiori pietate profecta; iuxta illud Christi: *Beati qui non viderunt, & crediderunt.* Cæterum miracula post mortem alicuius esse indubitate signa sanctitatis, praeter ipsos Summos Pontifices canonizationibus c. 2. indicatis afferentes, docent Theologicum S. Thoma 22. q. 178. art. 1. de discrezione autem miraculorum verorum à falsis videri possunt in primis Thomas Vualdensis tomo 3. Doctrinalis Fideicit. 14. à cap. 124. ad 127. & Felix Contelorius de Canoniz. Sanctorum cap. 16. 17. & 18.

11. Quinto Infallibiliter vera creditur, & talis coram Deo sanctitas, & gloria eorum, quos Ecclesia Catholica ex traditione Apostolica, & Ecclesiastica consuetudine solita est venerari pro Sanctis: siue in Canone Missæ, siue in Litanis, siue in Officijs, ac Missalibus à Sede Apostolica ordinatis, vel approbatis; quia Traditione Apostolica, & Ecclesiastica apud Catholicos, tanquam Verbum Dei Traditum habuit semper tantam vim, quantam Verbum Dei scriptum, seu Sacra Scriptura Canonica; ut fusè ex doctrina Patrum, alijsq; argumentis irrefragabilibus demonstrant Theologi, & Controversistæ contra Sectarios, soli verbo Dei scripto, contemptis traditionibus, addictos. At solemnis canonizatio Sanctorum facta à Sede Apostolica, non solum æquiuale traditioni, quia Sedes Apostolica mandando, & districtè præcipiendo cunctis fidelibus cultum, ac venerationem talium Sanctorum, tradit hoc Ecclesiae obseruandum in posterum; sed ipsa consuetudine recepta euadit successu temporis formalissimè Traditione Apostolica, ut potè à Sede Apostolica emanans; & Ecclesiastica ut potè ab uniuersa Ecclesia usu recepta, & consue-

Canoni-
zatio & qui-
ualet Tra-
ditioni.

tu-

tudine roborata. Ergo etiam sanctitas, & gloria Canonizatorum à Sede Apostolica infallibiliter vera, & talis coram Deo credenda, vel creditibilis est. Imò à fortiori argumentando; si sic creditibilis est sanctitas, & gloria eorum, qui absq; tam diuina inquisitione, & sine ulla solemini declaratione Papæ; sola consuetudine, ac sensu per manus tradito habitu sunt pro Sanctis, multo creditibilior videatur sanctitas, & gloria illorum Sanctorum, quæ diutuæ, & exquisitissima discussione cribrata, tantoque apparatu ad explorandum diuinum numinis arbitrium prævio, tanta solemnitate à Sede Apostolica definitur, traditurque imposterum tenenda, & observanda.

12. Sextò Summum Pontificem obligare ad aliquid certitudine infallibili credendum, seu tenendum colligitur à Theologis, & Canonistis si non solum, ut doctor priuatus, sed ut supremus doctor ex cathedra Perri loquatur, ex motu proprio imò certa scientia, & de plenitudine potestatis mandet ita credi, seu teneri ab omnibus; ut de prædictis clausulis docent Doctores, & Glossa in cap. *Ad hæc de rescriptis*. Bertrandus consil. 35. & 202. tomo 1. Couarruulas in cap. *Alma mater* 1. p. §. 7. num. 2. Staphilæus de literis gratiæ, & iustitiæ, Fehinus in cap. causam 2. de testib. col. 4. Abbas in cap. *ex qua* de sent. & re iud. nu. 8. Tannerus tomo 3. Theologiæ disp. de fide num. 262. vbi de Papa mandante, ut sic sentiatur, & Suarez tomo 4. de Religione lib. 3. cap. 4. Coroll. 2. quia inquit plenitudinem potestatis non habet nisi, ut *Summus Pontifex*; Plenitudo autem potestatis est ad docendum, cum assistentia Spiritus Sancti, ac certitudine infallibili. Iam verò in Sanctorum Canonizationibus, quarum specimen exhibuimus cap. 2. Summi Pontifices profitentur se ex certa scientia, & plenaria certitudine de sanctitate, & miraculis, deuenisse ad Canonizationem, ut videre est ibidem numeris 14. 15. 18. 22. 23. 25. 27. 28. 40. & alijs, & vtuntur plena au-

ctoritate nō solum sua, sed Apostolorum Petri, & Pauli, imò, & Sanctiss. Trinitatis, vt ibidem retulimus numeris iam cap. 3. nu. 10. recensixi; & hac authoritate definiunt tales personas Sanctas esse, & mandant per Apostolica scripta, vt pro talibus habeantur in vniuersa Ecclesia; vt docuimus eodem cap. 3. nu. 12. Ergo in his casibus obligantur Catholici ad tenendam infallibili certitudine Sanctitatem, & Gloriam Sanctorum canonizatorum, ac proinde, aut credenda est, aut credibilis est de fide.

13. *Septimò infallibilitas absoluta, de qua supra, probatur ex absurdis, quæ sequerentur ex absoluta canonizatione aliquius personæ, si metaphysicè, & coram Deo posset esse falsa definitio de illius Sanctitate simul, & Gloria, seu talis persona, non obstante Sedis Apostolicæ definitione, posset esse reprobata, & damnata in Inferno, aut Sancta quidem, sed adhuc in Purgatorio, & nondum in Gloria Cœlesti.* *Primò enim si Sancta quidem esset, sed nondum beata in Gloria; per canonizationem absolutam priua: etur suffragijs fidelium, quibus forte multum indigeret, ideoq; non debuisset absolute canonizari cum præcepto habendi illam, vt iam beatam, & gloria visionis beatificæ fruentem, sed solum permitti cum expressa, vel interpretabili permissione, vt pro ipso suffragias fierent, si forte illis indigeret, alioquin non minus injuria fieret fraudando talem personam suffragijs, quibus non esset absolute certum eam non indigere; quam orando pro Sancto, tanquam suffragijs indigente, quem certum sit illis non indigere iuxta illud Aug. cap. 17. de verbis Apostoli: *Inniriam facit Martyri, qui orat pro Martyre;* quod de omnibus Sanctis canonizatis intelligendum esse declarauit Innocentius in cap. cum *Martha de celebrat. Missarum.**

Secundò, si talis persona non esset Sancta, fraudarentur,
Absurd. inquit Bellarminus lib. 1. de Sanct. Beat. viuentes intercessione
quibus Sanctorum inuocarent enim aliquando damnatos pro
San-

Sanctis, fundendo in iuratum suas preces, quas cum fructu su-
dissent ad alios verè Sanctos.

Tertiò sequeretur illud inconueniens, de quo S. Hierony-
mus super Epistolam Pauli ad Philemonem, & refertur in 2.
volum. Decreti causa 11. q. 3. cap. 57. *Si quis dixerit iustum
iniustum, & iniustum iustum, abominabilis uterque ab Deum
est. Similiter qui sanctum dicit esse non sanctum, & rursum
non sanctum assertum, abominabilis apud Deum est.*
Et cap. 58. *Si quis hominem qui sanctus non est, sanctum esse
crediderit, & Dei cum iunxerit Societati Christum violat.*
Vbi Glossa Verbum dixerit explicans ait: *Dixerit, id est, fir-
miter assuerauerit, cum non sit certus, & eosdem textus ap-
plicat Pontifici canonizanti, vt non sequatur hoc inconve-
niens, Turrecremata in 3. p. super Decreto dist. 3. num. 23.*
Proinde non deberet Papa firmiter assuerare Sanctum esse,
si non esset certus eum esse Sanctum, sed sub conditione illum
declarare pro digno cultus, & venerationis.

Quarto in hoc saltem præualerent portæ inferi aduersus
Ecclesiæm Dei, si diabolus, qui in Idolis affectauit semper di-
uinis honores, tētauitq; falsis apparitionibus decipere etiam
virōs spirituāles, ac prudentes, per hypocresim, & inanem-
anram sanētitatis aliquorum; illusisset, vel semel Sedi Apo-
stolicæ, & per eam roti Ecclesiæ, & permittente Deo, colere-
tur publicè iustu Romani Pontificis mancipium Satanæ in In-
ferno inferiori ab ipso possellum, & cruciatum: *Quod hor-
rendum est cogitatu, nedum dicu.*

14. Octauo. Si Deus non permitteret, vt propè finem mun-
di decipientur Electi è prodigijs, quæ sicut per pseudopro-
phetas, vt habetur Matthæi 24. *Surgent enim pseudo Christi,
& pseudopropheta, & dabant signa magna, & prodigia, ita ut
in errorem inducantur (si fieri posset) etiam electi, seu vt habet
Marcus c. 13. Dabunt signa, & portenta ad seducendos (si fieri
posset) etiam electos. Nonne pariter asserendum est nūquām
per-*

Electos
Deus non
permittet
in hoc er-
rare.

permisurum, nec vñquam permisisse Deum, vt quantiscunq;
miraculis, seu veris, seu apparentibus decipientur, & in erro-
rem saltem speculatiuum inducantur Symmi Pontifices, &
cum eis tota Ecclesia, quæ sequi tenetur, suum Pastorem, &
in qua sunt tot electi; ne pseudosanctos veneretur pro San-
ctis. Quin potius asserendum est quod indubitanter dixere
Reuerendiss. Auditores Romanæ Rotæ in processu Canoniza-
tionis pro B. Andrea Corsino parte 3. tit. de prima consi-
deretione §. 1. versu: *Ideo dicentes: Ideo non errabit Papa in
Canonizatione propter scilicet assistentiam Spiritus Sancti,
qua efficit, ne possit errare in canonizationibus ita illi: Quod
confirmatur ex eo quod nemo haetenus ex canonizatis à Se-
de Apostolica, vel per reuelationem diuinam, vel alio certo
medio repertus est non fuisse Sanctus, aut in Gloria cælesti:
Vnde suini posset argumetum non contemnendum de im-
possibilitate errandi in hoc; saltem extrinseca ob assistentiam
Spiritus Sancti.*

Raritas, &
tarditas
Canoniza-
tionum.

15. *Nonò. Raritas Canonizationum solemnium in tanta
multitudine fidelium defunctorum, cum insigni fama Sancti-
moniæ, & tarditas in hoc negotio, etiam ante Beatificatio-
nen, & post, & nouissima decreta Pontificum de non tractan-
do hoc negotio, nisi post multos annos, argumentum sunt,
requiri, vt in hoc nullus error absolutè possit contingere. Ad
vitandum enim errorem practicum tantummodo sufficerent
ordinariæ, aut certè paulò maiores diligentia, possentq; plu-
rimi canonizari, & illi saltem omnes, qui beatificati sunt, aut
pro galibus habentur in aliqua Prouincia, vel Ordine Reli-
giose, ubi nihil eidens, aut valde probabile obstaret.*

16. *Decimò. Tandem licet argumentari contra eos, qui
absolutam infallibilitatem, & ad fidem spectantem admittunt
in causis minoris momenti, esto sint causæ iuris potius, quam
facti. Nam vt aduertit Arriaga in tractatu de Fide disp. 9.
sect. 5. nu. 28. maior, & intolerabilior error esset, si Papa iu-
beret*

beret Missas celebrari pro damnato ad Inferos; esto id bona fide, & ex iniūcibili ignorantia faceret, quām si in defnendo modo, quo fit iustificatio per infusionem qualitatum supernaturalium contingere cum errore speculatiuo. Præterea Suarez tomo 4. de Relig. l. 3. cap. 4. Coroll. 2. & Vasquez tomo 2. in 1. 2. S. Tho. disp. 165. cap. 9. censem de fide esse, Vota tria Simplicia Castitatis, Paupertatis, & Obedientiae, quæ in Societate nostra nuncupant nostri post biennium Nouitiatus, esse substantialia, & sufficere, ut illi absq; solemnitate Voti, sint verè, & propriè Religiosi, quia ita definiuit, decreuitq; Gregorius xij. in Bulla Anni 1584. edita 8. Kal. Junij, quæ incipit, *Ascendente, & sanè Bulla illa edita est contra quosdam; qui non obstantibus clausulis illis, Motu proprio, certa scientia nostra, & de Apostolica potestatis plenissudine,* in altera Bulla anni 1582. Kal. Februarij eorumdem Votorum substantialitatem definiuerat, nam in posteriore refert ausos dicere de ipso. *Nos supradicta motu simili, & ex certa scientia, de Apostolica potestatis plenissudine declarantes, ac prcipientes, priuato sensu loquuntur nuisse, ac tanquam priuatos Doctores errare posuisse, immò verò, & de falso ob falsam informationem erasse, & in eadem declarat, & confirmat. Motu simili, ex certa scientia nostra, deque Apostolica potestatis plenissudine, & ex eius Sedis institutione dicta Vota simplicia esse verè substantialia Religionis Vota: prædictas verò assertiones, quibus dictum fuerat ipsum errare potuisse, immò errasse decretit non quidem hæreticas, sed falsas omnisq; & temerarias esse, & renseri debere. At non videtur ad Religionem Christianam, eiusq; mores in cultu Sanctorum dirigidos, minus pergitere certitudo de sanctitate, & gloria Canonizatorum, quām certitudo de vera Religiose, nuncupantium in vno hoc nostro Ordine Vota simplicia. Immò alicui videri possit pluris interesse in Ecclesia certos esse Catholicos, quod aliqui sint verè Sancti, & Beati.*

Gloria Ecclesiae triumphantis, ideoque posse credere, absque villa
formidine erroris colit, & intocari, quamvis quod aliqui in Ec-
clesia militante sint veteri Religiosis, & quod securè possint vi-
uere in nostra Societate fruendo omnibus bonis, ac priuile-
giis, quæ contineunt hominibus verè, & propriè Religiosis.
Postreinò cito Raynaudus tomo 15. in Heteroclitis fol. 358.
dicit in Caroque Musæ, ubi aut Memento pro Defunctis di-
citur: dormiunt in somno quiete, terram esse de fide habent, ora-
tions in uacare errore, utique idem sentire debuit de illis San-
ctis, quos Ecclesia ex peculiari bus orationibus Missæ suppo-
nit, & eternæ beatitudinis præmia accepisse.

C. M. I. P. T. **SALVANTUR** Obiectiones contra Infallibilitatem ab solutam
Sanctitatem, & Gloria Sanctorum à S. Sepe Apostolica
canonizatorum.

Prima obiectio Gregorij 9. dicta lib. 3. Decretalium
ex p. Tit. 39. de sentent. excommunic. Cap. 1. nobis v. quod
est Cap. 2. ubi requisitus Pontifex, an excommunicatus, sed
nonnullus absolutus ab Ecclesia, si dederit ante mortem signa
manifesta poenitentia, nec per eum steterit, quomodo recon-
ciliatur, habendus sit pro absoluto, & respondet quamvis
apud Deum potuisse esse absolutus, ab Ecclesia tamen non ha-
bendum pro absoluto donec, licet mortuus sit, absoluatur
ante responditionem autem premitur hæc verba. *Judicium Dei*
*veritatis, que non fallit, nec fallitur, semper trahit in iudi-
cium suam Ecclesiam, nequumquam opinionem sequitur, quam*
*& fallere sepe contingit, & falli; propero quod contingit inter-
dum, ut qui ligatus est apud Deum, apud Ecclesiam sit solitus,*
& qui liber est apud Deum, apud Ecclesiam sit ligatus. Ergo
similiter Ecclesia, Sc. Papa errare potest in Canonizatione
Sanctorum.

Re-

Respondeo Pontificem ibi loqui de Iudicio humano in questione facti ad forum externum pertinentis (non autem ad causas Fidei, Religionis, & morum) in quo foro non debet ex Cathedra Petri, nec de interno statu hominis iudicat, sed solum ex presumptis in dicto foro, usus potestate iurisdictionis excommunicatis aliquem, vel ab excommunicatione absolvit. At in Canonizatione Sanctorum questione ita est facti, ut pertineat ad causam Fidei, iuxta dicta Cap. 4. num. 2. & Pontifex iudicat conformiter ad Iudicium diuinum, quod sit in Cœlo in foro interno, innexus diuinis promissionibus, & testimonio diuino, ac reuelationi, seu instinctui Spiritus Sancti. Ideo negatur paritas, & consequentia.

2. Secundum inculcatur Glossa in Cap. unicadere reliquias, &c. venerat. Sanctor. Tit. 22. in 6. Decretal. verbo sedis Apostolicae. vbi sic. Et si in Canonizatione errares (quod non est credendum, licet accidere posset ex Cap. de nobis 2. de sens. excommunicatus) nibilominus preces in honorem salis, accepta, & grata efficiunt: per fidem enim Christi omnia purgantur &c. Et ego quod, veritas Canonizationis deficiat, non deficiat Fides.

Respondent Ambrosius Catharinus tract. de certa Sanctorum gloria §. venio nunc, & cum eo Cardinalis Tuscus in tract. conclus. 41. verbo Canonizatio; aut debere intelligi glossam de Canonizatis ab Episcopo, aut eam aliquosq; Canonicistas hanc glossam secutos, præcipueq; Belinum sibi tradicere, quia eadem Glossa inter alias causas, ob quas Canonizatio Sanctorum est reseruata Papæ, hanc prius adduxit: ne propter simplicitatem aliquorum Episcoporum consingat populum decipi. Respondebat vero Contelorius tract. de Canoniz. Sanctorum, Glossam illam communiter reprobari, cum pleriq; Doctores afferant absolutam infallibilitatem Papalis definitionis in Canonizatione Sanctorum, adeo, ut minimū censeant temerariam esse oppositam assertione, & præterea Glossæ textus ex Cap. 2. A nobis de sent. excomm. addu-

Et si, non faciat ad punctum quæstionis, quia in eo textu agitur de merito iudicio humano Pontificis, ut homo est iudicans ex præsumptionibus fori externi, ut diximus in Resps. ad 1.

3. Tertia: Canonizatio Sanctorum nititur potissimum.

Miracula
lorum vis
quanta.

Miraculis, ut patet ex processibus informatiis, & ex verbis Pontificum Cap. 2. productis. At miracula non sunt evidens, aut certum argumentum, sive doctrinæ, ad cuius conformatiōnem fiant, sive sanctitatis personæ illa patrantis. tum quia possunt esse falsa, & apparentia tantum ex magia naturali, & pacto cum Dæmonie, qualia erant, quæ siebant à Pharaonis maleficiis per incantationes, ut narratur Exodi 7. & 8. Simon Magus, & Apollonius Tyaneus, & Ariarathus, Lutheraniq[ue], alijq[ue] hæretici aliqua ad tempus miracula apparenter populo propinarunt, & Antichristi tempore sargent pseudochristi, & pseudopropheta, & dubius signa, & prodigia magna in populo, ita ut in errorem inducatur, si fieri potest, etiam electi. Christo id assertisse Matth. 24. Tum quia etiam si sine vera miracula, possunt fieri ab hominibus, vel tunc gratia gratuum faciente parentibus, ad ostentationem, Deo sic permittente, vel postea in sanctitate non perseverantibus, & à Deo reprobatis, iuxta illud Saluatoris nostri Matth. 7. Multi dicent mihi in illa die, nonne in nomine tuo prophetavimus, & in nomine tuo demonia eieccimus, & in nomine tuo virtutes multas fecimus? Et tunc confitebor illis: quia nunquam nos vos: discedite à me, qui operamini iniquitatem.

Respondeo negando maiorem propositionem, si sermo sit de miraculis audie, aut vniuersim, seu indiscriminatim sūptis, putâ de miraculis, à persona viuente factis, sed moribus disfentientibus, aut post mortem sed nondum examinatis, & approbatis à Sede Apostolica, aut approbatis quidem, sed sumptis pro motu formaliter hominum attestacionibus; concedendo autem maiorem de miraculis, quibus cōcordat vita Sanctimonia, & potissimum de Miraculis post mortem factis ad inuo-

invocationem talis personæ, aut ad sepulchra, & cadavera, aut in Reliquiarum translatione à Deo factis, vt sic Sanctos suos honoret; & quidem approbatis à Sede Apostolica, sumptuose de his testimonio, non vt motu formali ad canonizandum, sed vt conditione applicante diuinum testimonium cum evidentia credibilitatis, & coniuncta cum Dei testimonio diuina inspiratione occulta, seu instinctu Spiritus Sancti, de cuius assistentia certus est Summus Pontifex in tanto negotio, innixus Christi promissionibus. Similiter ad assumptum, seu minorem propositionem. Respondeo, eamq; concedo, si Miracula, vel inania sint, & à prudentibus viris, tandem pro falsis dignoscibilia, aut vera, quidem, sed patrata à persona manifestè improba, aut graui prauæ vitæ suspicione laborante, aut nondum approbatis à Sede Apostolica: Nego autem eandem Minorem, de Miraculis veris, cum vita bona concordantibus, nec in vita solum, sed post mortem ad personæ defunctæ honorem diuinitus editis, hisq; omnibus cum evidentia credibilitatis, & cum approbatione Sedis Apostolice. Tunc enim argumenta sunt certa non solam veræ doctrinæ (ad quod non semper requiritur sanctitas Doctoris, vel Prædictoris) sed etiam sanctitatis personæ, à qua, vel pro qua talia miracula facta sunt; Quidquid conati sint Vincleff, & alij heretici detrahere Miraculis, quibus errores suos non potuerunt confirmare, sicut videbant confirmari Catholicon veritatem. Verum grauitas huius argumenti postular, ut maioris distinctionis gratia quædam breuiter adnotemus.

4. Summi enim Pontifices ante canonizationem, nec solas virtutes, & bona opera, nec sola miracula requirunt, sed utrumq; vt expressè ipsi profitentur in suis Bullis cap. 2. indicatis, numero 8. 11. 15. 25. 41. & alijs, sed potissimum miracula post mortem, vt ex eodem capite constat, numeris Miraculorum vis post Mortem.

illa

illa ad sui gloriam inanem, famamque Sanctimonie capranda operantis; ideoque S. Thomas 22. q. 178. art. 1. dixit: *Miracula post mortem indubitate esse signa sanctitatis*, & id ipsum pluribus docet Vualdensis tom̄o 3. Doctrinalis Fidei tit. 14. cap. 123. & Felix Contelorius de Canoniz. Sanctor. cap. 5. nu. 19. & cap. 14. dummodo antea de vita honestate saltem sub vita finem constiterit. Ideo S. Ambrosius attendens miracula facta in detectione, & translatione corporum SS. Geruasij, & Protasij tom̄o 3. exagitat Artianos negantes ex visu cæcis restituto, & dæmone expulso ab engumenis, colligi diuinum miraculum: *Cedit Diabolus plagis*, & adhuc cedere nesciunt Arriani, & quemadmodum Pharaon malis suis indurantur, & paulò post dicebant hodie, & superiore die, vel nocte dæmones: *Scimus quia Martyres estis*: & Arriani dicunt: *ne scimus nolumus intelligere, nolumus credere*: Dicunt Martyribus dæmones, venistis perdere nos: Arriani dicunt non sunt damonum veras tormenta, sed ficta, & composita ludibria &c. Quid illud, quod ita agitari eos videamus, quibus manus imponitur: ubi locus fraudi est, ubi suspicio simulandi? Verum quidquid esset de dæmoniacorum figmento, subdit S. Doctor. Sed non ego ad suffragium Martirum, usurpo vocem dæmoniorum: beneficijs suis sacra passio comprobetur. Habet iudices, sed purgatos: habet testes, sed absolutos. Melior enim est quam sanitas loquitur eorum, qui debiles aduenerunt. Melior vox est, quam sanguis emittit habet enim sanguis vocem trandoram, qua de terris ad cælum peruenit. Sed & Sanctus Augustinus sermone de Sancto Vincentio, qui est 36. inquit: *Quid agit Deus mira opera faciendo circa Sanctorum corpora defunctorum*, nisi testimonium perhibet sibi non periire, quod moritur, & ut hisque intelligatur in qualibet honore secum habeat animas occisorum, quando caro exanimis santo affectu divinitatis ornatur. Et post pauca: *Ita præsidet in Cœteris cadaveribus Martirum*,

rum, tam præclararum mirorum testimonia præstante, abun-
danciorem honorem ex anguisbus hominum reliquijs, & quod
è vita migrante tanquam deforme iam remates, ibi evidenter
presentis vita dator appareat. & in 2. Sermone de eodem S.
Vincentio. Quid vero tanta cura seruit Dominus Marti-
riscorus, quid aliud demonstrauit, nisi se gubernasse vinen-
tem, quem non reliquit exanimem. Vicit ergo Datianum vi-
nens Vincentius, vicit & morenus: vinenst tormenta calcavit,
mortuus maria trasmutauit. Sed ipse inter vadas gubernauit
cadaver extinctum, qui inter yngolas animum domuisse inui-
ctum. Alioquin ne miracula quidem à Deo facta post mor-
tem Filij sui IESV Christi, fuissent sufficientia ad ostenden-
dam ipsius innocentiam, & diuinitatem, quod nefas est di-
cere, vnde S. Hieronymus in cap. 27. Matthæi: Quamquam
homo sit, qui crucifixus est, qui sepultus, qui clausus tumulo,
quem lapis oppositus cohiberet: tamen que foris aguntur ofen-
dunt Filium Dei: Sol fugiens, tenebrae ingraientes, velut scis-
sam, saxa dirupta, terra commota, morsus suscitare &c. Ille
ipse Centurio Gentilis his vilis conclusit: Vero, filius Dei
erat iste.

3. Miraculaverò vitæ antea factæ condona, & præcipue post
mortem edita, & à Sede Apostolica post rigidissimum ex-
amens approbata, facere evidenter, credibilitatis, & esse
certum argumentum diuinis testimonij de sanctitate personæ
asserperunt non sancti Summi Pontifices, in Bullis Canoniz.
cap. 2. relatis, Sic Honorius III. n. 14. de S. Laurentio Arch.
Dublin, Do ipsius igitur sanctitatem, tantis certis ac mirabilis
diuinumq; secuti iudicium, per quod eius glorificatio nobis,
tam evidenter innotuit argumentis &c. & Gregorius ix. n. 15.
de S. Antonio Patauino: Vincens in celis multis cornicibus
miraculis, ut eius sanctitas certe creditis comprobetur. Et
Innocentius v. num. 20. de S. Stanislao: Dominus volens
eiusdem plenitudinem gloria, indicisque exprimere manifestans,

tot, & tantis fecit ipsum famosiss coruscare miraculis. Et Urbanus iv. de S. Richardo num. 22. Signis saltem evidentibus acquiescant. Et Ioannes xxii. de S. Thoma Herford, num. 27. Decebat ut Sanctum hunc in cœlis regnare secum, per signorum evidentiam fidelibus declararet. Et num. 28. idem. Ioannes xxii. de S. Thoma Aquinate miraculis post mortem illustri. Haec sunt testimonia tua Deus, quæ de hoc utroquo nobis credibili facta sunt nimis: nam si testimonium hominum accipimus testimonium Dei maius est. Et num. 36. Innocentius viii. de S. Leopaldo. Maxima sunt hac sanctitatis, & diuina approbationis signa, clarissimis documentis comprobatae. Detrahit ergo tantorum Pontificum iudicio, qui talibus detrahit miraculis, negando esse certum argumentum sanctitatis personæ, cuius gratia sunt: immo detrahit non solum Nicodemo afferenti Io. 3. Scimus quia à Deo venisti Magister, nemo enim potest haec signa facere, nisi fuerit Deus cum eo, aut cœconato apud Ioannem 9. assueranti de Christo: Nisi esset hic à Deo non poterat facere quicquam; sed ipsi met Christo de suorum miraculorum vi ad obligandos ludæos, ut ipsum Sanctum Sanctorum, & Messiam crederent sapient loquenti: vt Ioann. 5. Ipsa opera quæ ego facio, testimonium perhibent de me, quia Pater misit me, & Ioannis 4. Si opera non fecisset in eis, quæ nemo alijs fecit, peccatum non haberent &c.

6. Porrò quamvis quidam Theologorum in 2. S. Thomæ q. 178. art. 1. putent posse Deum de absoluta potentia concedere alicui donum miraculorum, & permittere, vt eo abutatur ad testificandum falsum, quod docent Durandus q. 1. Prologi, Suarez tomo 2. in 3. p. disp. 31. sect. 2. Albertinus tomo 1. q. 3. Theolog. oïd. 3. ex 3. princip. Philos. dub. 3. Ripalda de Ente supernaturali disp. 11. sect. 6. nu. 33. & alij; De potentia tamen ordinaria negant omnes posse Deum permittere, vt quis gratia miraculorum vratur tanquam

quam sigillo suo ad falsum confirmandum, cum ipse Deus verbo suo scripto ad miracula vera, & sufficienter examinata, & approbata homines remittat in dubio de veritate dogmatum. Sic Marci vltimo dicitur de Prædicatoribus Evangelij: Illi autem profecti prædicauerunt ubique, Domino cooperante, & sermonem confirmingante sequentibus signis. Sic Petrus Actor. 3. sanato in nomine IESV claudio dixit: Deus in fide nominis eius hunc, quem vos videtis, & natus confirmingans, & fides quæ per eum est, dedit integræ sanitatem istam in aspectu omnium vestrum. Et ad Hebr. 2. Contestante Deo signis, & portentis, & varijs virtutibus. Hinc illud S. Thomas supra art. 2. Si Prophetæ pronunciaret in sermone Domini aliquid futurum, & adhiberet signum, mortuum suscitando, ex hoc signo conuinceretur intellectus videntis, ut cognosceret manifestè hoc dicti à Deo, qui non mentitur. Et antea S. Augustinus in quæstionibus vet. & noui testam. c. i 14 sanctitatem doctrinæ miraculis confirmatam inculcans ait: Nos vero Deo nostro nō credidissimus, nisi nobis satisfecisset testimonij virtutum, nec legem eius suscepissimus, si non illam puram, & ipsa professione condignam agnouissimus; & ibidem: Hinc factum est ut Dei prouidentia, prædicationis sua virtutem adiungeret, ut veritas prædicationis, virtutis testimonio probaretur: ut qui verbis contradicerent, virtutibus non auderent. Et S. Gregorius homil. 15. super Ezechielem. In sacro eloquio patrum precedentium, & miracula legitimus, & virtutes bonorum operum audiimus. Ibi namq; cognoscimus, quod alius potuit mare diuine, alius Solem figere, alius mortuum suscire, alius parateticum erigere, verbo, & umbra agrotos curare, alius per suæ semicinctia infirmantibus febribus obuiare: qui tamen omnes patientia longanimitate, mites, & zelo rectitudinis ferventes fuerunt verbi prædicatione diuites, simul, & misericordie largitate. Hi itaq; quam verade Deo dixerint testantur miracula, quia alia per ipsum non fierent, nisi vera de illo.

L nar-

narrarent. Et quam p̄y, quam humiles, quam benigni extiterint eorum testantur operations: Si igitur de fide tentamur, quam ex illorum predicatione concepimus, loquentium miracula conspicimus, & infide, quam ab eis accepimus confirmamur. Iure igitur merito Summi Pontifices in Canonizatione Sanctorum vñ sunt miraculis ad confirmandam non solum sanctitatem personæ, sed etiam doctrinam fidei Catholicæ, ut liquet ex relatis à nobis Cap. 2. & docent verba illa num.

18. Innocentij: *Qui ipsam Matrem Ecclesiam fidè, ac opere, profitentur. & num 3 r. vbi Eugenius IV. His itaque, & alijs miris operibus sancti huius adstruetibus sanitatem, & Christiana fidei veritatem miraculorum lingua loquente. & num. 33. Callistus iij. de S. Vincentio Valentino ait: Signa ex eo consecuta fuisse, quæ ad cognoscendum fideles, ac Dei ministros veritas in suo Euangelio demonstravit pro informatione sua Ecclesia, ne posset errare.* Errare igitur non potest, qui post miracula habentia conditiones, de quibus supra, certam considerit, siue sanctitatem personæ canonizatae, siue etiam doctrinam ab ipsa prædicatam, & talibus signis confirmatam.

7. Quarto ex S. Augustino, vel Gregorio in Dialogis c. 24. *Multorum corpora venerantur in terris, quorum anima cruciantur in tormentis. Respondeo, si hec verba in aliquo eos rū codice reperiantur, intelligenda esse non de Sanctis à Sede Apostolica canonizatis, sed de hypocritis aliquibus plebem decipiētibus, vel de Reliquijs supposititijs, aut de falsis Martyribus, quos Donatistæ, alijè Hæretici honorauerent pro Sanctis. Idemq; dicendum de occiso in ebrietate, quem Papa vetuit coli pro Sancto, vt quidam imperiti cœperant, & retulimus supra ex cap. Audiuimus de Reliq. & vener. Sanct. Sic in Martyrologium Vuardi sub d. 2 f. Iunij irrepsit pro Eusebio Samosateno. Eusebius Cæsariensis Arrianus, in dōcete S. Hieronymo l. 3. aduersus Rufinum c. 4.) Arriano- rum antesignanus, & sub 29. Martij Marcus quidam Artu- sius,*

Quidam
falso ha-
biti pro
Sanctis.

fius, ut de utroq; docet Baronius in notis ad Martyrologium sic Husitæ Ioannem Huss, & Lutherani Lutherum Beatum iactitant, & colunt, sed hæc nihil contranos.

8. Quinto, Quæstio an aliquis sit Sapientus nec ne, est Quæstio Facti: nō iuris, At communis est opinio Theologorum, & Canonistarum, Papam errare posse in Quæstionibus Facti, quia Christus non promisit illi infallibilitatem, nisi in rebus ad Fidem spectantibus, & ad Religionem Christianam, legesq; morum, & ad eam pertinentium. Respondeo concedendo Minorem propositionem de Quæstionibus Facti spectantibus ad forum humanum, & externum, in quibus Papa procedit quidem ut supremus Iudex in terra, sed ut homo, non autem definiēs ex Cathedra, ut Christi Vicarius, ideoq; potest in his ponere secus ac alij Principes, & Iudices humani errare, damnando aliquem conuictum de hæresi prolata, qui per calumniā delatus, & per testes conuictus fuerit, & tamen reuera illam non protulerit, vel deponendo aliquem de Sede Episcopali, qui corā Deo tale quid non meruerit, sed nego Minorem de Quæstionibus Facti vniuersaliter sumptā, mulier enim sunt quæstiones Facti, quæ directè, aut indirectè spectant ad Fidem, & Religionem Christianam, in quibus Papa errare non potest, ut ostendemus libro 3. & inter has est quæstio de Sanctis canonizandis, quæ quomodo sit media inter quæstiones de articulis Fidei, & inter quæstiones fori humani, externi, ad mentem S. Thomæ exposuimus cap. 1. num. 15.

9. Sexto Dato quod Canonizatio Sanctorum ita sit quæstio Facti, ut spectet tamen ad Fidei discrimen, & confirmationem, & Religionis Christianæ solidum incrementum; Papa tamen seorsim à Concilio in hoc, & similibus errare potest. Respondeo ad hanc, l. c. et aliquibus odiosissimam quæstionem (quam non est huius loci tractare) cum longè communiori, & verissima sententia Theologorum post damnatam in Concilio Florentino opinionem in hoc Concilio Con-

Non sit
Quæstio
Facti.

stantiensis, & Basileensis, respondeo inquit negantem: & in casu de canonizatione idem sentit Eugenius relatus à nobis cap. 2. nu. 5. dum dixit. *Sedēm Apostolicam esse firmamentum, ac robur Conciliorum.*

10. *Septimō Communis est doctrina Theologorum, Papam non posse condere nouos articulos fidei; sed si sanctitas personæ canonizatæ à Papa esset adeo infallibiliter vera, ut esset credibilis de fide, Papa condenseret nouos articulos Fidei, ergo &c.* Respondeo concedendo maiorem de Articulis Fidei pressè sumptis, ac primarijs, qui scilicet credendi sunt positivo actu ab adultis, de necessitate medijs explicitè, aut implicitè, cuiusmodi sunt duo illa, de quibus Apostolus ad Hebr. 11. *Accidentem ad Deum oportet credere, quod ipse est, & inquirentibus se remunerabit;* Et quod tres Personæ diuinæ sunt unus Deus, & quod Christus, est Deus & homo, & reliqua in symbolo fidei contenta. Sed nego maiorem de Articulis fidei secundarijs, & latè sumptis, cuiusmodi sunt plurimæ veritates à Papa per se, vel per Concilium successu temporum definitæ, ac declaratae, quæ licet non essent omnes credendæ actu positivo vi præcepti affirmatiui, credibiles tamē sunt de fide, immo credendæ vi præcepti negatiui vetantis eas negare sub poena anathematis, aut sub periculo hæresis, & inter has censimus esse veritatem de Sanctitate, & Gloria Sanctorum à Sede Apostolica canonizatorum.

11. *Octauo Nemo sine speciali Dei reuelatione scire potest le cerro, & infallibiliter esse iustum coram Deo, & in Gratia sanctificante, Cum nullus scire valeat certitudine fidei, cui non potest subesse falsum, se gratiam Dei esse consecutum ex Concilio Tridentino sess. 6. de Iustificatione cap. 9. ergo multo minus potest Papa scire, alium esse vel fuisse Sanctum coram Deo, quia ex 1. ad Corint. 2. *Quis hominum scit quem fons hominis, nisi spiritus hominis qui in ipso est?* Respondeo*

Papa ne-
scit inter
num & au-
num hominum

deo negando consequentiam, quia Papa in hoc negotio polt testimonium Divinū ex miraculis approbatis nititur inspirationi speciali diuinæ occultæ quidem, & internæ, sed sufficienti ob assistentiam Spiritus Sancti, qui ex eadem 1. ad Corinth. 2. *Spiritus Dei omnia scrutatur etiam profunda Dei.*

12. *Nono* Papa errare potest, si non errore práctico, saltem speculatiuo in institutione Festi celebrandi pro persona, vel re sancta, quæ re ipsa, & coram Deo non sit sancta, esto talis prudentissimè reputetur; ergo & in Canonizatione Sanctorum. Respondetur negando Antecedens, iuxta seorsim tractanda, de hoc punto lib. 2.

13. *Decimo.* Obijcit Cano, & Raynaudus in Heteroclitis tomī 15. folio 250. non est de fide hostiam consecratam, quæ publicè colitur, esse cosecratam, etiam si ad eam, vel in ea in gratiam piè credentium fiant miracula; ergo, nec est, nec esse potest de fide, Sanctum à Papa canonizatum, esse reuera Sanctum: Respondeo negando paritatem, & consequentiam. Papa enim non definiuit, (quod sciatur) rādem in indiuiduo Hostiam esse consecratam, seu sub hac numero hostia contineri Corpus Christi: id enim, si ex Cathedra definiret tenendum esset de fide. An autem Deus ediderit miracula in hostia aliqua, quæ fuerit non legitimè consecrata incertum est, & incredibile, gratisq; suppositum ab aduersarijs.

14. *Vndecimo* Multa miracula, inquit idem Raynaudus, edita referuntur in gratiam Conceptionis Immaculatæ B. Virginis, & tamen liquet eam veritatem non esse fide diuina certam: Ergo quotunque, & quantacunque miracula præcedant Pontificiam canonizationem alicuius Sancti, illa non est certa de fide, vt talis canonizationis. Respondeo negando hic pariter paritatem, quia licet Præseruatio Deiparæ à peccato Originali, sit certa certitudine Cōclusionis Theologieæ, vt alijs docui; nondum tamen est definita expressè à Sede Apostolica, à qua tamen expressè non pauci definiti fuerunt esse

Institutione Festi

Hostiam
cōsecrata.Immacul.
Cōceptio
Deiparæ.

esse Sancti, ut patet ex relatis capite 2.

15. Duodecimè ex Melchiore Cano, & Raynaudo, quorum verba protulimus cap. 1. num. 3. & 6. sic obijci potest. Definitio quòd aliquis canonizatus à Sede Apostolica sit Sanctus, & in gloria; est conclusio deducta per syllogismum ex duabus propositionibus, quarum maior quidem certa est de fide, minor tamen certa non est, sed absolutè obnoxia falsitati, ergo talis definitio, & conclusio non potest esse certa de fide, quia ex Dialectica, & receptissima regula, conclusio sequitur semper debiliorem partem. Antecedens probatur, quia deducitur ex hoc syllogismo: *Qui piè vixit, ac piè mortuus est Sanctus est, & post detersum ex vita presentis maculosis contractum reatum, est beatus, ac Cælo interficitur;* Atquis, exempli gratia, S. Gregorius piè vixit, & piè mortuus est, iamque detersus est reatus si quem contraxit ex vita presentis maculis; Ergo S. Gregorius Sanctus est, & beatus, ac Cælo illatus: Huius syllogismi maior certa est de fide ex definitione. Benedicti x i 1. in extraugante, quæ incipit. *Benedictus Deus,* relata ad verbum ab Alphonso de Castro lib. 3. contra hæreses verbō Beatitudo, & antea ex Innocentio III. in cap. *Apostolicam: extra. de presbytero non baptizare.* Sed minor non est certa, quia pendet ab humanis testimonijis fallibilibus.

Respondeo: negando antecedens: Definitio enim, quam summus Pont. declarat aliquem esse Sanctum, & in Gloria, licet dispositiùè, & aliqualiter suppónat aliquos discursus syllogisticos, tanquam conditiones, quibus inuestigatur diuinum testimonium; formaliter tamen non est conclusio affirmans prædicatum Sanctitatis, & Gloriæ de aliqua persona, tanquam subiecto, præcisè vi connexionis, quām habent ex medio termino, seu quatenus deducta est per legitimūm discursum, ex Maiori propositione certa de fide ob testimonium Dei inspirantis, & Minori incerta ob testimonium humānū: sed est formaliter Definitio, seu propositio definitiva,

ha-

habens pro motu formalis promissiones Christi factas sui Vicario, de assistentiâ Spiritus Sancti, ne in tanto negotio fidem Christianam, & Religionem concernente erret, praeuiuo testimonio, ac reuelatione diuina in particulari applicata tali personæ cum tanta certitudine, quantum sufficit, & requiriatur, ut non possit dubitari prudenter sanctitatem, & gloriam talis personæ esse iam a Deo reuelatam, adeoque esse evidenter credibilem. Pater hoc ex Bullis Canonizationum cap. 2. delibatis: Summi enim Pontifices postquam ex longo, & exquisitissimo ex amine, de vita, & miraculis alicuius, post mortem potissimum a Deo editis censuerunt omnia, vel aliqua ex illis esse verè Miracula, atque adeò Deum per ea testimonio suo reuelasse Ecclesiæ suæ sanctitatem, & gloriam illius, iudicant eam habere evidentiam credibilitatis, non minorem, quam alias propositiones, miraculis confirmatas, atque adeo definitibilem esse, posseq; huic applicari auctoritatem Sedis Apostolicæ, & absq; periculo erroris supposita assistentia diuina sibi à Christo promissa, posse definiri; quo iudicio iam facto à se, & ab alijs Ecclesiæ primoribus, quorum consensum ad abundantiam, non ad necessitatem exquirunt, si experiantur, se absque vlla formidine interius illuminari, & promoueri à suggestione, seu instinctu Spiritu Sancti, intiore auditu sentientes, quid loquatur in ipsis Dominus, deueniunt ad Canonizationem, & absq; alio discursu, nec per modum argumentationis, sed per modum immediatae definitionis, decernunt talem personam Sanctam esse, & in gloria, ideoque cultu Sanctorum in cœlo iam existentium celebrandam esse.

Ad probationem antecedentis (dato quod definitio Papæ) his esset Conclusio formaliter, & certa tantum ea certitudine, qua præmissæ sunt certæ) nego eam fundatam esse in syllogismo ex Aduersarijs formato potius quam in alio; aut si fundatur in illo, Minorem esse incertam, quia eius probatio non

ex

ex solo testimonio humano sumenda est, sed ex divino testi-
monio, & reuelatione, obscura quidem, sed sufficienter no-
tificata, vt in alijs de fide credendis, aut credibilibus. Po-
tius enim formandus esset hic syllogismus. Illa persona vero,
sancta est &c. cuius sanctitatem Deus obscure reuelat, per mi-
racula vera, & irrefragabilibus testimonijs ita asserta, ut pro-
talibus agnitasint, & approbata à Sede Apostolica. Atqui San-
ctitatem S. Antonij Lusitanici dicti de Padua, Deus sic reuelauit.
Ergo S. Antonius &c. verè sanctus est. Quod adeo creditur in
Ecclesia, vt quasi antonomasticè Sanctus appelletur. Minor
autem facti evidentia iam innotuit Catholicis, non secus ac
multa alia per Bullas, aut litteras Apostolicas notificata Ec-
clesiae. Item formari posset hic quoque syllogismus: illius per-
sona sanctitas de fide credibilis est, & definibilis à Sede Apo-
stolica, & post definitionem credenda de fide, seu non neganda
à nolentibus heresim incurere, aut errorem in fide, cuius san-
ctitas à Deo reuelata est Miraculis veris, & irrefragabilibus
testimonijs ita assertis, ut pro talibus agnitasint, & approbata
ab ipsisam Sede Apostolica, sed talis est sanctitas S. Antonij
&c. ergo.

*Raynau-
dus cor.
epus.*

36. Decimo tertio. Raynaudus in Heteroclitis tomo 15.
fol. 250. contra Bzouium in suo Romano Pontifice c. 32. af-
serentem iudicium Ecclesiae de Sancto, Canoizato esse certum
de fide, quatenus innititur assistentia Spiritus Sancti: sic insur-
git. Non subsistit ea distinctio, quia non modo Ecclesia, sed etiam
nullus planè mortalium errare poterit, si spectetur quatenus,
innititur assistentia Spiritus Sancti. Probandum ergo Bzouio
fuerat diuina fide certum esse, quod Pontifex in iudicio de quo
agimus habeat assistentiam Spiritus Sancti: sed primo nego
illationem priorem, Bzouius enim loquitur cum S. Thoma
de assistentia Spiritus Sancti promissa Vicario Christi, & eo
mediante tamquam capite toti Ecclesiae; qualis non est pro-
missa singulis fidelibus seorsim, nedum singulis mortalibus;
quid

quid quid hæretici dicunt de spiritu interno singulis dato ad interpreterandas scripturas; Nego pariter secundam illationem ; sufficit enim cum fundamento probare Deum promisisse assistentiam suam Petri successoribus in hoc tanto negotio ad Fidem, ac Religionem Christianam pertinente, sicut in legibus ad mores Ecclesiæ ferendis , & in approbatione Religionum, esto hæc probatio non esset certa de fide . In dubio autem standum est ipsis Summis Pontificibus , qui hoc ipso, quod ad canonizandum aliquem proficeretur se deuenire consilios de Deo , quod non permettit ipsos in hoc tanto negotio errare , & ideo interposita auctoritate ipsius Sanctiss. Trinitatis, absolute & incunctanter definiunt talem personam esse sanctam , vt iam retulimus cap. 2. interpretantur utique sibi assistere Spiritum Sanctum, & hanc esse unam de veritatibus, de quibus Christus dixit *Spiritus veritatis docebit vos omnem veritatem* , & definitionem de sanctitate personæ in Ecclesia defunctæ indefectibilē esse vi illius infallibilitatis fundatæ in dicto Christi: *Rogauis pro te, ut non deficiat fides tua.* In dubio enim de sensu scripturæ nemo melius eam interpretatur , quam Summus Pontifex , siue illam expressis verbis, siue facto ipso exercite illam sic interpretetur.

17. *Decimoquarto ex eodem Raynaudo supra, & ex Cano :* Summus Pontifex nihil potest definire absolute, & infallibiliter, quod non sit expressum in Dei verbo scripto vel tradito, aut ab expressis per certam , & evidentem consecutionem non deducatur; sed huiusmodi non est Sanctitas eorum, qui non aliunde noscuntur Sancti , quam ex canonizatione Pontificia, ergo &c. Respondeo negando Maiorem, cuius falsitatem ostendemus lib. 3.

18. *Decimoquinto . Esto miracula, quæ inducunt Summum Pontificem ad aliquem canonizandum certitudinem gignerent de defunctæ personæ sanctitate; eam tamen nonignunt de ipsius gloria: non repugnat enim eam adhuc esse in*

Purgatorio, & tamen miracula fieri ad eius sanctitatem meram adstruendam; sicut Eliseus nondum erat beatus in gloria cœlesti, sed in sinu Abraham detentus, & tamen, ut narratur 4. Regum cap. 13. *Quidam sepelientes hominem, videbant latrunculos, & proiecerunt cadaver in sepulchro Elisei, quod cum etigisset ossa Elisei, renixit homo, & stetit super pedes suos;* Vnde de illo dicitur Eccles. 48. *Et mortuum prophetauit corpus eius: in vita sua fecit monstra, & in morte mirabilia operatus est.* Sic S. Seuerinus erat in Purgatorio, quando reputabatur Sanctus.

Respondeo negando assumptum, & probationem sumptam ex Elisei miraculo: licet enim possint fieri miracula diuinitus ad confirmandam meram sanctitatem animæ adhuc in Purgatorio detentæ, & ad eius preces, vel aliarum in communione inuocatarum aliqui mirabiliter liberati fuerint à malis, vel periculis, aut obtinuerint per eas, quod desiderabant: de Sanctis tamen canonizatis à Sede Apostolica tenenda est infallibiliter non solum eorum Sanctitas, sed etiam Beatus cœlestis, postquam cœlum ab Ascensione Domini patuit Sanctis, quod non patebat antea; Ratio est quia ita profitentur sentire se Summi Pontifices, vt ex verbis ipsorum cap. 2. relatis constat, & ita iudicant ex circumstantijs miraculorum, & sanctitate insigni vitæ anteactæ, & plerumq; ex longo interuallo temporis lapsi à morre ad canonizationem. Deinde cum præcipiant eos honorari vt Sanctos diebus festiuis, & semper Officio, ac Missa; cuiusmodi cultus ex traditione, & consuetudine Ecclesiæ non exhibetur nisi Sanctis iam glorificatis, adeo vt iniuria fieri ipsis reputetur, si oretur pro ipsis; & sic tali præcepto implicitè vetetur oratio pro ipsis, quod iniustum esset si adhuc degentes in Purgatorio suffragijs indigerent, satis declarant eos esse infallibiliter Beatos. Sanctus autem Seuerinus quando erat in Purgatorio, non erat canonizatus. Sæpius autem inculcauimus Summos Pontifices non

non nisi miraculis tantum, sed promissione diuinæ de assistentia in tali iudicio.

19. *Decimo sexto.* In *Cæremoniali collecto à Christophoro Marcello*, dicatoque *Leoni x. lib. 1. sect. 6. cap. 2.* ponitur hæc protestatio facta à quibusdam Pontificibus ante canonizationem. *Antequam ad pronunciationem veniamus protestamur publicè apud vos præsentes; quod per hunc actum canonizationis non intendimus aliquid facere quod sit contra fidem, aut Ecclesiam Catholicam, siue honorem Dei.* Sed idem fatetur factum ex causa, quæ postea cœlauit, quando Papa coactus quodammodo contra suam opinionem trahebatur ad canonizandum, quod rarissimè censetur euenisse. Vel dic hoc factum contra aliquos, qui putarent oppositum, ut declararet suam intentionem non esse illis conformem, sed se existimare posse canonizari Sanctos, taluis omnibus, quæ ad fidem Catholicam spectant; fuere enim hæretici qui dixerunt iniuriam fieri Christo in cultu aliorum Sanctorum, cum videremur spargere devotionem in membra Christi, nec ipsi soli fidere.

C A P V T V I.

Soluuntur reliqua præcipue Questiones de Absoluta Infallibilitate Sanctitatis, & Glorie Sanctorum à S. Sede Apostolica Canonizatorum.

Quartur primò, An Papa delegare possit alteri siue Legato, siue Cardinalibus, siue Concilio potestatem canonizandi aliquem infallibiliter? Respondeo negatiuè, cum adductis cap. 4. nu. 4. ob rationem ibi allatam, quibus adde eos, qui cum Banne in 2. 2. q. 1. art. 1o. dub. 4. dicunt eum non posse delegare Legatis potestatem definendi res fidei; quod idem docet Aragonius in 2. 2. q. 1. art. 1o. tract. de Concil. versu 3. ubi quod dicit de Concilio intelligendum est prout dirigitur à Papa, vel postea approbatu-

Quæ Itio
1. de dele-
gatione.

M 2

Nec

Nec obstat, quod Clemens III. ut refertur in Chronico Bambergensi per litteras datas anno 1189. videatur commisisse Episcopis eius regionis canonizationem S. Ottonis Episcopi Bambergensis: reuera enim ijs tantummodo commisit inquisitionem ulteriorem de ijs, ob quæ si vera erant, decreuit canonizandum esse, & purificata conditione, promulgandi canonizationem à se sub conditione decretam, verba enim Clementis sunt haec: *Discretioni vestra per Apostolica scripta mandamus, quatenus de Vita ipsius, & Miraculis diligentius inquiratis, qua nobis fuerunt per multorum literas indicatae, & si non inuenieritis aliquid, quod obstat, ipsum canonizatum, Auctoritate freti Apostolica solemniter, & publicè annuncietis.* Non dixit *Canonizetis*. Dixi autem infallibiliter, quia Canonizatio olim fieri solita ab Episcopis, de qua Baronius in notis ad Martyrol. 2. Aprilis, non erat infallibilis, & certa de fide, quandiu non accedebat approbatio Sedis Apostolicæ.

2. Queritur secundò An diligentia in examine vitæ, & Miraculorum, sit necessaria ad validitatem canonizationis, an solum ad licitam, & prudentem Canonizationem; quæ quæstio fieri etiam solet de definiēdis rebus Fidei, & morum. Requiri ad validitatem affirmant Cano de locis Theolog. lib. 5. cap. 5. q. 3. & Bannes in 2. 2. q. 1. art. 10. dub. 2. sed negant Azorius part. 2. Instit. moral. lib. 5. cap. 5. q. 3. Fagundez lib. 1. de præceptis Eccl. cap. 4. nu. 31. & alij apud ipsos, quia Christus non alligauit hoc prudentiæ, aut diligentia Petri, & Successorum eius, sed absq; limitatione dixit. *Rogans pro te, ut non deficiat fides tua, non autem dixit, ut non deficiat prudentia tua;* sicut non alligauit infallibilitatem effectus probitati, aut prudentiæ Sacerdotis consecrantis Corpus Dominicum, aut baptizantis: Non per hoc tamen exemptus est Papa ab obligatione naturali adhibendi diligentiam tanto negotio debitam; sed cum ea magnam latitudinem habeat, si esset necessaria ad validitatem, posset sœpe titubare Ecclesia,

Diligentia
nō necel-
laria ad
Validita-
tem.

& da-

& daretur occasio ouibus de suo Pastore discutiendo. Nobis sufficit ex hac tenus factis canonizationibus securos esse, non permissurum Deum, vt summus Pontifex sine aliqua magna diligentia talia definiat, vel si id aliquando permitteret, signum id fore eam non esse necessariam ad validitatem, & etiam imprudenti Papæ assisteret, vt non erraret.

Credibilis
litas ante
Canoniz.

3. Quæritur *Tertia*, An ante Definitionem Pontificiam, possit alicuius personæ iam defunctæ Sanctitas tot, ac talibus miraculis diuinitus confirmari, vt apud aliquos possit credi reuelata à Deo, & ideo credibilis sit illis de fide? Respondeo affirmatiuè, iuxta dicta in Tractatu de Fide, vbi de miraculis veris, & idoneis ad faciendam evidentiam credibilitatis, & eo maximè si essent approbata per Sedem Apostolicam, ante canonizationem.

4. Quæritur *Quarto*, an sit de fide Sanctos canonizatos à Sede Apostolica, esse re ipsa, & coram Deo Sanctos? Respondeo affirmatiuè cum Doctoribus cap. 1. pro 3. Opinionе ad ductis, sed cū distinctione: Nam si in Canonizatione Pontifex expressè definuerit, decreuerit, seu declarauerit aliquam personam esse Sanctam: tunc absolutè dico id esse de fide non fecus, ac alias propositiones in terminis, & expressè definitas à Sede Apostolica, & spectantes ad fidem, Religionemq; Christiana, & mores Ecclesiæ: iuxta dicta, & probata cap. 3. & 4. si verò non sic definiverit, sed implicitè solum id præstiterit declarando solum, vel statuendo, vt adscribatur catalogo Sanctorum, & non præcipiendo, vt habeatur ab uniuersa Ecclesia, pro Sancto, sed solum ut colatur tanquam Sanctus, tunc dico probabiliter esse de fide; quia valde probabile est ne in hoc quidem casu, & forma canonizationis Deum permettere, vt Papa erret, & in hoc pariter cum ex prævio testimonio Diuino, & reuelatione interiori, niti promissionibus Christi de assistentia Spiritus Sancti.

An de Fide
de.

5. Quæritur *quinto*, an sanctitas personæ canonizatae à Se-
de

Discrimina inter credibile, & credendum de Apostolica per definitionem siue expressam, siue impliciatam, sit ita de fide, ut sit non solum credibilis positivo actu Fidei Theologicæ, sed etiam tali actu credenda de necessitate præcepti affirmatiui? an vero credenda sit de necessitate solius præcepti negatiui, ita ut non possit absq; errore in fide negari: seu ut in scholis loquuntur aliqui; sit necessario credenda quoad specificationem, seu speciem actus, non autem quoad exercitium, ita ut si alteruter horum actuum positiorum eliciendus sit; verbi causa. *Santus Ignatius Loyola* Sanctus est revera, & coram Deo, vel *S. Ignatius Loyola* non est revera, & coram Deo Sanctus, teneamus ad priorem Affirmationem, & non possumus absq; errore in fide prorumpere in posteriorem, & negatiuam. Respondeo esse credibilem, & insuper credendam de fide necessitate solum præcepti negatiui prohibetis actum positivè negante in; nusquam enim reperitur præceptum, necessitans ad actum positivè affirmatiuum: præceptum autem de habendo, & colendo aliquo pro Sancto impleri potest coniungendo cum actu externo cultus, internum actum, quopie, & prudenter aestimemus talem personam sanctam, etiam si non eliciamus tunc actum fidei. A litera se res habet de Articulis Fidei primarijs.

6. Quæritur *Sexto*, an foret Hæreticus, qui negaret actu positivo sanctitatem personæ à Sede Apostolica Canonizatae? **Quid de Hæreti.** Respondeo negatiuè, quia tolerantur adhuc in Ecclesia Doctores illi, qui iuxta opinionem. Capite primo relatam, negant esse infallibilem absolute definitionem Papæ in Canonizatione sanctorum; & relati in 2. Opinione ita infallibilem putant ut non putent, aut non dicant esse de fide.

7. Quæritur *Septimo* Vtrum sit de Fide Sanctos à Sede Apostolica canonizatos non solum esse Sanctos, id est in gratia diuina sanctificante defunctos; sed etiam in Gloria Cœlesti fruentes visione Dei beatifica fuisse, ab eo saltem tempore, quo canonizati sunt? Respondeo affirmatiuè ob rationes al-

Iatas cap. 5, n. 18. & cum in Ecclesia Communi acceptione nomine Sanctorum intelligantur illi, qui iam cum Christo regnantes, non indigent suffragijs Ecclesiae militantis, sed ipsi potius inuocandi sunt, hoc ipso, quod à Pontifice definitum est esse Sanctos, definitum quoq; est esse iam in Gloriā.

8. Quæritur *Ostendit* sit ne de Fide eos, qui à Sede Apostolica Beatificati tantum sunt, sed nondum canonizati, esse Sanctos, & in Gloriā? Respondeatur negatiūe cum omnibus ferè Doctoribus cap. 1. recensitis, qui de hoc punto tractant. Licet enim ego quoq; cum multis censem, hanc quoq; declarationem Pontificiam esse infallibilem, & Spiritum Sanctum assistere Papæ, ne in hoc negotio, quod per se magnum est, & ad Fidem Religionemq; Christianam suo modo pertinens, erret, non existimo tamen eorum Sanctitatem, & Gloriam certam esse de Fide, quia non est declarata à Sede Apostolica per ultimam sententiam definitiūam, nec vniuersae Ecclesie mandatum, ut colatur tanquam Sanctus, sed solum alicui Civitati, Provinciæ, aut Ordine Religioso permisum, ut eius imago exponatur, & limitato cultu honoretur, prohibendo ne ulterius procedatur, donec illa persona canonizata fuerit. Et licet prænomen *Beati* Sanctis quoque commune sit adeo, ut dicantur *Beati* *Apostoli Petrus*, & *Paulus*, & *Beatus* *Marcus* &c. Immo plus sic esse Beatum Beatitudine visionis Dei, quam merè Sanctum, tamen nomen *Beatificationis*, comparatum cum nomine *Canonizationis*, ex usu Ecclesiae, & sensu Pontificum, minus significat, nempe Beatitudinem personæ nondum ex vi definitionis Apostolicæ certam.

9. Quæritur *Nono*. Quot sint species canonizationis, seu modi canonizandi aliquam personam directe, vel indirecte Respondeo esse Decem. *Primus* fuit per Sacram Scripturam in qua nominati sunt aliqui homines, iam defuncti, tanquam iusti, & Sancti, Deoque placentes: ut in sacra Genesi *Abel*, *Enos*, *Henoch*, *Noe*, *Abraham*, *Isaac*, *Jacob*, *Joseph*. Et Deutero-

Quid de
Beatifica-
tis.

Species
Canonis-
mi.

ronom. 34. ac 1. *Iosue*, *Moyses*, & *Iosue filius Nun*, & *Ezechiel*.
 14. Deus ipse canonizat *Noe*, & *Daniel*, & *Iob*, & ab Ecclesiasti-
 ci scriptore à cap. 44. quod incipit: *Laudemus viros glorioſos*
vſq; ad caput 50. inclusuè recensentur in catalogo iustorum
quorum corpora in pace sepulta sunt, videlicet, Henoch, Noe
Abrahaham, Isaac, Jacob, Moyses, Aaron, Phinees, Iosue, Ca-
leb, Samuel, Nathan, Dauid, Ezechias, Iosias, Elias, Eliseus,
Iſaias, Ieremias, Zorobabel, Iefus filius Iosedech, Nehemias.
Ioseph, Seth, Sem, Simon Omia filius, Capite autem 10. di-
 xerat Adamum *eductum fuisse à declito suo*. In libris autem
Machabæorum tanquam *Sancti laudantur Iudas Machabæus*,
Eleazarus cum septem filiis, & matre eorum. In Historia
 verò Euangelica præter Matrem Domini, quæ se Beatam fo-
 re prædire it, celebrantur SS. *Io. Baptista, Elizabeth, Zacha-*
rias, Simeon, Anna prophetissa, Zachaeus ut filius Abraha, Io-
seph ab Arimathea, bonus latro in Paradiso receptus, & *Ioan.*
 15. vndeclim Apostoli, inter electos numerantur, & c. 16. pro-
 mittitur illis: *gaudium vestrum nemo tollet à vobis*. In Actibus
 autem Apostolorum, celebrantur SS. *Stephanus, & Paulus*
was electionis, Jacobus frater Ioannis pro Christo occisus, &
ad Philippenses 4. de Clemente, & alijs asseritur, quorum no-
mnia sunt in libro vita.

Secundus est per Traditionem, & consuetudinem Eccle-
 siasticam. Multi enim à primis Ecclesiæ temporibus, & posteà
 successuè ab vniuersa Ecclesia consentiente eius capite culti
 sunt pro Sanctis, absque alia canonizatione, vt SS. Doctores
 Ecclesiæ, & SS. *Paulus* primus Eremita, *Antonius, Hilarion,*
 & *Sanctæ Maria Magdalena; Marta, Tecla, &c.*

Tertius est per Canonem Missæ, in quo certum est erro-
 rem esse nō posse, in eo autem *infra actionem* sub verbo *Com-*
municantes nominantur post 12. Apostolos Linus, Gletus, Cle-
mens, Sextus, Cornelius, Cyprianus, Laurentius, Chysogonus,
Ioannes, & Paulus, Cosmas, & Damianus, subiungendo, &

omnium Sanctorum tuor. Et post Memento pro defunctis verbo *Nobis quoq; nominantur inter Sanctos Martyres Joannes, Stephanus, Matthias, Barnabas, Ignatius, Alexander, Marcellinus, Petrus, Felicitas, Perpetua, Agatha, Lucia, Agnes, Caecilia, & Anastasia.*

Quartus est per Litanias ab uniuersitate tamen Ecclesia cum approbatione Sedis Apostolice visitatas, quales sunt illæ, quæ in Missali Romano mandantur recitari in festo S. Marci, & in Rogationibus, habenturq; in fine Psalmorum Poenitentialium, & illæ, quæ habentur in Commendatione Animæ.

Quintus modus est per adscriptionem in Kalendario Ecclesiastico Romano, quod præmittitur Missali, & Breuiario Romano, cum Officio, & Missa propria vel de Communi, aut Commemoratione alicuius Sancti.

Sextus modus est per institutionem Festi ad honorem aliquius Sancti celebrandi, etiam si nomen eius non sit inscriptum Kalendario Ecclesiastico, dummodo institutum sit, & non tantum toleratum à Sede Apostolica. Nam etiam in Bullis Canonizationum, mandata sunt festa celebranda aliquorum Sanctorum, quorum nomina non sunt inserta Kalendario Breuiarij, aut Missalis Romani, ut *S. Thome Erphordiensis, S. Eadmundi, S. Ludouici Arch. Tolosani, S. Hedwigis, S. Elisabeth Hungarica.* Immo non aliter canonizatus est à Paschali II. *S. Petrus Anagninus*, quam institutione festi.

Septimus Modus fuit per erectionem Altaris supra corpus defuncti concessam à Sede Apostolica; hoc modo canonizatum fuisse post quinquennium à morte S. Romualdum narrat B. Petrus Damjanus in vita S. Romualdi cap 72. & ex eo Baronijs, ac Spondanus. Ad Annal. 1027.

Octauus modus fuit per approbationem Reliquiarum sacrarum, aut translationem Sanctorum cadaverum, cum celebritate factam, approbatione, & authoritate Sedis Apostolice.

*Nonus, & antiquissimus modus, ab initio ferè nascentis Ecclesiæ, usq; ad nostra tempora usitatus, fuit per Martyrologium, non quocunque, sed Romanum, in quo licet Gregorius xij. in litteris illi præfixis nominet indefinitè, & sumpta denominatione à maiori potiorique parte omnes Sanctos, & in eo Martyrologio quidam absolute Sancti appellantur quidam tamen dicuntur Beati, latè sumpto hoc vocabulo, ut cum 25. Aprilis dicitur: *Alexandri enatalis B. Marci Evangeliste, & 1. Maij: Nasalis Beatorum Apostolorum Philippi, & Iacobi.* Sumpto tamen vocabulo hoc pressè, aliqui Beati collocantur, quos constat Beatificatos tantum fuisse; tales autem fuisse B. Ambrosium de Ord. Prædicat. B. Magdalenam de Patijs, B. Philippum Benitum, immò & SS. Romoaldum, Norbertum, Brunonem censet Fortunatus Saachus de notis sanctitatis sc̄t. 11. cap. 4. sed merito de tribus vltimis negat Castellinus, cum in Kalendario Romano inserti sint cum prænomine, & appellatione Sancti. Hoc modo, exempli gratia, canonizata est S. Rosalia Virgo Panormitana ab Urbano viii. qui non solùm eius reliquias veneratus est, & de suo collo suspicas gestauit, sed etiam eam cum appellatione Sanctæ Martyrologio inscripsit ad 4. Septembbris diem obitus, & ad 15. Iulij diem inuentionis corporis eiusdem Virginis mirabiliter inuenti.*

Decimus modus fuit per solemnem Canonizationem, & Bullas cum formulis de quibus cap. 2.

LIBER

LIBER SECUNDVS.

De Institutione Festorum per S. Sedem Apostoli-
cam , tota Ecclesia celebrandorum,
Immuni ab Errore tam Speculatiuo, quam
Practicō.

C A P V T I.

Recensentur breviter Opiniones Catholicorum.

Rima Opinio fuit afferentium Summum Pontificem, & Ecclesiam totam cum ipso vnitam , in instituendo aliquo Festo vniuersaliter à Catholicis celebrando, prō persona vel re sancta, non posse quidem errare errore práctico ; posse tamen errare errore speculatiuo , celebrando festum pro persona vel re sancta, quæ reuera, & corām Deo non sit sancta : Ita sensere nonnulli aduersantes Immaculatæ Virginis Conceptioni , ac dicētes ex Festo pro Conceptione Instituto à Sixto i v. etiam cum Indulgentijs ad id inuitante , non rectè inferri Sanctitatem Deiparæ in primo instanti Conceptionis ; Audiatur , eorum instar Vincentius Baronius Parte 4. Manuductionis ad Analyticam Theologiā lib. 1. seūt. 2. Paragrapho 2 . vbi contra Petrum de Alua ex festo Conceptionis , eius Sanctitatem probantem ait : *Verisimiliter est Argumentatio à cultus, & Festi institutione : sed neque etiam illa facit rem de fide certam, aut definiendam, ut obtendis . Non enim ignoras id ad pietatem, & praxim pertinere, & hoc esse summe notandum discri- men practicam inter, & speculatiuam veritatem fidei: quod isti nulla unquam subesse falsitas possit, sed nec etiam dubitatio de-*

Vincent.
Baron.

N 2

beat;

beat; & Iudeo probabilitibus non ducitur fides, sed omnino certis. Illa vero, qua voluntatem dirigit practica veritas, cum bonam mentem magis, quam notitiam rei inquirat; neque evidentiā, neque certitudinem speculativa ambit, aut curat, probabilitibus tutus. Excentia: quibus semel conscientis indubitate sunt prudenter iudicata. Nam vero exemplum de Hostia consecrata absolute adoranda, & de sacris Reliquijs ex pia, & probabilitate conjectura expositis ad Veneratiohem, & de Martyrologio inscriptis, de quo addit. *Quis neget quotquot Martyrologio inscribuntur, posse coli, & votis innocari?* nec tamen puto Petrus contendere omnino, quid Martyrologio necessarietur fide divina certam esse sanctitatem, & gloriam. Hinc grauissimi Theologi consent, Decretum, quo in Diuorum album Sancti referantur, ad fidem divinam non pertinere, sed ad eam speculativam, veritatem, sed ad practicam sicutum, & ad effectum pietatis, ad quem satis est probabilis, & prudentis ratio, licet eiusdemia, & omnimoda certitudo desit.

2. Theophilus Raynaudus Tomo 13. in Heteroclitis sect. 3. sub finem puncti 1. docet Canonizationem Sanctorum non reddere sanctitatem Canonizatricem de fide, & soluens argumenta in contrarium ait: *Sunt qui ad contrarium adstruem- dum allegent miracula, que semper canonismo precurrunt.* Alij vero adducunt talium festinū, sed neura ratio est idonea & paulò infra: *Annuente enim, immò instance Ecclesia, Concep- pio pura, & Immaculata publicè colitur ex prudenti iudicio,* quod nulli errori practica est obnoxium, ut definit Sixtus iiij neque tamē inde habetur, eam veritatem esse certam certitudine divina fidei. *Simile exemplum duci potest ex hac Hostia consecrata, qua absq; vacillatione colitur.* cum tamen de nulla singulari hostia fas sit afferre tanquam ex fide certum, quod sit consecrata.

3. Omitto hic consulta Sestarios impugnantes Festam Sanctorum, quia hic non disputamus contra illos, vipotè practicam

cam quoq; certitudinem , & prudentiam à culto Sanctorum
sive omnium, sive aliquorum excludentes, contra quos videt-
ri in primis posunt Thomas Vualdensis in Doctrinali Fidei
tit. 16. à capite 138. Bellarminus controvrsia 7. de Ecclesia
Triumphante lib. 3. cap. 16. Alphonsus à Castro lib. 13. ad-
nuntius hæreses, verbo ~~Sæceti~~, Valentia tom. 3. disput. 6. q. 2.
puncto 7. & Raynaudus Tomo 15. in Heteroclitis sect. 3. pun-
cto 1. sub initium. Interim ad Catholicos secundæ opinionis
gradum faciamus.

4. *Secunda* opinio est, nec Summam Pontificem, nec totam Ecclesiam errare posse vlo errore in institutione Festorum pro persona, vel re sancta, ita ut ex talis Festi institutio-
ne, certa, & vera coram Deo Sanctitas personæ, vel rei colliga-
gatur, sive deinde hoc certum sit certitudine fidei, sive non,
sed certitudine tantum Conclusionis Teologicæ; Ita Sua-
rez tomo 1. de Relig. lib. 2. c. 8. ubi docet Ecclesiam in cultu,
& festo instituendo, pro Conceptione B. Virginis non potuisse
admittere errorem vniuersalem. Idipsum docent quotquot
ex Festo Conceptionis Deiparae à Sede Apostolica instituto,
interunt certam, & omnino infallibilem eius Sanctitatem, ut
Ambrosius Catharinus l. 3. de Conceptione, Ludouicus Blo-
fius cap. 5. de dictis Patrum infra producendus; Ambrosius
Pennalosa in Vindicijs pro Concept. disp. 11. cap. 3. Aegi-
dius de Præsentatione lib. 3. de Præseruat. Virg. q. 6. art. 1.
§. 9. & 10. Fraciscus de S. Iosepho Capuccinus in Opusculo de
Conceptione dicato Paulo v. §. 4. Christophorus Vuega in
Theologia Mariana, Palæstra 3. certamine 3. nu. 281. & cer-
tamine 18. num. 410. Jacobus Granado disput. 2. de Concep.
c. 30. eiusq; discipulus Silvester Saavedra in Sacra Deipara
disp. 18. num. marginali 392. Salazar de Concept. c. 43. §. 4.
Hugo Sifilinus in Corolla Virginea propos. 15. 16. 17. 42.
Iohannes Eusebius Nierembergius Opusculo 2. Parthenico §.
7. & in Mantis, quæ est inter Opera Parthenica à fol. 412.
& alij

& alij infra recensendi cum ipsorum verbis.

Triplex
Cœclusio
nostra.

5. Nostra opinio est *Primo* infallibilem omnino esse illius personæ, aut rei sanctitatem, in cuius honorem institutum fuerit Festum à Sede Apostolica, celebrandum ab vniuersa Ecclesia; vel consuetudine vniuersali per Ecclesiam introductum sciente, & approbante Summo Pontifice Romano. *Secondo* prædictam Sanctitatem ita coram Deo veram esse, vt certa sit certitudine Conclusionis Theologicæ ex una propositione de Fide, & ex altera naturaliter evidenti evidentia facti deductæ. *Tertio* prædictam Sanctitatem, nisi accesserit Institutioni Festi, definitio Apostolica, de ipsa, non esse certam de Fide apud omnes, sed apud eos tantum, qui censent Conclusionem Theologicam necessariò discursu deductam, reuelatam esse à Deo, atq; adeo de fide credendam, aut credibilem, non quatenus Conclusio est, sed quatenus Propositio fundata in Authoritate primæ veritatis, eam obscurè reuelantis, quod cum aliqui Doctores Catholici negent, ideo non est hæresis asserere oppositum.

Oportet nunc duras priores Conclusiones nostras, Auctoritate, & Ratione confirmare; Nam tertia satis patet ex dictis libro 1. cap. 3. & 4. pro sanctitate personæ certa de fide ex illis Canonizationibus, in quibus Summus Pontifex expressè definierit personam aliquam Sanctam esse, aut distri. Etè præceperit per Apostolica scripta habendam esse pro Sancta.

C A P V T I I .

Auctoritatibus probatur Absoluta Infallibilitas Sanctitatis Personæ, vel rei, in cuius honorem Institutum sit Festum à S. Sede Apostolica, vel approbatum, & celebrandum in vniuersa Ecclesia.

1. **N**icæni Concilij Decreta de Festo Paschatis referens Constantinus Magnus, qui interfuit, in Epistola de illo-

illorum Paucum consensu scripta ad Ecclesiasticos, maximè Conciliū Nicenū.
Alexandrinos quæ habetur in tomo 1. Conciliorum, sic lo-
quitur. *Nec enim in re tam Sancta, ac solemnī vlla dissensio
debet existere, immò verò hanc sequi sententiam, cui nullus à
fide alienus error, nullum vitium sit admixtum.* Sensere ergò
Festivitates Catholicorum nulla mixtura erroris siue specu-
latiui, siue practici vitiari posse.

2. Sanctus Cœlestinus Papa I. in 1. Epistola Decretali ait:
Legem credendi statuit lex supplicandi; Ergo ex modo quo
Ecclesia publicè supplicat Sanctis, supponens eos esse iam
Sanctos, & Beatos in Gloria cœlesti, colligitur lex, seu obliga-
tio credendi eos esse tales, hoc verò modo supplicat in diebus
Festis Sanctorum in vniuersa Ecclesia celebratis, cum per
eos tanquam tales in Orationibus Missæ, atq; Officij, aliquas
gratias à Deo petat, vt percurrenti eas Orationes patebit, sed
illas præcipue, quibus supponitur talis Sanctus esse in Cœlo
veluti 14. Ianuarij de S Hilario, & die 9. Maij de S. Grego-
rio Nazianz. *Præsta quæsumus, ut quem Doctorem vita habui-
mus in terris, intercessorem habere mereamur in cœlis,* &c. 12.
Marij. *Deus qui anima famuli sui Gregorij aeternabeatitu-
dinis præmia consulisti, & die 20. Aprilis de S. Francisko de
Paula: Deus humilitum celstudo, qui Beatum Franciscum Con-
fessorem Sanctorum tuorum gloria sublimasti, & die 26. Iunij:*
*Quæsumus Omnipotens Dens: ut nos geminata caritatem hodie-
ne festivitatis excipiat, qua de Beatorum Ioannis, & Pauli
glorificatione procedit, & die 18. Iulij de S. Symphorosa ac
7. Filijs eius: *Da nobis in aeterna beatitudine de eorum Socie-
tate gaudere, & die 30. Iulij: Deus qui Sanctis tuis Abdon, &
Sennen ad hanc gloriam vensem copiosum munus gratia con-
sulisti, & die 14. Augusti in Secreta de Assumptionis Vigilia
B. M. Virginis: Quam idcirco de praesenti seculo transtulisti,
ut pro peccatis nostris apud te fiducialiter intercedat, & dies
15. in Secreta pro eodem festo. Quam & si conditione car-**

nisi migrasse cognoscimus: in cœlesti gloria apud te pro nobis intercedere sentiamus, & die 25. Augusti: Deus qui Beatum Ludouicum Confessorem tuum de terreno regno ad cœlestis regni gloriam transulisti, & die 21. Octobris in Secreta de S. Ursula, & Socijs, uscicnt per hac beata Mysteria, illis gloriam contulisti, ita nobis indulgentiam largiaris, & sic de similibus.

3. Sanctus Leo Pontifex in 1. Epistola Decretali cap. 2. Quia Spiritus Sapientie, & intellectus, ita Apostolos, & socias Ecclesia erudituit Magistros, ut in Christiana obseruantia nihil inordinatum, nihil pateretur esse confusum, discernendie sunt causa solemnitatum &c. Sciebat enim ex institutione solemnitatum pendere aliquas veritates Catholicas, & Spiritum Sanctum assistere Sedi Apostolicæ, quæ est Magistratius Ecclesiæ, ne in festis publicè instituendis, aliquid inordinatum fiat: esset tamen enormis inordinatio, si publicò cultu, & solemnni festo celebraretur tanquam Sanctus, qui non esset coram Deo Sanctus, sed in Inferno inferiori esset mancipium diaboli.

S. August. 4. S. Augustinus lib. de cura pro mortuis c. 1. dogma de Purgatorio, & suffragijs pro defunctis, ex ipsa Oratione Ecclesiæ profidelibus detunctis adstruxit dicens: Sed et si nunquam in Scripturis veteribus legeretur: non parua tamen est universa Ecclesia, quæ in hac consuetudine claret, auctoritas, ubi in precibus Sacerdotis, quæ Domino Deo ad Altare fundatur, locum suum esse habet commendatio mortuorum. Ergo similiter veritas de sanctitate, & gloria illorū stabilitur, quos Ecclesia in diebus festiis honorat ut Santos, & ad quos tanquam iam in Cœlo constitutos, fundit publicas preces in Officio, & Missa.

5. Idem S. Augustinus Tomo 10. in Sermone 113. qui est de S. Cypriano, reddit rationem, ob quam celebratur festum S. Cypriani die, quo Martyrium passus est, eumq; natalem vocamus: non vero diem, quo ex vete Matris natus est, quia hæc

hunc nativitas non vide fanderet; in Mattheo autem sanctus mi-
grauit hinc; & natus est in Cœlo. Quod est hoc, inquit, fratres?
quando natus est ignoramus, & quia & hodie passus est, natalem
eius hodie celebramus, sed illic non celebravimus; sic & si no-
rensum; ille enim dicitur & originale peccatum, q[uod] a iste die
vicit omnia peccata nostra. Quibus sanctis diales serm. 97 de diuersis,
de S. Stephano loquuntur. Meritis autem & misericordiis
missis ostendo venientia, stabentis originale peccatum: mo-
ritendo autem abbas & curiam & transierunt, finiendo omnes
peccatum: Rursus homil. 8.3. Super Ioannem, docet ideo in
Sacra mensa nostra esse coronam pro Sanctis, quos colimus; Si
en oramus pro reliquo fidicibus defunctis, ut quia ea felicitatis
a Deo iam coronatos essent, postius pro orare debemus, ut o-
rent pro nobis: Norbeatis Maroyret ut de ipsi distisset eorum
querantur si non in ecclesiis membra & celebamus, ergo in communio,
quo & ipsi saturari suno, ad mensam Domini accedimus, ope-
rat ut quemadmodum ipso, nos calix prepararem. Ideo quippe
ad ipsam mensam non sicut cum monachis & pauperibus adire
alios, qui in pacere requiescant, ut & ea pro cœliorem, sed mai-
gis ut ipso pro nobis orata. In hac autem esse uelut beatatio, &
non pro certo supponeret Ecclesia eovesse in ratiōne dœd, venient
indigent nostris suffragijs, sed nos indigamus corum
precibus.

61. S. Ildephonsus libro de partitur, loquens de nativitate & Ilde-
te B. Virginis, siue in utero, siue ex utero, ex publico cultu phoni.
Ecclesiastico certissimum nativitatem sanctitatem seu personam
tum sancte deduxit & constanter. Si non p[ro]cessu offer, & glori-
fi, neque quicunq[ue] i[n] celebrazione rite lib[er]e abundantib[us] & per
gata rite solemniter collatim, confiteor & anathematizo Ecclesiam,
quod nullis quandoque auctorib[us] sibi delictis, nec conuictis in
utero sanctificata originale peccatum.. Ergo & illis deo-
rogatoriis p[ro]cessu offerentur, mandatosq[ue] habentculpa, & rea-
lum, quod veniet suæ Ecclesie festiup[er] solemnitate optime. Ottendit

S. Bernar.

S. Bernardus in Epistola ad Canonicos Langdunienses, que est 174. illos correpiens, quod sine autoritate Romana Ecclesia (ut supponebat) celebrarent festum Conceptionis Deiparae, disertissimis verbis docet. Sanctum Matrem Nativitatis Deiparae, & Assumptionis veritatem in fullibilem omnino esse, quia utraque festivitas iam summa ab Ecclesia, id est ex institutione Ecclesie celebrabatur. Verba Sancti Abbatis tis sunt haec. Accipi facias ab Ecclesiis cultum dicere cum summa veneracione calendum, quae afferunt de sancta negram ecclesia quae in insula celeberrimorum festi aguditionum. Et post paucos dies quodcumq[ue] Ecclesia acceperat sacras, rituales, & traditae Dei Nativitate auream Deiparae sic ibidem vel de arca vniuersitatis didicis nihil minus in Ecclesia. Et ut Ecclesia in dubio arce trahabebat festivitas, arguitur enim, summa dictum Ecclesia semper in diverso tempore ccepisse. Sunt autem prodire, & paucas interiectis. Fuit prout dubio Mater Domini nata sancta, quam nata, nec fallitur omnis Ecclesia sanctum reputans ipsum anno nativitatis, donec dicitur, & omni annorum exultatione universa reverentur, votiva celebritate suscipiantur. Notanda sunt illae loci quocumque fortius securus in dubio ante, summissare, proculdubio, non nisi fallitur annua quibus absolutam infallibilitatem & credibilitati Fidei convenientem, non potuit significantius exprimere: proinde ad parem certitudinem requisitam in alijs de istis de novo introductis, vel introducendis, monuit illi-
los Canonicos sequendum auctoritatem Seden Apostolicam ait enim: Non si fr[ater] videbatur, confundenda erat prius apostolica Sedis auctoritas: Et paulo post: Quia autem dixi ab his, praeiudice fane dicta sunt sanies sapientia, & Romana praeferentia Ecclesia auctoritati, arguitur, etiam in ratione hoc, sicut in ratione, quae eiusmodi sunt universa responso ipsius, si quid aliter sapio, per ratu[m] iudicio emendare.

Abbas
Cellensis,

Petrus Cellensis Abbas, ut pari certitudine posset cer-
lebrari Conceptionis Deiparae, qua celebrabatur Nativitas eius.

opta-

opinatur, ut ab Ecclesia Romana celebrari inciperet; securissimam tunc futuram de Conceptionis Sanctitate. Libro itaque & Epistola e. 3. sic scribit: *Non eras ab initio Natalitas Virginitatis in Ecclesia solennis, sed tristitiae fidelium deuotione addidit est praedictis Ecclesiis solemnitas adib[us]. Quare igitur non similiter, & dicimus Conceptionis obtinere redditus Christiana deuotionis. Sicut enim Apostolico, & Iudeo Romano preceunte, tam securè, quam expeditè in lumine vultus eorum gressus meos p[ro]p[ter]erem, & disponerem. Si securè, & expeditè, ergo quia infallibilitate certa, est Sanctitas Deiparæ nascentis ex festo Nativitatis, où de securitate infallibilis tuavit Sanctitas Virginis in Conceptione sui, ex festo Conceptionis à Hede Apostolica instituta, & sanctitas aliorum Sanctorum, ex festis ad eorum honorem ab eadem institutis.*

9. S. Thomas Aquinas q.p. q. 27. art. 1. inde probat Dei parata in utero Santificaram fuisse: *Quod Ecclesia celebrat distinctionem B. Virginis non autem celebratur festum, nisi pro aliquo Sancto, erga Beatae Virginis ipsa sua Nativitate fuit sancta: fuit ergo in utero sanctificata.* Idem 22. q. 93. art. 1. ad primum ait a Decendum, quod cum Deus sit veritas, illi in vocant Deum, qui ex spiratio[n]e, & veritate cum colunt, ut dicitur ibidem. Et ideo cultus continens falsitatem, non pertinet propriè ad Dei invocationem, qua salvus. Id adeo verum censuit S. Doctor ut in q. dist. 38. q. 1. art. 1. de Officio, quod recitatus in unctione Virginum afferat: *In Officio Ecclesiæ non decet esse aliquam falsitatem, sed in rite Officio, quo velantur Virginibus fit mentione de eorum integritate, ergo non debet velantur virginalem corruptis dari, & idcirco velantur non esse dandum videtur cum illa solemnitate, qua virginibus datur.*

10. S. Bonaventura in 2. dist. 3. art. 1. q. 1. Statuta universitatis Ecclesiæ ad Sanctarum celebritatibus, omnia fundata sunt supra Sanctitatem; videlicet die vero aliquo solemnizet, in qua persona sanctam consacrat, cui libenter ille deferatur. Ex quo

Turrecre-
mæs.

videtur transcriptisse. Iohannes de Luttrecremata super Decretum in 3. parte distin. 3. Ad quatuor probatis cum indicat. Seu etiam universalis Ecclesie de veritate uno celsitatis eius omnis fundatur super Sanctissimam nullam modum. in hunc die pro aliisque sanctis solemnizari, in qua vel pro quo persone sancta non fuit, cui bonar illa defixus est. Et hoc ipsa Secundus eius verba totidem repetit, ac transcriptabit. B. Dietrichus Ruyke Garbros.

**Dyonil.
Carthul.**

Jo. Bach.

1. Ioan. Bacho Carmelita, qui in divinis scripturis eruditissimus, & in Iure Canonico valde doctus, ut ait Tritheimius floruit, sub Clemente VI. Conclavit Per Actum Conceptionis Deiparae sancta, & catholica religione celebrari, quia in Curia Romana sive pre, & approbante Pontifice Romano celebrabatur, nam in 4. sent. dist. 2. q. 4. art. 3. sic scribit o. Publius, & dicit per unum consensum celebatur est hanc festam in Curia Romana, etiam cum venerabilis Congregatione Dominicorum Gundulium, quam sollemniter missa & ostendit in fine anni in die dominicae Fratrum ordinis Beatae Mariæ de Carmelo. Et hoc dum quater non tempore multorum Pontificum, tunc, impetrato sexto tempore. Et tunc, scilicet quod in eorum diuinorum & mortorum festis alternatio ratione, ipsi in curia presensibus, servari debet causa auctoritatis Domini nostri Summi Pontificis, & Sedes Apostolica, & per consequentem hoc est. 3. articulo, 67. Cogebitur rebatur,

Glossaire Huguenot.

Hugo successore contra senum glossa super capitulo de Consecratio dist. 3. verbo Naturas. idem magis autem Concepio nem celebranda est quia suppositum non est secundum dictum dicens. De festo Conceptionis ipsius dicitur quia res habet ordinem mortali; secundum in mulierum regionibus fit ex matutinè in Anglia; & bec est ruris; quia in peccatis conceperuntur.

Wesley

13. At Venerabilis Ludovicus Blasius in cap. 5. de dictis
Patrium, considerat opinionem quae tunc usurpatur in Mis-
sa, & Breuiario ex institutione S. Iusti et. profecto. Concep-
tio-
nis, & festum hoc fieri auctoritate Romanae Ecclesie, sapicen-

S E C U N D U S.

c. 99

tissime conclusi. Certe Romana eademq; Catholica Ecclesia, quae
creare nam posset, hoc ipso quod festum Conceptionis Deiparae
Virginis celebrandum assumptis, satis agnitis, atque affirmat,
eandem Conceptionem fuisse annua comitatiois experientia, ac
sanctum: profana si quidem festa non quoniam Ecclesia: Precester
autem Iustitia ipsa in ceterisibus ad Sanctuarioris fecho his per-
tinet Deum, qui per Immaculatam Virginis Conceptionem dignatus
Filio suo habitaculum preparabat: proferat quasvorus, ut bene
tam ab omni labore praeferuatur, ita nos quicquidem dñe in nos
cessante ad te pertinere concedas.

14. Gregorius de Valencia disp. 1. de Fide q. 5. d. 4. Greg. de Valencia.
Quoniam Pabulum suum semper undicemus Ecclesia &
Ecclesiam dominica scriptura absolvit, praedicta est ex columnam, &
firmamentum veritatis. i. T imoth. 3. Ideoq; nunquam errare
est a posse, dubium esse non debet, quin in alijs quaq; rebus om-
nibus afferenda, qua ad piearum religioneusq; spectent, Et Ecc-
clesiam sociam caputsum, in officiis suis Pontificis, episcopalis
Manifestum autem est institutionem Festorum ab universa
Ecclesia celebrandorum, ad pietatem, & religionem spectare
esseque vnum ex principiis actibus Christianae Religionis.

15. Franciscus Suarez romo 2. in 3. p. disp. 3. sect. 5. lo-Suarez.
quens de Feste Conceptionis à Romana Ecclesia instituto,
concludit. Ende quodcummodi videtur Conceptionem Virginis
aeronimasse non esse, ergo priuare dene, Ecclesiam in sacra mera
indeopi, aut falso, fundamento niti. Et Tom. 1. de Religione
L. 2. c. 8. affirmat Ecclesiam in festo Conceptionis B. Virginis
instituendo, non posse admittere errorum universalium.

16. Vasquez romo 2. in 3. partem disput. 3. q. intepalios, Vasquez,
qui ex celebratione festi Nativitatis Deiparae colligunt certa-
tatem eius. Sanctitatem cap. 1. & 2. numerat Alexandrum 3. p. Alexand.
q. 9. membro 12. art. 4. Richardum in 3. dist. 3. art. 1. q. 2. Duraud.
Durandum in 3. dist. 3. q. 1. n. 14. Paludanum ibidem q. 1. Richard.
art. 1. Palud. Cordub.
Henricum quodlib. 25. q. 1. littera Q. & R. Cordu-Catharie-
bam nus.

bam lib. r. q. 44. consideratione 4. & Catharinum lib. 4. contra Caletanum, qui merito reprehendit Caletanum et omnes. Opus tract. r. c. i. ausum dicere, pium tantum, & probabile esse assertere B. Virginem natam fuisse sine peccato. Quod ipsum reprehendit Valsquez disp. illa r. q. c. 2. dicens: Verum enim vero, cum eis Ecclesia absq; nullo controverbia sentiat, B. Virginem, natam fuisse absq; peccato, & insigni batis Sanctitatis natalem ipsius dictante mille annos celebrare caperit, ut obligatur ex Ildephonso, qui ab hinc mille annis floruit, & in Concilio Lugdunensi, ut refertur in Can. 1. de Consecr. die 3. diuinis dicti solemnitas pro tota Ecclesia statuatur; plane consequitur non solum ceteris, sed erroris etiam merito infirmum landom esse, qui B. Virginem in peccato natam esse diceres. Et paulo infra rationem assert. Quia cum Ecclesia ab Spiritu Sanctorum agatur, nec in absurdam aliquid universè incidere permittatur. Effet autem maxima absurdum, si a omnibus sentire, & hanc, solemnitatem in tota Ecclesia celebrare, si B. Virginem in peccato natam esset, plane confiteatur; neque quia nascetur sapientia natam fuisse, ne oratione erroris nos loquaciter inquit oppositum offere non videatur.

Dissertatione autem r. q. cap. 5. ex celebratore Festi Conceptionis autoritate Sixti: v. confirmata, quia Summi Pontifices nondum reveruntur teneare oppositum, putat ex hoc festo, non tam certe colligi posse. Intervenit adam Virg. Conceptionis, quem ex celebratore Nativitatis sancte marie illius colligunt.

Lezana

Conceptione cap. 24. veritate hanc instituti Festi certitudini adseruit; & concludit. Adwartus debet nulla securitate conscientie, sed cum magno periculo censara, aut Ecclesia offendit, non affirmari posse, Ecclesiam in Festorum celebratione aberrare. Cum autem non creare Ecclesium in illorum festis usus, deponat deat ex eo, quod iste festum satellitum, dignumq; veneratione reputatur, nullo pacto pronunciari potest festum illud ab Ecclesia.

S E C Y N D V S.

18. Aegidius Lusitanus lib. 3. de Praesertim. Virginis q. 6.
 art. 1. S. 1. Q. 1. C. 1. Aegid.
 18. Christopherus Vuela Soc. Iesu in Theologia Mariæ
 de palestra 3. cœlum. p. 7. sicut Marg. 28. i. affirmat: Nullum
 ab Ecclesiæ festum cali, nisi pre reysanda, sine sic relaciōne sa-
 cræmēticas. sive maxs. sive quippe atraud, id quæ præcessit, ac
 fieri posse credendum esse. Ex certamine 13. Censit non sine inge-
 ri se mēritate, & impietate, immo, & errore dici posse, Ecclesiæ
 errare posse in festiuitatibus iustificandis, cum spectet ad fidem.
 Desculatum. Ex casis Ecclæsiæ ad fidem a solem, an si morum profe-
 tationis Religionis angustia non. Vuela
 19. Ioan. Eusebius Nicetoberginius Soc. Iesu in operibus
 Parthenicis Opuscula 2. 100. hæc Veritatem fusè docet, namp-
 pe in Festis instituendis, & universaliter teckbrandis, nec Ec-
 clesiæ totam, nec suum Pontificem errare vlo modo
 posse, ac. passim eos exagitat, qui dixerant sufficere in hoc
 probabilitatem sanctitatis, quæ solitaria, ac securitate ab er-
 rore pratico; ex sola enim probabilitate non posse Pontificem
 cum absolute aliquid ex cathedra desinere. Euseb. Nec posuit ille
 modo uti decernens, quod solum probabile est. Et falsitas ab eo
 xium, & mox: Tam perniciose esset hic decidendi medie & us
 confunderes Ecclæsiaticam gubernationem, infallibilitatem
 Romanae Sedis, axiomata Sanctorum Patrum principiat beato-
 giae antiqua, & satisfactionem fidelium cordium. Idem Opuscu-
 lo 7. in Dissertationibus Epistolicis. Epistolæ 20. ad Thaumati-
 sticum ait. Ingeniuè fata ormagis me monere, sed am celebrari
 nam ex Ecclæsiæ honestis inßaurane, & iusta. Concepione
 Festi, ut eam iudicem, non maculatam, quam sexcenta miracula.
 Et quidem in miraculorum iudicio ego possum falli: Ecclæsiæ
 autem in simili festorum institutione ne quis errare. al. 1. 1. 1. 1.

20. P. Paulus à S. Catharina Augustianus Disalceatus Paulus
 in Epinicijs MARIAE Vicariis de Ecclæsiæ de Serpente, de
dilcalo.
 Mor-

Morte, libro 5. cap. 6. premisit illud Apocalypsius. Qui haec
der aurem audiendi audiat, quid Spiritus dicit Ecclesijs, id est
quid suggerat omnibus Ecclesijs, & non vni tantum reuelet,
& concludet. Velle autem solus sani his, quae sunt ab universali
fabi Ecclesia recepta, non solum est temerarium, sed errantium.
Quarecum festum Assumptionis ab omnibus Ecclesijs celebratur,
de habeat certitudinem nullus est dubius in locis. Et idem
censuerunt Melchior Cano libro 12. de locis capite 13.
Corduba libro 4. querit. 17. Suarez tomo 2. in 3. parte
disp. 2. sect. 2. & Vugia in Teologia Mariana Palastrago
cercam. 1. videlicet certi ptoxium, immo erroreui esse
negare Assumptionem Deiparae in Celum quod corpus, &
animam. At sic Antwerpianae carent de Fide Ambrobus
Catharinus lib. 4. contra Carteanum, & opere de Conceptu
Dionysius Rykel in Euang. de Assumpt. Canisius lib. 5. de
Deipara cap. 5. & Baptista Nouatus libro de Eminentia Dei-
parte cap. 3. q. 4. ita ut si non credenda sit de necessitate, sit
tamen creditibilis, & sauet S. Thomas opusc. 8. dicens. Crea-
dimus, quod post mortem MARIA resuscitata fuerit, & in
Celum deportata. Et Dionys. Cath. supra addit. Nec debet
dubitandum, qui a fidelibus per creditur,
v. 21. Syluester de Saavedra in sua Sacra Deipara disp. 16.
sect. 12. num. 634. Veniamus ad auctoritatem Romane Ecclesie
fioretebranissimam regulariter festum Conceptionis purissimae:
et illius enim decreto firmum semper argumentum desumptum
est; nunc vero firmissimum, & tuus nulla inueniri possit solu-
tio. Et nuat. 636. allegat pro hac firmitate letores ad suum
Magistrum Jacobum Granado disp. 3. de Concep. capite 7.
Idem Saavedra eodem Opere Vestigacione 2. disp. 17. sect.
4. num. 376. Ecclesia Catholicae celebrat festum Imm. Concep-
tionis Beatis. Virginis, illudq. omnibus fidelibus celebran-
dam proponit, & ad illud celebrandum innitat, & suadet gra-
tias, & indulgentias, & tandem precipit celebrandam, ergo ex
hoc

hoc capite est evidenter credibile. Præcepit enim, quando Pius v. Sixtus v. & Clemens viij. hoc Festum Missali, ac Breuiario Romano inseruerūt cum Officio, & Missa Communis huic, & Nativitatis Feste.

C A P V T I I I.

Argumenta pro Infallibilitate Absoluta Sanctitatis Personæ, vel rei, in cuius honorem Institutum sit Festum in tota Ecclesia celebrandum sive à Summo Pontifice, sive ab Ecclesia consuetudine à Romano Pontifice approbata.

1. **P**rimum Argumentum, & ab Auctoribus secundæ opinionis cap. 1. relatæ adhiberi solitum, si ad formam legitimi syllogismi redigatur, efficacissimum est ad ostendendam certitudinem Conclusionis Theologicæ, & absolutam infallibilitatem, de qua in titulo capitinis. Formo autem illud sic. *Quidquid spectans ad Fidem, Religionemque Christianam, determinatur à Vicario Christi, seu Petri successore Romano Pontifice, ut tali, idest ex Cathedra Sedis Apostolica pronunciantur, aut consuetudine totius Ecclesie Catholicae introductum approbatur; illud est infallibiliter verum, & tale coram Deo, atq[ue] adeo non tantum moraliter certum, sed immune ab errore speculatiuè considerato.* Atqui Vicarius CHRISTI Minor STI &c. determinando aliquod Festum à tota Ecclesia celebrandum, ad honorem alicuius personæ sanctæ, vel rei ad illam pertinentis, aut approbando eale Festum consuetudine totius Ecclesie iam introductum; determinat personam talēm, vel rem ad eam pertinente[m] esse sanctam, & id pertinet ad Fidem Religionemq[ue] Christianam; Ergo sanctitas talis persona, vel rei est infallibiliter vera, & talis coram Deo; nec moraliter tantummodo certa, seu immunis ab errore tantum practico, sed absolute certa, & immunis ab errore speculatiuè considerato. Hoc verò Argumētum applicabile est in particulari, cuicun-

P

que

que tali Festo in gratiam talis personæ, aut rei; de cuius prædicta institutione constet per evidentiam facti, eo modo, quo, constat de alijs publicè factis, & manifestis notorietate facti irrefragabili; sic enim Conclusio Theologica erit deducta ex Maiori de Fide, & ex Minoris naturaliter manifesta.

2. Major autem dicti Argumenti, probatur ex promissionibus CHRISTI factis Petro, & ex Communi sententia Catholicorum, successoribus Petri, & toti Ecclesiæ, cum suo capite unitæ, quas lib. i. cap. 3. iam produximus. Quamvis enim Saluator dixerit: *Vt non deficiat Fides tua*, nomine tamen Fidei non intelliguntur tantummodo primarij Articuli Fidei de necessitate salutis credendi ab adultis, quales sunt Articuli in Symbolo Fidei, aut quæ expressè continentur in Sacra Scriptura, sed omnes alia veritates Fidem concernentes, & ad Religionem Christianam, æternamq; salutem pertinentes. Nam de his quoq; intelliguntur à Patribus & Doctoribus, in tractatibus de Pontifice, & Ecclesia verba illa: *Docebit vos omnem veritatem, & suggesteret vobis omnia*. Et illud vniuersale dictum: *Quodcumq; salueris; & illud: pase oves meas* paulo scilicet cuiusuis doctrinæ ad vitam æternam ducentis; Alioquin si assistentiam Spiritus Sancti, atq; adeo infallibilitatem veritatis, non extendisset, ad omnia concernentia Fidem, ac Religionem Christianam, & directionem fidelium ad vitam æternam; non esset vniuersaliter verum dictum Apostoli i. Timoth. 3. *Vt scias quomodo oporteat te in domo Dei conuersari, qua est Ecclesia Dei uiri, columna, & firmamentum veritatis*. In dubio enim de Religione, & cultu vero Dei veri, vacillare posset, & ambigere, an adoraret Patrem in Spiritu, & veritate. Neque Christus sufficienter ex dignitate, & prouidentia sua prospexit Ecclesiæ suæ, si ei promisisset infallibilitatem solum in dogmatibus præcipuis speculatiuè credendis, nisi eandem pollicitus esset, & reipsa præstaret in connexis, vel connectendis cum fide

fide dogmatica (quæ sine operibus non sufficit ad salutem) atq; adeo in decretis præceptisq; ad Religiosum cultum, moresq; ac viuendi normam spectantibus. Hinc est, vt ex communi iani sententia Catholicorum Doctorum Sunimus Pontifex, vt talis, & non tanquam priuatus doctor, sed vt CHRI-STI Vicarius, & loquens ex Cathedra Petri, Sedeq; Apostolica nullo modo errare possit, siue definiat articulos fidei theorice credendos, eorumuè dubia decidat; siue determinet res pertinentes ad vniuersalem Ecclesiæ in culta Diuino instructionem, siue præcepta ad mores pertinentia sanciat, siue definiat aliquid honestum, ac licitum esse, vel è contrario inhonestum, & illicitum, siue approbando Religiosorum Ordinum institutiones, ac Regulas. Neque Opus est hoc loco prolixum catalogum attexere illorum Doctorum, qui in tractatis de Romano Pontifice, ita de illius infallibilitate, in eiusmodi materijs sentiunt cum obuij sint, iamq; hoc tempore sit fermè citra controversiam penes Catholicos.

3. Minor autem propositio duas partes præcipuas includit, priores institutionem Festorum ad honorem personæ sanctæ, aut rei ad illam spectantis pertinere ad Fidem Religionemq; Christianam, sed hoc euidens est ex notione ipsius Christianæ Religionis, & definitione virtutis Religionis, actuumq; ad illam pertinentium; si quidem unus ex præcipuis actibus Religionis quo Christiani Deum in se, aut in Sanctis eius collunt, & venerantur, est celebratio Festorum cum Officio Missa, erectione Templorum, & Altarium precibus, & invocationibus hymnis, & concentibus sacris, alijsq; similibus demonstrationibus publicè ad honorem illorum editis; Sicut euidens est intellectui fano takium Festorum celebrationem pertinere ad confirmandos Christi fideles in fide illa, & doctrina cuius professores Sanctos euasile certò cognoverint, & ut tales non solum in celo, & Ecclesia triumpante, sed etiam in terra, & Ecclesia militante publico cultu,

& veneratione honoratos iuxta illud Psalmi 138. *Nimis honorati amici tui Deus.* Denique euidens est id ipsum pertinere ad incitandos fideles ad imitationem Sanctorum, & ad eorum opem cum certa fiducia inuocandam, præcipue pro consequenda felicitate æterna, & ad stabiliendum dogma de illorum veneratione; atque inuocatione, Sanctorumque communione, adeo ut imbecillioris iudicij videatur qui ambigeret an id ad Fidem, Religionemque Christianam pertineat.

4. Posterior pars *Minoris* in eo consistit, quod Summus Pontifex vt talis determinando, aut approbando prædicta Festa, determinet etiam tales personas, vel earum res, seu actiones fuisse, & esse Sanctas. Ad id autem sufficit, si hoc determinet implicitè: Nam si explicitè, ac expressè determinaret talem personam esse Sanctam, vt factum esse narravimus lib. 1. cap. 2. in Canonizationibus num. 30. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 43. 44. 45. 46. 47. & 48. Iam hoc esset de fide, vt probauimus eodem libro 1. c. 3. & 4. sed ad certitudinem Conclusionis Theologicæ sufficit definitio implicita, & quæ necessario deducatur ex determinatione Summi Pontificis. At hoc ipso, quod Summus Pontifex mandat, aut approbat festum celebrari ad honorem alicuius personæ tanquam Sanctæ, seu cultu illo, qui solis Sanctis debetur, & in Officio, ac Missa illis deputata vult, vt appelletur Santa, & vt talis colatur, & inuocetur: vtique implicitè, sed necessaria illatione determinat illam esse Sanctam; & vult pro tali teneri à fidelibus & sicut ipse supponit, ita ab Ecclesia supponi vult eam esse in gloria Sanctis debita, & in tali statu, vt non sit orandum praecia, sed ipsa potius inuocanda, vt oret pronobis. Relege enim quæ diximus cap. 2. nu. 2. pro veritate Orationum Missalis Romani.

5. Secundum argumentum est tale. Summus Pontifex instituendo, vel approbando Festum ab yniuersa Ecclesia cele-

celebrandum ad honorem alicuius sancti, ita illum proponit Ecclesiae pro Sancto, ut absq; vlla limitatione, aut indicio reseruationis loquendo, adeo firmiter habeatur pro sancto, ut nefas reputetur, nedum imprudenter factum orare pro illo, & securissimè inuocari possit, vt pro nobis oret. At qui si non esset id firmiter tenendum, solumq; certitudine morali prudenter æstimabile, non deberet ita procedere, sed hypotheticè loqui, & non impedire tali modo loquendi, orationes sub conditione pro tali persona ad Deum fundendas, si forte anima illius adhuc in Purgatorio detenta, suffragijs nostris indigeret.

6. *Tertio*: Institutio festi à Sede Apostolica mandati, aut approbati, & solemniter celebrandi in Ecclesia vniuersa, aut æquivalet canonizationi: Sanctorum, aut est effectus ex canonizatione sequi solitus; aliquando enim non aliter canonizatur aliquis, quam instituendo Festum publicum ad eius honorem, ut factum est in Canonizatione S. Petri Anagnini; in plurimis autem canonizationibus cap. 2 relatis post canonizationem subiungitur præceptum de festo solemniter celebrando. Ergo sicut in Canonizatione Sanctorum, ita in Institutione talium Festerum Papa nullo modo errare potest propter argumenta lib. 1. c. 3. & 4. allata

7. *Quarto*: Illi, quos Episcopi in suis Dioecesibus post matru-
rū examen proponebant populo colēdos tanquam Sanctos,
habebantur pro Sanctis certitudine morali; sed quia hoc non
fusciebat, & Episcopis alijs non fuit promissa infallibilitas,
sed Successoribus Petri tantum, ideo non solum Canoniza-
tionem, sed & Institutionem Festerum vniuersaliū referua-
uit sibi Sedes Apostolica, ut colligitur ex cap. 1. de Consecrat.
dist. 1. iuncto cum cap. de Reliquijs, & venerat. Sanctorum.
Et cap. 2. eiusdem tituli, vbi Alexander iii. & Innocentius
hoc sibi referuarunt.

8. Raynaudus Tomo 15. in Heteroclitis sect. 3. punto.

8. nu.

8. n. 42. loquens de *Memento Mortuorum* in Missa ait. *Non enim ea oratio pro Defunctis, quam de fide est vacare errore, ut & reliquum Missa canonem ad alios pertinere posset, quam ad eos, qui sunt in Purgatorio.* Iam si totus Missæ Canon vacat errore non aliunde, quam quia à Sede Apostolica conditus est, & approbatas, atq; ab vniuersitatib; Ecclesiæ Sacerdotibus antiqua consuetidine usurpatas. Ergo, & errore omni vacante orationes, & inuocationes Sanctorum, quæ in diebus eorum festiis ex ordinatione Sedis Apostolicæ, & vnu vniuersali Ecclesiæ usurpantur, nec in hoc debuit Raynaudus limitare hanc infallibilitatem ad immunitatem ab errore practico.

9. In dubio semper cæteris paribus præsumendum est pro authoritate Principis, Superioris, ac Legislatoris, ergo cum possimus magno cum fundamento afferere, datam esse à Christo suo Vicario infallibilem authoritatem instituendi Festa celebranda ab omnibus Christianis, absq; ullius erroris periculo, idque conuenientius sit, & dignitati Sedis Apostolicæ & excellentiori, atq; ampliori prouidentiæ Christi erga suam Ecclesiam, & maiori securitati Fidelium in omittendis suffragijs pro Sanctis, & eos potius inuocandi, ac venerandi cultu sanctis debito, & denique obstruendo hæreticis ori, qui auctoritati Pontificis Romani, & infallibilitati Decretorum eius, arrepta vnde cumq; ansa detrahunt; Præsumendum est pro eodem Romano Pontifice, eiusq; auctoritate, & infallibilitate absoluta, nec nisi evidenter, aut probabilissimis argumentis (cuiusmodi adhuc legere, aut excogitare nulla potui) limitanda.

C A P V T . IV .

Objectionum Brevis Solutio.

10. **Q**uod enim aliqui inculcant Papam in omnibus questionibus facti errare posse, id falsum est, vt lib. 3. solidissime ostendetur: præter dicta de Canonizatione Sanctorum. Quod item dictitant de sufficientia immunitatis ab errore practico; negatur à nobis, & à plurimis alijs, nec adhuc in hac materia solidè probatum est, sed assumptum penè gratis. Quod inculcatur de Hostia consecrata, non est ad rem, quia de illa nō est determinatio Sedis Apostolicæ in singulari, seu in indiuiduo; sicut extant determinations de multis Sanctis in indiuiduo colendis, tanquam Sanctis. Quod addunt de Sanctis in Martyrologio Romano scriptis, cum approbatione Romani Pontificis, disparem habet rationem, per id enim non est institutum Festum celebrandum ab omnibus, nec omnes scripti sunt in Kalendario Missalis, aut Breuiarij Romani, aut per litteras Apostolicas mandatum, vt Festum eorum celebretur, nec per solam adscriptionem in Martyrologio, licet sit quædam species Canonizationis latè dictæ, determinatum est à Sede Apostolica, ut publicè colantur pro Sanctis. Esto alij qui putent id sufficere, vt eorum Sapientias certa sit certitudine conclusionis Theologicæ. Quod autem dicunt non esse hereticum, qui dixerit Papam Metaphysicè errare posse in Festis instituendis, vltò concedimus, quandiu non accesserit expressa definitio de Sanctitate, sed hinc nō sequitur non esse illam infallibilem, & certam certitudine Conclusionis Theologicæ, quæ absoluta est, & moralē certitudinem superecedens. Ad calumnias autem Hereticorum contra quædam Festa Sanctorum, non est hic locus respondendi, vbi solūm disputamus contra paucos Catho-

tholicos, illas tamen videre est refutatas à Bellarmino in *Controversia de Cultu Sanctorum* lib. 3. cap. 16. & Raynaudo in *Tom. 15. in Heteroclitis sc. et. 3. punct. 1.*

11. Sed posset quis insurgere. Si præseruatio Deiparæ à peccato Originali est certa certitudine Conclusionis Theologicæ, sequitur nemini Catholicorum licere illi intra mentem suam dissentire, seu necessarium esse illi assentiri etiam interiore assensu, necessitate quoad speciem actus, si non necessitate quoad exercitium actus: Certitudo enim Conclusionis Theologicæ, cum excedat probabilitatem, imò certitudinem merè moralem, & prudentialeм, excludit oppositū tali Conclusioni. At hæc seacula est contra expressam declarationem non solum Pij v. Pauliv. Grégorij xv. sed etiam Alexandri vij. qui in suis de hoc punto Constitutionibus, dixerunt non esse lux interioris definitio hanc controuersiam, imò sub gravissimis penitentiis vetuerunt, ne quis opinionem contrariam dictæ Præseruationi hæreticam, aut mortaliter peccaminosam dicat, hinc enim sequitur licere vnicuiuscunq; intra suam mentem opinari vtrumlibet.

Respondeo negando sequelam Maioris propositionis (Quamuis ea data, sed non absolute, & indistinctè concessa, negaturus mox sin Minorem) Ratio negandi Maorem est, quia non omnes Catholici sunt Theologi, aut capaces discursus Theologici, inter Theologos autē lunt diuersæ sententiæ in Ecclesia toleratae: Quidam enim dicunt propositionem, quæ legitimo discursu deducitur ex duabus de Fide, vel ab una de Fide, & ab altera certa, & evidenti naturaliter, aut evidenti facti, non obstante tali connexione, non esse reuelatam à Deo, & motuum illi assentiendi esse merum lumen naturale, quo vi discursus infertur talis conclusio. Quidam verò dicunt, talem esse implicitè à Dco reuelatam, sed non esse de Fide, quia non est explicitè reuelata, nec expressè definita, & quia non inititur soli authoritati Primæ

mæ veritatis obscure reuelantis, sed partialiter lumiini naturali intellectus connectentis extrema conclusionis cum medio termino. Quidam denique dicunt talem propositionem ita implicitè à Deo reuelatam esse, ut sit de fide, vel necessitat ad non dissentendum, eos qui penetrant vim talis discursus, hunc enim esse vnum de modis, quibus Deus reuelat aliis quid aliquibus; sed qui sunt in hac tertia opinione non propterera dicunt reuelatum id esse omnibus Catholicis, aut esse de fide in Ecclesia Dei, aut hereticos esse, vel peccare mortaliter secus sentientes. Sciunt enim primam, & secundam opinionem esse toleratas in Ecclesia; Sicut in multis alijs propositionibus evenit, de quibus passim disputatur, an sint de Fide nec ne? Patet ergo quam falsa sit sequela Maioris, & quam inconsultè, id quod aliquos Theologos adstringit, extendetur ad omnes Catholicos homines.

12. Respondeo secundò, data (sed non concessa ob rationem iam adductam) Maioris sequela, nego sequelam Minoris, quia ex dictis duobus Decretis Summorum Pontificum sequitur tantummodo Præseruationem Deiparæ à peccato originali non esse de Fide vi definitionis Pontificiae eam expressè decidentis, & præterea non ita esse certam, vt opinio minus pia, seu opposita Præseruationi, possit dici heretica, aut mortaliter peccaminosa; aliae enim censuræ minores non sunt prohibitæ, & in odiosis ac penitentib; ac stricti viris, strictæ est facienda interpretatio, & quam minima includendum, vt norunt Canonistæ iuxta Regulas Iuris. At hinc non sequitur, eos qui vi discursus Theologicæ ex declaratione facta per Alexandrum v i. t. de intentione Ecclesiæ & S. Romanæ Sedis in celebrando, immò instituendo Festo Conceptionis Deiparæ cum proprio Officio, & Missa, inferunt dictam præseruationem esse certam certitudine Theologica, docere aliquid quod sit contra dicta decreta. Dummodo contineant se intra terminos certitudinis Theologicæ, nec velint alios,

.

Q

qui

qui non tenet tertiam opinionem nū. i. explicatam adstringere ad id, ad quod ipsa ex hypothesi suā opinionis adstricti sunt, nec asserant id esse de Fide in tota Ecclesia Catholica, aut esse iam definitum absolutè, aut secūs opinantes esse hæreticos, vel peccare mortaliter. Cæterū tantū abest, vt doctrina hæc de certitudine non Fidei, sed Conclusionis Theologicæ, sic contra constitutionem Alexandrii i. p. vt potius sit illi consona, & conformis, siquidem ex ea ipsa constitutione deducitur, & oppositum asserentibus incumbit probatio falsæ deductionis. Neque vero Summi Pontifices volunt non sequi quod reuera sequitur ex eorum declarationibꝫ, & ex alijs principijs Theologicis, sicut noluunt impedire quin priuata aliqua persona de Ecclesia sit obligata ad non dissentendum propositioni aliqui à Deo peculiariter revelatae tali persona, quæ certa sit de vera revelatione; esto prohiberent, ne alij quibus id reuelatum nondum esset, damnarentur, & oppositum opinantes hæresi, aut peccato notarentur.

LIBER

LIBER TERTIVS.

D e Absoluta Infallibilitate Definitionum S. Sedis Apostolicæ in Decisione dogmatum, Quæ in Verbo Dei Scripto, Traditoue sive explicitè, sive implicitè continentur.

C A P V T . I.

Explicatur status Controversie, & Opinio querundam Catholicorum Scriptorum.

1. Rima sententia Catholicorum omnium est, infallibiles absoluè esse Sedis Apostolicæ definitiones illorum dogmatum, quæ in sacra Scriptura, vel Traditione Apostolica, aut Ecclesiastica expressæ, seu explicitè continentur; aut ex sic contentis, necessaria, & evidentia consequentia deducuntur. Quandoquidem inter Catholicos Doctores conuenit, non solum verbum Dei Scriptum, sed Traditionum quoque, Theologicæ Fidei Regulam esse certissimam, nulliq; errori speculatiuo, nedum practico obnoxiam. Non est autem intentio nis nunc nostræ, Sectariorum os impurissimum æquè ac imperitissimum obstruere, qui nihil præter purum Dei verbum Scriptum recipientes, sacris Traditionibus oblatrarunt. Quid enim insipientius, quid inuercundius pronunciato illo Calvinii lib. 4. Institutionum C. & §. 8. Esto hoc firmum axioma, non aliud habendum Dei verbum esse, cui detur in Ecclesia locus, quam quod Lege primum, & Prophesis; deinde Scriptis Apostolicis continetur. Quasi verò ex Traditione ipsa Ecclesi-

Q 2

sia-

siaistica constare non oporteat, qui nam sint libri Canonici. Sacrae Scripturæ nomenclatura, & authoritate digni: nec ore rotundo Augustinus lib. contra Epistolam Fundamenti Marthæor. cap. 5. protestatus fuerit: *Ego vero Euangelio non crederem, nisi me Ecclesia Catholica commoueret authoritas.* Et in Sermone 291. de Tempore: *Nouum, & Verus Testamentum recipimus in illo librorum numero, quem Sancta Ecclesia Catholica tradidit authoritas.* Et Dionysius Areopagita cap. 1. Eccl. Hierarchiæ de veritatibus per Apostolos propagatis non asseruerit: *Partim scriptis, partim non scriptis institutionibus suis iuxta quod Sacra definiunt leges nobis tradiderant.* Numius essem si Tertullianum, qui lib. de Praescriptionibus multus in hoc argumento est, huc transcriberem: sufficit ex cap. 23. delibasse illud: *Scripturas obtendunt &c.* Si ha sunt vires eorum, dispici debet cui competit posse Scripturarum, ne his admittatur ad eas, cui nullo modo competit. Et cap. 19. Ergo non ad Scripturas prouocandum est, nec in his constitutum certamen, in quibus, aut nulla, aut incerta via via est &c. Ordo rerum desiderabat illud prius preogni, quibus competit fides ipsa: cuius sint Scripturae, à quo, & per quos, & quando, & quibus sit tradita disciplina, qua sunt Christiani. Vbi enim apparuerit veritatem esse disciplina, & fiduci Christiana; illie eris veritas Scripturarum, & expositum, & omnium Traditionum Christianarum. Vbi porrò hæc sint, enumeratis Ecclesijs Apostolicis, de Romana sic loquitur: *Habes Romanum, unde nobis quoque authoritas praestort;* statu felix Ecclesia, cui totam doctrinam Apostolicam cum sanguine suo profuderunt. Verum pro Traditionū æquali infallibilitate ac Scripturarum, scripsere olim, & plurimi Patrum, & postea Theologi in hac contra Hæreticos controversia, quos hic necesse non habeo recensere: pergendum enim est ad alias Catholicorum opiniones.

Secunda Opinio.

Secunda Opinio est paucissimorum Catholicorum, existimantium, non posse à Summo Pontifice Romano definiri ex Cathedra Apostolica infallibiliter dogma, nullum de Fide, quod non continetur formaliter, & expressè in Verbo Dei scripto, aut Traditione, vel ex formaliter, & expressè in verbo Dei contentis per necessariam; & evidentem illationem non deducatur. Hanc opinionem insinuat Ioannes de Turrecremata, recusus iussu Bartholomaei Spinoz part. 6. cap. 14. ubi loquens de doctrina assertente præseruationem Deiparæ à peccato originali: ait: *Sed hoc est res evidenter etiam, quod doctrina ex aduerso nulla testimonialis sufficiens habet scripture, aut sanctorum, nec in generali, nec in speciali, que formaliter, aut argumentatim necessaria illatione sibi faciunt.* Nec multo aliter Grauina 2. p. Cathol. præscript. Tomo 4. q. 2. Fauet huic opinione Vincentius Baropius p. 4. manuductionis ad Analyticam Théologiam lib. 1. sec. 1. Paragrapho 4. illis verbis, quibus dubitat non posse ab Ecclesia definiri: *Nisi ex Cathedra decretum prodeat, iuxta perpetuum Conciliorum, & Summorum Pontificum morem ex Scriptura, & Traditione repetatur, quasi expressè contentum, aut necessaria consecutione deductum.* Et lib. 2. sect. 2. §. 2. *Sciimus quæ sit penes Summos Pontifices, & Concilia Oecumenica definiti potestas; nec credimus persinere, & porrigi ad Philosophica, aut etiam ad Theologica ex reuelatis principijs, probabiliter deducta, ut ea quasi fide certa facere possint. Sed quoad hoc recte loquitur si Pontifex, aut Concilium probabiliter tantum deficiat inde putent, quando aliquid definiunt, secùs vero si necessario; etiam si aliqui alij Catholicæ necessitatem illam non agnoscant. Sed neque Turrecremata, faverat reuera Theophilus Raynaudus Tomo 10. suorum.*

Ope-

Operum in Corona Aurea Romani Pontificis Veritate 8.
 Non enim requirit ut expressè contineantur in verbo Dei,
 aut ex contentis expressè deducenda sint, sed inquit. Quia ve-
 rō nè implicitè quidem, aut virtualiter sunt renata, ita ve-
 possint certò, & evidentē erū ex propositionibus immediate
 reuelatis, non possunt de novo ab Ecclesia reponi inter dogma-
 tū fidei. Et Tomo 15. in Heteroclitis sect. 3. sub titulo proba-
 certe sanctitatis, loquens de certitudine Fidei Christianæ
 subiungit. Cuius certitudo non potest cadere nisi in proposicio-
 nem, aut in verbo Dei scripto, aut in verbo tradito contentam
 vel certe inde deductam per certam, & evidentem consecratio-
 nem. Si tamen velit ita esse evidenter, ut cōtrouerti nequeat
 inter Catholicos, & illis dubitantibus, non possit Summus
 Pontifex ex Spiritu Sancti assistentia cognoscere necessitatem
 talis consecrationis, & sic definire dogma de Fide, fauet uti-
 que Opinionis, quam falsam esse infra ostendemus.

Tertia Opinio seu sententia.

Tertia Opinio plurium Catholicorum de Romano
 Pontifice, ac Iudice cōtrouersiarum Fidei differen-
 tiā est; posse Summ. Pont. Romanum infallibiliter definire
 de fide credenda dogmata illa, quę continentur in verbo Dei
 tradito, vel scripto, siue in alterutro contineantur expressè,
 & formaliter, siue implicitè tantummodo, aut ex sic conten-
 tis deduci posint per certam, & necessariam consecutionem.
 Idque licet aliquibus etiam doctis viciis, & Catholicis non
 videatur inde necessario deduci, ideoque in controuersiam
 vocetur. Pro huiusmodi enim dubijs tollendis, & controuer-
 sīs inter Catholicos quoq; orituris, Christus Dominus pro-
 misit Petro, & Successoribus eius assistentiam Spiritus San-
 cti; vi cuius possit discernere, & statuere, an & quomodo ta-
 lis, vel talis propositio contineatur in Sacra scriptura, vel in

Apo-

Apostolica, aut Ecclesiastica Traditione, & cum suggestente Spiritu Sancto cognoverit aliquam veritatem in illis indubitanter contineri, possit validè definire illam, & obligare Ecclesiam ad eandem de Fide tenetam, etiam si anteà non ita cvidenter aliquibus Doctis quoque, immo & Sanctis viris videretur contineri in reuelatis à Deo, Hanc non tam Opinionem, quam Sententiam verissimam putamus. Et ne secunda opinio, quæ huius dicitur non nihil videtur, vltius serbat, illam infirmare, & tertiam confirmare Autoritatibus, & Rationum momentis Deo, ac Deipara opitulantibus comparbimur.

C A P U T . IV.

Soleto Authoritatem pro Tertia sententia numero 3. exposta.

3. **S**anctus Irenaeus Epist. ad Florinum, quam recitat Eusebius l. 5. Hist. Eccl. 19. Non oportet adhuc querere veritatem, quam facile est ab Ecclesia sumere; cum Apostoli quasi in depositorum assiduum in eam plenissime consideraret que sunt veritatis, ut annis quinque voluntario, sumas ex ea potum visse. Si ditissimum, & plenissimum, ergo etiam quæ apud aliquos Catholicos dubia videti possunt, an ad fidem pertineant, & vitam eternam, possunt à Sede Apostolica cum absoluta veritate definiri.

Tertullianum iam circa medium numeri 2. produximus.

2. **S**anctus Marcellus Papa, & Martyr in Epistola ad Episcopos Provincie Antiochenæ loquens de Sede Petri Romæ constituta inquit: Ad quam cuncta maiora negotia Ecclesiastica, divina disponere gratia iussa sunt referri, ut ab ecclesiasticis disponantur. Et paulò post. Cuncta dubia Apostolica Sedis Authoritate peragenda sunt. & finienda. Ergo Apostolicae definitioni obstat non possunt dubia, quæ ab aliquibus Catholicis excitari possunt, aut eorum altercationes modo, quo aliqua propositione contineatur in verbo Dei.

3. **San-**

3. Sanctus Damasus Papa Epist. 4. ad Episcopos Numidiæ: *Cuncta quo possunt aliquam recipere dubitationem; ad nos tanquam ad caput, ut semper fuit consuetudo, defettere non desinatis.* Quis ergo limitare audeat Sedis Apostol. autoritatem ad ea, quæ à nomine in dubium reuocari possunt; sed expressa sunt in alterutro Dei verbo, aut ab expressis evidenter inferuntur?

4. S. Gregorius Papa Epist. 52. ad Episc. Galliæ. *Si quam verò contentionem (quod longè facias diuinæ potentia) de fide causa cœnsire contigerit, aut negotiū fortasse emerforit, cuius vehemens sit fortasse dubietas, & pro sui magnitudine, indicio Sedis Apostolicae diligenter examinata diligenter veritate; relatione sua ad nostram studem perducere noctitiam.* Quatenus à nobis valeat, congrua sine dubio sententia terminari. Ergo aliqua possunt ita implicitè innotui in Dei verbo scripto traditouè, ut ipsi Episcopi Catholicivehementer dubitare possint de illis, & tamen Sedes Apostolica has quoq; fiducias possit sine dubio decidere.

5. Innocentius inj. Epist. ad Episc. Arelatensem relata in cap. Maiores extra de Baptismo sic decernit. *Maiores Ecclesie causas preservare articulos fidei contingentes, ad Petri Sedem referendas intelligit, qui nouis pro eo Dominum ex orasse, ne deficiat fides eius.* Inter prædictas autem causas recenset gravissimas illas, quatuor questiones de Baptismo, quas idem Pontifex ibi determinat, & de quibus nōs infra cap. 4.

6. S. Cyrillus Alexandrinus in Thefauro, &c apud D. Thomam opusc. contra Græcos de potestate, quam Christus Petro, & Successoribus contulit ita loquitur: *sic, & Petro, & eius Successoribus plenissimè commisit, & nulli alijs, quam Petro Christus, quod suum est plenum, sed ipsi soli dedit.* Si suum plenum, & plenissimè quis est, qui absque idoneo fundamento audeat hanc plenitudinem coarctare ad expressa, aut quidem ab expressè cōtentis in Dei verbo deducatur? Et sanè hanc plenitu-

nitudinem nō rapina usurparam, sed à Christo collatā agnoscunt, & profitentur Sumimi Pontifices in literis Apostolicis per illam formulam: *de plenitudine potestatis*. Idem porr̄d̄ Cyrilus in cap. 14. Ioannis satis indicat infallibilitatem, pro qua hic satagimus dicens: *Ecclesia Apostolica nedum ab omnī heretica circumuenctione, verū etiam à quacunque seductione in suis definitionibus Immaculata omnino existit.*

7. S. Augustinus seu quicunque est grauissimus author quæstionum veteris, & noui testamenti Tomo 4. Operum S. August. q. 75. inquit: *Sicut in Salvatore erant omnes cause magisterij, ita, & post Salvatorem in Petro omnes continentur.* Quicunque igitur voluerit restringere autoritatem Petri, & Successorum ad eas fidei causas, quæ expresse, & euidenter continentur in verbo Dei, restringat prius oportet autoritatem Christi: quod nemo sanæ mentis attenterit.

8. S. Bernardus haud dubium quod de quibuslibet dubijs in causa fidei, & religionis diceret, quod de quibuslibet oib⁹ Romano Pontifici subiectis dixit lib. 2. de Considerat. ad Eugenium cap. 8. *Nihil excipitur, ubi distinguitur nihil.* Et infra: *Tu in plenitudinem potestatis vocatus es aliorum potestas certis arctatur limitibus.* Nam à fortiori valent de Summo Sacerdote, quod de Prælatis vicem Dei gerentibus uniuersim dixit in tractatu de Præcepto, & Dispensatione: *Læbia Sacerdotis custodiunt scientiam, & legem requirent de ore eius, quia Angelus Domini exercituum est.* Malach. 2. Requieren, dixerim, legem non quam vel auctentica vlla Scriptura tradiderit, vel ratio manifesta probauerit: de huiusmodi quippe, nec preceptor expectandus, nec prohibitor auscultandus est, sed quod ita latere aut obscurum esse cognoscitur, ut in dubium venire possit, utrumnam Deus sic, aut aliter forte velit; Si non de labijs custodientibus scientiam, & ex ore Angeli Domini exercituum certum reddatur: à quo deniq; diuinā potius consilia requiruntur, quam ab illo, cui credita est dispensatio My-

steriorum Dei? *Ipsum proinde, quem pro Dcō habemus, tanquam Deum in his qua aperte non sunt contra Deum audire debemus.* Igitur obscuritas Scripturæ, aut traditionis, in qua lateat aliqua veritas, & de qua in Ecclesia dubitari possit, non potest obstare Summo Sacerdoti Christiꝫ; Vicario, qui posse definire quid Deus reuelauerit tenendum faciēdumū. Est enim ille Sacerdos, quem idem S. Bernard. lib. 2. de Consid. sic alloquitur: *Quis es? Sacerdos Magnus, Summus Pontifex: Tu Princeps Episcoporum, Tu bares Apostolorum, Tu primatus Abel; gubernatu Noe; Patriarchatu Abraham; ordine Melchisedech; dignitate Aaron; autoritate Moyses; iudicatu Samael, potestate Petrus;unctione Christus, &c.*

9. Angelicus Doctor D. Thomas Aquinas opusc. 1. contra errores Græcorum capite 32. citans decretum Concilij Chalcedonensis ait: *Soli Pontifici Romanolibera potestate loco Dei ius discernendi competit: ideo cuncta ab eo definita observanda sunt, eo quia veniunt à Vicario Apostolicirboni.* Si libera est hæc potestas, & ad cuncta definienda porrigitur, quæ in verbo Dei continentur, quis eam restringere præsumat ad expresse, & omnino euidenter in verbo Dei comprehensa? Idem 2: 2. q. 1. art. 1 o. agnouit in Christi Vicario vniuersalem autoritatem definiendi quantumuis difficiles, controversias de Fide, dum dixit: *Hoc autem pertinet ad authoritatem Summi Pontificis, ad quem maiores, & difficiliores Ecclesia quæstiones referuntur, ut dicitur in Decret. dist. 43.* Et concludit, *unitatem fidei servari non posse, nisi questio de fide exorta determinetur per eum, qui toti Ecclesiæ præstet, ut sic eius sententia à tota Ecclesia firmiter teneatur, & ideo ad solidam autoritatem Summi Pontificis pertinet noua editio Symboli, sicut, & omnia alia, quæ pertinent ad totam Ecclesiam.* Huic subscribit Caietanus ibidem, & in Opusculis tract. 1. qui est de authoritate Papæ cap. 11. Ergo omnia alia etiam dubia, ad quæ potest fieri noua extensio Symboli, determinanda sunt per Sum. Pontificem.

1 o. S. An-

10. S. Antoninus 3. p. Summæ tit. 12. cap. 8. §. 2. Quædam sunt quæ facit Papa pertinens ad statum uniuersalem totius Ecclesie, vel quantum ad fidem, ut sunt determinatio-nes, & declarationes, quæ spectant ad fidem, & articulos, & Sacra menta Ecclesie, & alia omnia in sacre Scriptura conten- ta, &c. Et de his addit. Supposita divina prouidentia, & spu- riori Sancti assistentia loqui per Ecclesiam: credendum est Pa-pam non posse errare, & dicere quod in huicmodi Papa erra-ret, effet hereticum. Si alia omnia, quæ continentur in verbo Dei potest Papam absque ullo errore determinare, & de-clarare, ergo etiam illa quæ obscurè continentur, nec euiden-ter omnibus patent.

11. B. Vincentius Lirinensis in suo Commonitorio præ-clarè in rem nostram sic: *Hic forsitan u regirat aliquis: Cum sit perfectus Scripturarum canon, quid opus est ut ei Ecclesiastica intelligentia innigatur authoritas? Quia uidelicet Scrip-turam sacram, pro ipsa sui altitudine non uno eodemq[ue] sensu omnes accipiunt; sed eadem eloquia, aliter atq[ue] aliter, aliis at-que aliis interpretatur, ut penè quot homines sunt, tot illinc sententiæ erui posse videantur. Atque id circa multum nece-sse est, propter tantos tam varij erroris anficiatus, ut Prophetice, & Apostolica interpretationis linea secundum Ecclesiastici, & Catholicorum sensus normam dirigatur. Hæc certè non sunt dicta de illis propositionibus, quæ in verbo Dei expresse pa-tent, aut ab expressis quilibet mediocriter intelligens euiden-ter per se ipsum deducere possit.*

12. B. Augustinus Triumphus de Ancona libro de Pote-state Ecclesiastica q. 10. art. 3. innixus doctrinæ S. Augustini libro de vera Religione sic distinguit: *Papam posse aliquid ad-dere supra illa, quæ sunt fidei, dupliciter potest intelligi, vel quantum ad dubiorum interpretationem, & terminacionem, vel quantum ad occultorum, & implicitorum explicacionem. Veroque modo potest Papa aliquid addere supra ea, quæ sunt fit-dei:*

dei: quia si aliqua sunt dubia, & obscura in fide, ad eum perit net interpretari, & determinare, post cuius determinationem, hereticum esset contrarium pertinaciter afferere. Vnde dicit Innocentius, & ponitur 14. Quest. 1. in cap. Quoties. Quoties fidei ratio ventilatur, arbitror omnes fratres, & Coepiscopos nostros non nisi ad Petrum, id est sui nominis, & honoris auctoritatem referre debere. Ergo si quædam ad fidem pertinentia ita occulta sint, & implicita in Dei reuelatione, ut dubitare contingat ipso Papæ Fratres, id est Cardinales, & Episcopos; hæc ipsa potest Summus Pontifex determinare ita ut euadant explicitè de fide.

13. B. Ioannes de Capistrano in tractatu de Authoritate Papæ, & Concilij producit multos textus, & glossas Iuris Canonici pro auctoritate prædicta nulla limitatione restricta, præcipue ex 3. Decretal. cap. solite tit. de maiorit. & obed. verbo Quodcumq; vbi Glossa: Qui dixit omnia nihil exceptit. Et 19. dist. cap. Si Romanorum, & ff. de Officio præsidis libro 3. quia Innocentius iij. in cap. solite dixerat: nihil exceptens qui dixit quodcumque.

14. Paulus de Palatio in illud Matthæi 15. Tibi dabo claves &c. inquit. Clavis una est auctoritas docendi ex Luca 11. scilicet clavem scientia. Altera clavis est auctoritas gubernandi ex Isaiae 22. & Apocalypsis 1. Ergo cum Dominus dat claves Petro, dat cathedram docendi, dat imperium gubernandi in Ecclesia. Igitur omnes difficultates definire ad eum spectat, habet enim cathedram, lices ignorantissimus fingeretur: ita habetur in cap. Maiores de Baptismo, & 24. q. 1. cap. quoties. Deinde paucis interpositis subiungit. Latissimæ sunt hæ claves, & tam latè patent, quantum patet Ecclesia: si enim Petro datur Cathedra ergo ipse definiet quid sit de fide, quid contra heresis, definiet quid sit peccatum, quid contra sit iustum &c. Agnouit ergo clavem scientiæ Petro, & Successoribus concessam extedi ad omnes difficultates de fide tollendas.

15. Fran-

15. Franciscus Vargas in Opere de Episcoporum Iurisdictione propositione 14. inquit. *Petro etenquam Ecclesia fundamento quod sibi Christus Matthaei 1.6. substituit plenariam pollicitus est clavum potestatem, quam Ioannis ultimo consulit.* Iunge hæc dictis nu. 6. cum Glossa de plenitudine huius potestatis.

16. Ioannes de Contreras Canonicus Segouiensis, & celeberrimus Theologus Salinaticensis, interfuit Cœcilio Basileensi, à quò electus fuit ut pro Immaculata Cœceptione Deiparæ Synodum informaret, postquam legit omnes tractatus, etiam manuscriptos de hoc punto, quos iussu, & impensis Legati Apostolici ex tota Europa conquisitos, & ad Synodum missos præmanibus habuerat, audissetque in publico Patrum confessu informatores ex aduerso, videlicet Ioannem de Montenegro Prouincialem Prædicatorum, & Ioannem de Turrecremata Magistrum Sacri Palatij, qui postea fuit Cardinalis, afferentes punctum hoc ab Ecclesia definiri non posse, quia nec expressè, seu formaliter continetur in verbo Dei, nec inde argumentatiuè necessaria illatione deduci potest, ipse è cōtrario in sua Allegatione 2. ad Concilium documento 3. art. 6. post multa conclusit. *Ecclesia authoritas est in his, que non necessario ex sacra Scriptura eliciuntur, ad haec enim determinanda: Quæ scilicet necessario ex sacra Scriptura eliciuntur, non congregantur Concilia, sed Ecclesia congregatur super Conclusionibus, quarum decisio non habetur expressa in Scriptura, neq; ex illa necessario sequuntur evidentia omnibus nota.* Nec ita multo post subiungit. *In hoc præcipue militant Ecclesia determinationes, quod quando sunt duo propositiones probabiles eligant alteram ex ipsis, quam ipsa iudicat probabiliorem.* Allegatione autem prima cum Sancto Augustino Sermone de Assumptione dixerat, rationem consulendam, quando specialis, & expressa in verbo Dei determinatio non habetur: verba S. Augustini sunt: *Tanto, qua magna*

magna sunt, cautius consideranda, & tractanda sunt, quanto specialitas autoritatum testimoniis non possunt ad liquidum roborari: sed quædam Scriptura sacra veritatis indagatoribus querenda reliquit. Licet autem videatur contentus esse probabilitate maiori intelligi tamen potest comparative ad aliquos de Ecclesia, quibus non constet dogma à Pontifice definibile contineri necessario in hoc verbo, ut colligitur ex præcedentibus illis verbis: *evidentia omnibus nota.*

17. Ioannes Episcopus Rossensis Academiæ Cantabrigiensis Cancellarius eminentior sanguine, & vita pro Rom. Pontificis primatu profusus, quam purpura, quæ dum esset in carcere Londinensi renuntiatus, factusq; est S. R. E. Cardinalis, in luculentissima confutatione Lutheranæ Assertoris, *Quarta Veritate*, cuius thesis est, *Non semper quacunque conetur res sit Exorsa, solo sacrarum literarum auxilio disfolum poterit, ac reuelli:* Cum hanc demonstrasset, & cum Tertulliano posuisset casum de duobus pertinaciter contendebatibus super legitimo sensu verbi Dei concludit: *Quomodo lis ista sopietur, præsertim cū nihil ex Scriptura afferri posset, quod utique non vertat in partem suam? Quem Iudicem hic adhibimus nisi Petri Cathedram? que profecta dubijs in rebus, & ad fidem precipue spectantibus nunquam uon erit adiutus initus, ut certam nobis depromat veritatem.* Et Veritate Decima docet manere adhuc in Ecclesia Sacrum Spiritum, cuius negoti gratiam à Patre quam à Filio mittebatur, ut apud nos maneret in eternum, simulq; veritatem omniem aperiret, *quoties uilla de fide suboriretur dubitatio Ergo Spiritus Sanctus adest sedenti in Cathedra Petri, ut non obstantibus Catholicorum dubijs, certam aperiat veritatem.*

18. Ioannes Driedo lib. 4. de Eccl. scripturis, & Dogmatibus cap. 5. & 6. fusissime docet multos errores ab Ecclesia damnatos esse, & multas veritates definitas, etiam si in verbo Dei euidenter non viderentur contineri; quæ prolixitatis

vitandæ causa huc minimè transcribimus.

19. Albertus Pighius Campensis in egregio volumine de Hierarchia Ecclesiastica, quod instantे Concilio dicauit Paulo iij. Summo Pontifici lib. 4. cap. 2. proposito casu de duobus disceptantibus super expositione verbi Deh̄ait. *Quis bonus in suo sensu virisque pertinaces conciliabit iniicem, si in his non subjiciemur Presidentis iudicio. Quis tandem dubitationum questionum, & altercationum fruis existat?* Et post pauca concludit: *Quare presidēnes in Ecclesiastice Hierarchia necessaria erat ea authoritas, ut altercationes huiusmodi ad ipsius deferri iudicium, & eiusdem diffisione terminari oporteat.* Idem Capite tertio expendens Salvatoris verba illa: *Simon, ecce Satan as expetiuit vobis, ut cibraret sicut tristitia rego. autem rogavi pro te, ut non deficiet fides tua, & in aliquando com- aeras confirma fratres tuos;* subiungit: *non dixi rogani pro vobis ut non deficiat fides vestra;* sed unius Ecclesiastice Hierarchie præsidis atque eius cathedra singulariter in re privilegium statuit; & paulò post. *Vides itaque ad cuius authorita- tem Christus voluerit pertinere, dubia controvērsiasq; que in- ter nos de fide, lege, religioneque Christi: quomodo sollebet oriae- tur definire; ad cuius iudicium in omniambiguo difficultiq; ne- gocio nobis recurrendum sit.* Rursus eodem capite contra eos, qui dicebant ex euidenti tenore legis dijudicandum esse, utrum iudex, ad quem Moyses Deuteronomij 17. mandat recurri, resoluat quæstiones legis iuxta euidentiam verbo- rum legis, acutè fanè, sed solidè infere: *Quas ita se habeant et non plenè ridiculus videbitur siue ille Moyses, seu sacer- spacio-
tis, & prorsus lusisse operam, qui dubitantes nos legis scri- pturna ueroq; occasione remittit ad sacerdotale presidentis iudi- cium? Nam si per me mibi constabat quid esset secundum legem, unde dubium? Quorsum ad presidentium sentitor iudicium? Reliqua lettu dignissima vide apud ipsum pro authoritate, Romani Pontificis in decidendis quibuslibet dubijs licet im- pli-*

plicitè in Dei verbo inclusis; pro qua tandem libro 4. cap. 6. concludit. Itaque ne inter eiusmodi turbas, & fluctus incerti fluctarentur Christi fideles, circumferrenturque omni vento doctrina, Ecclesia sua providens misericordissimus Dominus, speculam quandam inter nos constituit, Cathedram videlicet Apostolorum, & totius Ecclesiastica Hierarchia Principis Petri, ad quam facilis cuique pateret recursus, quam in omni dubitatione posset facile consulere.

20. Robertus Bellarminus S.R.E. Card. Controu. 10 lib. 3. toto docet, Sacram Scripturam non esse tam apertam per se, ut sine explicatione sufficiat ad controuersias fidei terminandas, &c. 10. §. Ad Decimum quintum responderet: Verbum Ecclesie id est Concilij, vel Pontificis docentis ex Cathedra non esse omnino verbum hominis, id est verbum errori obnoxiam, sed aliquo modo verbum Dei, id est prolatum a ssidente & gubernante Spiritu Sancto. An autem id valeat pro soluendo quolibet dubio fidei iam cap. 5. prænotauerat non esse Matthæi 16. dictum à Christo. Quemcunque solueris, sed dictum esse quodcumque solueris, ut intelligamus nodos omnes seu legum dispensando, seu plenarum, & peccatorum relaxando, seu dogmatum, & controværiarum explicando à Petro, ciusq; Successoribus solvi posse. Nodi autem præcipue sunt illi qui perplexitatem habent implicitam, vel qui non omnibus evidenter solubiles videntur.

21. Gregorius de Valentia in Analysis fidei libro 5. cap. 2. ostendit S. Scripturam ob sui profunditatem, & obscuritatem, non esse sufficientem ad omnes fidei questiones determinandas, & cap. 3. non continere omnia, & cap. 8. Traditionem ipsam solam per se ad id non sufficere, quia non semper adeo clara est, ut nequeat in dubium reuocari. deinde libro 6. docet Authoritatem fidei magistram vniuersalem esse illam Ecclesiam, quæ Romano Pontifici protempore existenti paret, & lib. 7. Ipsummet Romanum Pontificem esse illum

illum, in quo authoritas illa resideret ad indicandum de omnibus omnino fidei controversijs. Postea lib. 8. cap. 3. obiect. 4. negat limitandam Pontificis autoritatem ad ea solùm definienda, quæ de necessitate salutis credenda sunt quoad exercitium actus, Nam inquit si necessaria ad salutem intelligantur ea esse quæ à fidelibus cunctis explicitè sunt credenda, immerito infallibilis authoritas Pontificis ad hæc tantum coarctabatur. In alijs enim ferè rebus illa exercetur, quas non omnes fideles explicitè scire tenentur: ut quod Essentia diuina non generat: quod summus iusti per inherentem iustitiam, & id genus alia. Sin verò necessaria ad salutem appellantur illa, qua nemini absq; salutis periculum negare licet; tunc quidem omnia simpliciter, quæ Pontifex in rebus de Religione controversijs, tanquam persona publica determinat, necessaria hoc modo ad salutem efficit, hoc ipso, quod uniuersam Ecclesiam obligat ad illarum determinationem recipiendam, si non explicitè credendo necessitate quoad actus exercitium; certè non ea negando cum fuerint proposita, atque adeo credendo ea necessariò quoad actus specificationem. Et tandem concludit sic. Ita absq; ulla restrictione dicendum est, quidquid Pontifex in rebus controversijs ad pietatem spectantibus determinat infallibiliter illum determinare, quando uniuersam Ecclesiam obligat.

22. Christophorus Vuela in sua Theologia Mariana Palæstra iij. Certamine 10. num. 322. Contra Canum, & Grauinam, de quibus ita refert: *Solus Cano lib. 4. de locis cap. 3. & Graina 2. p. tom. 4. q. 2. nescio quo ducti fundamento, ad ultimam definitionis dispositionem exposcent, ut res definienda certò constet reuelatam esse in Sacris voluminibus, vel ex Traditione id certum sit, vel saltem quod ex reuelatis certò deducatur. Mox ipse suam sententiam promit dicens. Nullus Catholicorum in dubium revocare potest penes Summum Pontificem residere postularem arbitria dirimendi, que*

*circa loca sacramenta Scripturarum, eorumq; sensum verius
emergere possunt. Quod si ad definiendam aliquam veritatem
opus esset, ut infallibili certitudine antecedenti ex Sacra Scrite
prima, vel traditione constaret, profecto non resideret authori-
tatis penes Summum Pontificem decidendi dubia, sed solum
proponendi ea, que certa, & manifesta esse aliunde combaret.
Sicut dicit non requiri certitudinem antecedentem antea
scilicet omnibus Catholicis manifestam, aut evidenter de-
ducibilem, nam certum est Pontificem quando definit id fa-
cere certitudine concomitanti ex assistentia Spiritus Sancti,
& post definitionem certitudinem consequentem deduci.*

23. Animaduertendum tandem est opinionem num. 2.
relatam tunc primum erupisse, quādo in Concilio Basileensi
actum est de definienda Deiparae præservatione à peccato
Originali, antea enim, & alias nullus Catholicorū eam op-
inionem protulit. At ea non obstante, Patres Concilij oppo-
stum sanxerunt, neq; in hoc vñquam reprobata fuere illius
Acta, & ea occasione excitati sunt quamplurimi Scriptores
Catholici, ad hoc ipsum punctum examinandum, qui admi-
rabili consensu docuerunt sufficere ad hoc definiendum;
*Quod continetur implicitè in verbo Dei tradito, vel scripto,
neq; dubium paucorum Catholicorum obstatere posse, quin Sum-
mus Pontifex Spiritu Sancti instinctu possit indubitanter con-
fesse dictam præservationem contineri in verbo Dei, & suffi-
cienter reuelatam esse iam Ecclesia, præsertim post Institutio-
nem Festi cum proprio Officio, & Missa factam à Sede Apostoli-
ca, & Romana, ideoq; definiri posse ab eadem Sede. Quod mul-
tò rationabilius dicerent, & aliqui re ipsa dixerunt post Con-
stitutionem Alexandri vij. qua declarauit, veterem sensum,
& nunquam immutatum Ecclesie cum suo capite in celebra-
ndo Conceptionis festo fuisse, quod Deipara in primo instanti
creationis anima, & infusionis in corpus præseruata fuerit à
peccato originali. Quoniam vero omnes Autores, quos vi-
dere*

dere licuit pro definibilitate prædictæ Præseruationis fundantur in tertia Sententia, & stant pro illa, ideo placet selec-tos hic recensere omisis breuitatis causa illorum verbis. sunt autem infra scripti.

24. *Ambrosius Catharinus Archiepisc. Compensis in tra-
statu de Concept. B. M.*

Ægidius Lusitanus lib. 3. de Præseruatione Virg. quæst. 8.

*Antonius de Treib Episc. Carthag. & Philippi iij. Regis Catholici Orator apud Paulum v. pro hac causa Oratione 9.
coram illo Pontifice in Consistorio Cardinalium habita,
quam refert Theologus ipsius *Lucas Vuadingus* in Historia
huius Legationis sect. 2.*

Franciscus Sosa Episc. Oxon. in sua de hac re Relatione.

*Angelus Manrique Episcopus Pacensis, in peculiari libel-
lo de hac definibilitate ad Innocentium x.*

*Iohannes Serranus Episcopus Acerensis cap. 5. Elucidarij
multos adducens.*

*Armamentarij Seraphici quinque Theologi insignes ex
Ordine minorum à Columna 198.*

*Ludovicus Crespi Episcopus Placentinus Orator Philippi
iv. ad Alexandram vii. in Propugnaculo definibilitatis predictæ
sententiae, qui ab eodem Pontifice obtinuit prædominationem
Constitutionem.*

*Franciscus Felix Tract. de peccatis cap. ii. Portellus
Tom. 2. Respons. Moral. & Bonacina Tom. 2. de peccatis
disp. 2. & in tract. de Incarnat. disp. 1.*

Laurentius à Ponte in librum Sapientiæ cap. i. digres. 2. n. 4.

*Franciscus Gotta in opere inscripto malestas Gratiano
Virginis à folio 116.*

Marcus Antonius Palao in defensione Dominicana c. 8.

Hugo Siphilinus in Corolla Virginis Proposit. cxi.

Angelus Vulpes Tomo 3. in Scotum p. 4. disp. 7. art. 83.

Thomas Frances in Certamine Scholastico de Concept.

sect. 4. 13. & 14.

S 2

Pto-

Petrus Simanchas in tractatu de huius articuli definibilit.
Antonius de Rosende in opere de hoc eodem argumento
Syluester Saavedra in Sacra Deipara, *Vestigatione* 3. disp.
 19. & 20. Omnes demum Academæ Catholicæ, & personæ
 Ecclesiasticæ in primis, quæ litteris suis pro hac definitione
 supplicarunt Summis Pontificibus Paulo v. Gregorio xv. Ur-
 bano viii. Innocentio x. & Alexandro vii.

Ex Societate autem nostra idem censuerunt.

25. *Valentia* in 3. p. disp. 2. q. 27. *Suarez* in 3. p. tom 2.
 disp. 3. lect. 6. *Vasquez* Tomo 2. in 3. p. disp. 117. cap. vlt.
Salazar in *Defensione Immaculatæ Concept.* cap. 43. S. 6.
 versu Sed ulterius. *Iacobus Granado* disp. 3. de *Concept.* lect.
 32. *Andreas Mendo*, & *Joseph. de Garnizo* in *Informationi-*
bus pro huius puncti definititate. *Ambrosius Pennaloja* in
Vindicijs Deiparæ de peccato Originali disp. 12. cap. 12. &
 disp. 14. *Antonius Velasquez de MARIA Immaculatæ con-*
cepta lib. 5. *Christophorus Vuela* in *Theologia Mariana, Pa-*
laestra 3. à *Certamine* 10. & apud ipsum *Oieda*, & *Lucero*.
Ioannes Eusebius Nierembergius in *Operibus Parthenicis*
Epistola 12. inter *dissertationes Epistolicas.* *Ioannes Valen-*
zuela *Censor supremi Consilij Inquisitionis Hilpanæ*, qui an-
 no 1652. die 25. Februarij *Compluti publicè propugnauit*
hanc Thesisim: Immunitas MARIAE Virginis à peccato Origi-
nale est undequaqua in proximo statu definitatis de Fide
absq; Concilio Quod antea teste Velasquez lib. 3. disserta-
tiones 3. adnot. 3. defendērat anno 1649. *Salmanticæ in pu-*
blico Gymnasio alter alia formula, quam vide apud ipsum.
Denique Franciscus Salinas in *Ionam Prophetam* *tomo* 2.
quest. 16. n. 11. & q. 35. n. 123. & q. 38. n. 10.

CA-

C A P V T I I I.

Argamenta pro Tertia Sententia Numero 3. Exposita.

26. **P**rimò à fortiori argumentari licet ab authoritate diuinitus concessa Summo Sacerdoti Iudæorum; ad authoritatem diuinitus concedendam, & re ipsa concessam. Summo Pontifici Christianorum tanto ampliorem, quanto Lex Euangelica vniuerso Orbi prædicanda, plures nationes earumq; diuersa ingenia excitare poterat ad plures quæstiones, & multiplicia dubia de Fide, & Religione nostra, quam Lex Mosaica: quando notus in Iudea sola erat Dominus, postea enim Romanus Pontifex fuit, & est *Grecis, ac Barbaris, Sapientibus, & insipientibus debitor*, non solùm Euangelizandi per se, vel per missos ab Apostolica Sede: Sed etiam soluendi omnia dubia de fide, vbi cunq; exorta, & vnde cunque ad hanc Sanctam Sedem delata. Porro Deuteronomij 17. Deo iubente dicitur expresse: *Si difficile, & ambiguum apud te iudicium esse perspiceris, inter sanguinem, & sanguinem;* causam, & causam; lepram, & lepram: *Et Iudicium intra portas tuas visceris Verba variare: Surge, & ascende ad locum,* quem elegerit Dominus Deus tuus, *veniesque ad Sacerdotes Leuitici generis, & ad Iudicem qui fuerit illo tempore, quæresque ab eis: qui indicabunt tibi iudicij veritatem.* Et facies quodcunq; dixerint, qui præsunt loco, quem elegerit Dominus, & docuerint te iuxta legem eius, sequerisq; sententiam eorum, nec declinabis ad dexteram, neq; ad sinistram. Qui autem superbierit nolens obedire Sacerdotis imperio, qui eo tempore ministrat Domino Deo tuo, ex decreto Iudicis morietur homo ille, & auferes malum de Israel, cunctusq; populus audiens timebit, vt nullus deinceps intumescat superbia. Clausula vero illa: *docuerint te iuxta legem,* non significat eum, qui ambigebat, & pro dubio recurrebat ad Summum Sacerdotem debuisse exa-

mi-

minare, an Iudex recte iudicaret, & dubium solueret iuxta tenorem legis, sicut ridiculè, & insulsè interpretantur Sextarij. Frustra enim amandatus esset ad Sacerdotem ille, qui per se ipsum discernere poterat, quid Lex Domini exigeret, & suum ipsius dubium dissoluere, potuissetq; suam sententiam antecedenter ad decisionem Sacerdotis sequi cum securitate, vel certè data fuisset ansa non tam superbiendi, quam iusto prætextu profitendi se tanquam peritiorem legis. Ac pud LXX. Interpretates tamen clausula illa sic se habet. *Et custodies valde ut facias iuxta omnia, que cunq; sancti tibi fuerint iuxta legem quæ fnerit: Secundum indicium, qad dixerint tibi facies.* Hebraica autem versio ad litteram, ut expōsuit Ioannes Stunica Hispanus illius linguae consultissimus, & retulit Albertus Pighius lib. 4. Hierarchiæ Eccl. cap. 3. sic habet: *Et custodies ut facias iuxta omne quod te docuerint: iuxta legem, quam docuerint, & iuxta indicium quod dicent tibi facies.* Deniq; Chaldaica Pentateuchi interpretatio, iussu Domini Francisci Cardinalis Tolentani impresa, sic pariter habet. *Et custodies ut facias iuxta omnia, que docuerint te: Iuxta præceptum legis quod docuerint, & secundum indicium quod dixerint tibi facies.* Postremò à fortiori quodq; de Summo Sacerdote Legis gratiæ interpretaruro non solam legem Christi, sed ipsam quoq; legem Moysis, quæ fuit umbra, & figura nouæ legis, vera sunt quæ Malachiæ 2. Dominus de Leui Sacerdote eiusq; successoribus testatus est: *Lex veritatis fuit in ore eius, & iniq;itas non est inuenia in labijs eius &c. Labia enim Sacerdotis custodian scientiam, & legem requirent de ore eius; quia Angelus Domini exercitus erat.*

27. Secundo. Promissiones, quibus Christus Dominus pollicitus est Petro, & Successoribus eius diuinam assistancem, ut nunquam posset deficere in his, quæ ad Fidem pertinente, & veritatem omnē docere fratres suos, omnēsq; oues, & agnos verbo doctrinæ pascere, sunt adeo universales non solū quæ loca,

loca, personas, ac tempora, sed etiam quoad propositiones de Fide, & Religione aliquo modo à Deo reuelatas, ut nemo Catholicorum (de mptis paucissimi numero secundo indicatis) quod equidem videlicet, in tot. voluminibus de potestate Pontificis, aut Concilij, neq; vlla Conchia, neque ulli Patres ausi sint eas promissiones limitare ad ea tantummodo, quæ explicitè continentur in verbo Dei tradito, vel scripto, aut ex explicitis evidenter ab omnibus, vel ferè omnibus deduci possunt: Vnde igitur audeamus nos restringere ad tales propositiones verba illa Saluatoris apud Ioannem. 14. *Ego rogaro Patrem, & alium Paracletum dabit vobis, ut maneat vobis in aeternum Spiritum veritatis.* Et ibidem verlu. 26. *Paracletus autem Spiritus Sanctus, quem misset Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia, & suggerneret vobis omnia, quæ cunctæ dixerim vobis.* Item Ioannis 16. *Adhuc multa habeo quæbis dicere, sed non potestis portare modò: Cum autem venient illi Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem.* Qui enim dixit, *omnia, & omnem veritatem*, nihil exceptit, sicut neque cum dixit Petro Matth. 16. *Quodcumque solueris super terram, erit solutum & in Cælis.* Non enim dixit *Quemcumque.* vel *Quoscumque*, sed vt obseruauit Bellarminus, *Quodcumque.*

28. *Tertio.* Si Christus Dominus non dedisset suo in terris Vicario authoritatem determinādi infallibiliter quæstiones, & dubia Fidei, ac Religionis, quando eorum solutio non est expressa in verbo Dei tradito, vel scripto, nec inde ita evidenter deduci potest, ut non possint etiam Catholici aliqui persistere indubio semel excitato; Defecisset eius prouidentia in uno ex præcipue requisitis ad authoritatem tanti, ac talis Vicarij, & illum quoad hanc partem auctoritatis non exaltasset supra alias Iudices, aut Iuris diuini Cōsultos. Ex una. n. parte præsciebat suscitandas innumerabiles controversias tūm ab Ethniciis, tūm ab Hæreticis, tūm à Catholicis, circa Mysteria Trinitatis, Incarnationis, Sacramēta, Iustificationem, Cultū, & Ca-

& Canonizationem Sanctorum, Purgatorium, Indulgentias, Vota, Contractus, & circa hanc ipsam potestatem sui Vicarij, & iussit, ut pro his fieret recursus ad Ecclesiam fundatam in Petra Sedis Apostolicæ, neque iudicauit tales controværias impediendas, aut Angelis de Cœlo missis, vel alijs mirabilibus modis dissoluendas, sed ad supremum Ecclesiæ tribunal deferendas, & per Sumnum Præsidem terminandas. Ergo sicut alij Iudices supremi habent potestatem terminandi lites Civiles, & in hoc maximè elucet eorum authoritas, quod in rebus arduis, & iure valde ambiguo, post auditas partes acerimè vtrinque informantes, possint litibus finem imponere, ita nō minus, immo magis debebat in hoc elucere potestas Supremi Iudicis Christianorum, vt arduas quasque, ac difficiles quæstiones de Fide aut Religione posset terminare, quanto hoc negotium maius est, & concernens non iustitiam politicam, & tranquillitatem temporaneam, sed sempiternam. Et quia in quæstionibus de fide agitur de actu, & habitu credendi, cui absolutè non potest subesse falsum, oportebat ut Vicarij Christi Sententia in his rebus immunis esset ab errore speculatiuo, & non tantum practico: qualem prærogatiuam non habent talem Iudices terræ, quibus sufficit sententiam ferre secundum allegata, & probata.

29. *Quarto.* Opinio secunda numero secundo relata, præter intentionem quidem auctorum illius, fauet tamen vehementer hæreticis in omni casu, in quo dubia de Fide, & Religione decidi non possunt ex Dei verbo expresso, siue scripto, siue tradito, eo quod aut recipiunt solam Scripturam, aut solas Traditiones in historia Ecclesiastica certas, & à nemine in dubium reuocabiles, in his enim casibus secunda illa opinio præbet occasionem hæreticis diabolici, Pontificem Romanum non esse illam regulam visibilem, ad cuius normam dirigenda sint dogmata fidei speculatiua, aut practica. Nam si non sunt expressa in verbo Dei, nec ab expressis cui-

evidenter deducibilia, frustra esse videbitur ipsis illa regula, quæ non potest extendi, applicariue ad talem materiam. Si verò sunt ibi expressa, aut ab expressis evidenter deduci possunt, frustra ex longinquis præsertim partibus ad Sedem Apostolicam adigendi sunt Christi fideles: Si quidem illas propositiones priuatus quilibet intelligere, ac declarare alijs possit, dummodo legere nouerit, & Logica naturali, aut artificiali rectè discurrere. Atq; ita confirmari possent Calvinistæ, Lutheraniq; in suo illo errore de non recipiendis, nisi quæ in verbo Dei reperiuntur expressa, aut inde evidenter à priuato, cuiusq; spiritu deducibilia.

30. Quintò (& est argumentum latè tractatum à plurimis Controversistis contra Hæreticos iam inde à Tertulliani tempore) Sacra Scriptura licet quoad ea quæ ab omnibus aequali exercitio credenda sunt explicitè de necessitate salutis, clara sit, & pro his sufficiat Symbolum Apostolorum, & pro obseruātia legis positiuæ sufficient præcepta Decalogi, & Ecclesiæ, & hæc perspicua sint, iuxta illud psal. 18. *Testimonium Domini fidele sapientiam prestans parvulis &c. Præcepsum Domini lucidum illuminans oculos.* In multis tamē alijs adeo profundæ maiestatis est, & quasi sacræ caliginis velamine obducta, vt non facile certus, & irrefragabilis sensus possit humano spiritu attingi, ideoq; hæretici Scripturam Diuinam perinde ac si esset Lesbia, seu plumbea regula ingeniosè ad suos sensus inflectant, & imperitæ plebi, quidquid libuerit ex diuino codice persuadeant. Id adeo verum est, vt iam tum Tertullianus de Præscriptionibus cap. 19. minus prudenter fieri existimat disputare corām plebe cū hæreticis de Scripturæ sensu minus obvio, & sophisticis interpretationibus obnoxio; Loquendo igitur de huiusmodi Scripturæ locis, si vel inter Catholicos, vel ab hæreticis excitetur controversia, neque ex Traditione liquido determinari valeat, Nonne loco regulæ Lesbizæ recurrendum est ad regulam inflexibilem, vi-

delicet ad Ecclesiam Dei viui, quæ est columnæ, & firmamentum veritatis, ut dicitur 1. Timothœi 3. Quia himirum fundata est super basi, & fundamento petræ Apostolicæ, idest assistentia diuini Spiritus à Christo promissa Petro, & Successoribus Petri in Cathedra Romana. Id circa iuxta Sacrosanctam Tridentinam Synodum in Professione fidei pollicemur: *Admittere nos sacram Scripturam, iuxta cum sensum, quem tenuit, & tenet Sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretatione sacrarum Scripturarum.* Atque adeo discernere quænam saltem implicitè, & quænam indubitanter contineantur in verbo Dei, si de hoc ipso controversia oriatur, & hæc ipsa quæstio quam nunc agitamus ad Sedem Apostolicam deferatur, an scilicet promissiones Christi numero 27. productæ restringendæ sint ad propositiones tantummodo in verbo Dei scripto, traditoue expressas, aut ab expressis euidenter deductiles, tandem enim hæc, & similes quæstiones ex alijs locis non expressis determinandæ erunt ab eo, cui adest Spiritus Sanctus, ut indubitanter agnoscat, quid sit conforme reuelationi Diuinæ. Tanta deniq; est Sedis Apostolicæ in huiusmodi dubijs resoluendis authoritas, ut ipsemet Cœlestius ante Pelagianismi acerrimus propugnator, teste S. Augustino libro 2. aduersus eundem, cùm rationes omnes, & sacras Scripturas eluderet, nullaq; Synodali authoritate, nullis disputationibus superari valuerit, vni authoritati B. Innocentij Romanij Pontificis acquieuerit.

31. *Sextò demum scitum est ex regulis virtutis iuris, imò ex naturali æquitate, in dubio (cæteris paribus) præsumendum esse pro authoritate supremi iudicis, & meliorem esse conditionem Principis Supremi possidētis suam potestatem, nec sine vehementi ratione derogari ipsi posse ab ullo præsertim inferioris authoritatis, ergo multo minus derogandum est authoritati Vicarij Christi, qui est Supremus Iudex, & Princeps Ecclesiasticæ Hierarchiæ, restringendo eius autho-*

authoritatem ad ea tantummodo dogmata de fide declaranda, quæ iam per se clara sunt, aut ex manifestis Scripturis, vel Traditionibus euidenter inferuntur. Cùm ad talem restrictionem nulla vehemens ratio faciat, nullum verbum Dei, nullum Concilium approbatum, non Patrum, non Doctorum Catholicorum consensus, non deniq; exempla, & praxis definitionum Sedis Apostolicæ, cum hæc potius contrarium firmant, & tertiae sententiae fundamenta confirmant, ut sequenti capite constabit.

C A P V T I V .

*Exempla Selecta Definitionum Ecclesie, quibus confirmatur
Tertia Sententia cap. I. num. 3. exposita.*

32. *P*rima occasio interpretandi sacram Scripturam de se obscuram obtulit se S. Petro, quando, vt habetur Actorum primo, in confessu, & quasi Concilio Apostolorum, & Discipulorum dixit: *Oportet impleri Scripturam, quam predixit Spiritus Sanctus per os David de Iuda &c.* Scriptum est enim in libro Psalmorum: *fiat commoratio eorum deserta, & Episcopatum eius accipiat alter.* Quis autem le gens totum Psalmum 118. vnde hæc decerpta sunt, agnoscat id à Spiritu Sancto dictum euidenter de Iuda proditore? ne mo sanè. Sed Petrus instinctu Diuini Spiritus quod obscurum videbatur, & dubium esse poterat, declarauit intelligendum indubitanter de Iuda in particulari.

33. *S*ecunda quæstio agitata in primo Concilio Apostlico, & descripta Actorū 15. fuit de Circumcisione subeunda vel ab omnibus Christianis, vel à Iudæis, licet Baptismo Christianorum expiatis, & de Legalibus alijs præceptis in legge Moysis inclusis. Præsertim cum Genesis 17. de Circumcisione dictum esset *Eritisque pactum meum in carne vestra in fædus eternum.* Et de quibusdam alijs legalibus legitimum.

sempiternum: eam autem quæstionem Petrus terminauit, sub-scribentibus alijs, & præcipue Iacobo Epispc. Hierosolymæ, professus ad se pertinere decisionem huiusmodi dubiorum: neque protulit, aut verba Christi, aut aliquem scripturæ locum, in quo expressè contineretur Gentium iustificatio absq; Circumcisione, sed indicauit solum loca, in quibus implicitè id continebatur: & declarauit iustos veteris legis, non sola obseruantia legis Mosaicæ, sed fide in Christum, & interiori Spiritu Sancti gratia mundatos esse, dicitur enim A&torm. 45. Cum autem magna conquisitio fieret, surgens Petrus dixit ad eos: Viri fratres vos fitis, quoniam ab antiquis diebus Deus in nobis elegit, per os meum audire gentes verbum Evangelij, & credere. Et qui nouit corda Dei testimonium perhibuit dans illis Spiritum Sanctum sicut, & nobis, & nihil discrevit inter nos, & illos fide purificans corda eorum: Nunc ergo quid sensatis Deum imponere iugum super ceraices discipulorum, quod neq; Patres nostri, neque nos portare potuimus è sed per gratiā Domini IESU CHRISTI credimus saluari quemadmodum, & illi. Locus autem, quem Iacobus ex veteri testamendi produxit de re ædificatione tabernaculi David: ut requirant ceteri hominum Dominum, & omnes Gentes, super quas invocatum est nomen meum, dicit Dominus, est hoc expressam vocationem gentium contineret: quia tamen in semine Abrahæ benedicendæ erant omnes Gentes, & Abrahæ mandata fuerat, & semini eius Circumcisio, & ipse Christus circumcisus fuerat, & nondum reprobauerat Circumcisioem, immò illam tacite approbare visus erat, quando dixit: Si Circumcisioem accipit homo in Sabbatho ut non solus sur lex Moysi dubitari potuit, & de facto dubitatum fuit Antiochiae, & Ierosolymis an Gentiles, non solo Baptismi, sed etiam Circumcisiois præcepto adstringerentur. Verum hanc difficultem quæstionem autoritate sua terminauit Petrus. & assistente ipsi Spiritu Sancto indubitanter agnouit, & decretum quid

Deus

Deus reuelasset implicitè in Scripturis, terminauitq; illam Epistola Synodali, in qua dixit: *Visum est enim Spiritu Sancto, & nobis &c.*

34. *Tertiò loco sit quæstio de die Paschatis celebrando, quæ multis seculis agitata fuit in Ecclesia Orientali, & Occidentalí. Inhærendo enim expresso textui Exodi 12. Videbatur vi leg. timi sempiterni celebrandum Phase quartadecima die primi Mensis nouarum frugum, idest decima quarta die. Mensis illius Lunaris, quæ incidisset in diem Aequinoctij verni, aut post illum, quæcunque demum feria esset. Et ita obseruabant Iudæi ex traditione suorum Pontificum. Quoniam verò S. Ioannes Apostolus permiserat Iudeos ad Christum Conuersos celebrare tali die Pascha *avacdos uos*, idest, in quo Christus fuit Crucifixus: Esto nosset melius ab alijs celebrari die Dominico Pascha *ερυπωσινον*, idest Resurrectionē Domini, sicut Romæ, & in plurimis Ecclesijs Occidentis ex traditione Apostolorum Petri, & Pauli celebrabatur: ideo exorta est controuersia de hoc ritu, & traditione, quæ ex consuetudine Ecclesiarum quarundam Orientalium videbatur fauere Quartadecimanis; Vnde Albertus Pighis lib. 4. Hierarchiæ Eccl. cap. 8. aduertit. Questionem hanc de cultu & ritu potius quam de fide terminari non potuisse ex Traditione vbiq; certa, & recepta, nedum ex manifesta Scriptura, sed à Pio 1. & Victore Summis Pontificibus terminatam fuisse, ac deinde à Concilio Nicæno per Sylvestrum Papam approbato. Vide si placet de illa Controuersia Eusebium lib. 5. Historiæ Ecclesiasticæ cap. 23. & 24. Et quæ nos tractauimus in Apologia Calendarij Gregoriani à Claudio explicati contra D. Franciscum Leueram.*

35. *Quarto utrum Spiritus Sanctus à Patre Filioque procedat, diu multumq; agitatum est inter Latinos, & Græcos Ecclesiasticos: eo quod id non satis expressum videretur in illis Christi verbis Ioann. 14. Paracitus autem Spiritus Sanctus,*

et us, quem mittet, & Pater in nomine meo; neq; in illis Ioann.
 16. De meo accipies, & annunciat vobis: omnia quaecunque
 habet Pater meus sunt, propterea dixi, quia de meo accipiet, &
 annunciat vobis. Imò Ioann. 15. dixerat: Cùm autem vene-
 rit Paraclitus, quem ego mittam vobis à Patre, Spiritum veri-
 tatis, qui à Patre procedit. Quibus visus est aliquibus signifi-
 casse Spiritus Sancti à solo Patre processionem. Huc accede-
 bat quòd in Symbolo veteri Apostolorum hæc processio ab
 vtroquè non continebatur, & Leo Pontifex Sanctissimus ad
 vitandam discordiam non permiserat in Symbolo addi cla-
 usulam illam, Qui ex Patre Filiq; procedit. Multò minus ex-
 pressè constabat, an Pater, & Filius sint unicum principium
 productuum Spiritus Sancti, quia tamen plurimi Patres, etiā
 Græci Euangelium interpretati erāt de processione ab vtroq;
 & in Symbolo Athanasij eadem continebatur, tandem pro-
 cessio ab vtroque definita fuit in Concilio Lugdunensi, vt
 habetur in Sexto cap. Vnico de Summa Trinit. & in Floren-
 tino in literis Unionis, Vbi de unitate huius principij. Quas
 definitiones approbarūt Summi Pontifices ex instinctu Spi-
 ritus Sancti agnoscentes id indubitanter contineri in verbis
 Christi: Non repugnat tamen dicere Patrem, & Filium esse
 duos Spiratores, ob disparitatem adductam à S. Thoma in 1.
 dist. 11. q. 1. art. 2.

36. Quinto quām difficilis fuerit quæstio de Origine ani-
 mæ humanae ob diuersas Patrum opiniones, refert S. Grego-
 rius Papa in Epist. decretali ad Fecundinum relata in 3. To-
 mo Conciliorum, & Colligitur ex S. Augustino de Origine
 Animæ. Neq; enim omnes cōcedebant solum Deum actione
 creativa producere animas descendentium ab Adamo, ne-
 gantes applicandum alijs, quod de Adamo dictum fuit Ge-
 nesis 2. *Inspirauit in faciem eius spiraculum vita.* Nec sa-
 tis expressum videbatur in illo Ecclesiastici, *Et spiritus redcat*
ad Dominum qui fecit illum alijue similibus locis. Hanc ta-
 men

men difficultatē interpretando Scripturas, & Patrum dissensum sustulit Leo ix. in explicatione fidei Romæ ad Petrum Episcopum Antiochenum, quæ extat in Quarto Tomo Conciliorum: in ea enim definiuit Animam rationalem à solo Deo creari: vnde D. Thomas 1.2. q. 118. art. 2. deducit hæresim esse si quis dicat animam humanā ex traduce esse, seu traduci cum semine, & educi de potentia materiæ.

37. *Sextò non minor imò maior controuersia fuit olim, vtrum Animæ Iustorum iam Purgatorijs flammis expiatæ post Ascensionem Christi statim introducātur ad beatificam visionem Dei: an potius distineantur alicubi vsq; ad resurrectionem vniuersalem corporū. Quamuis enim ex Officio Diuino, & Missalibus antiquis supponeretur quosdam Sanctos æternæ Beatitudinis præmia iam consecutos esse, & multos cum ipso Christo in Cœlum delatos esse, & violentos Regnum Cœlorum exinde rapere cœpisse, aliunde tamen ex aliquibus Scripturæ locis, præsertim Apostoli, & Apocalypsis, id non omnino certum videbatur de omnibus iustis iampurgatis, & pro parte negatiua stabant multi Patres Græci, & Latini, quos adducit Bellarminus Contr. 7, lib. 1. cap. 1. adeo ut Ioannes xxii. tanquam priuatus doctor valde de hoc puncto dubitarit, mandaritq; Academiæ Parisiensi, ut hoc sedulò discuteret: Verùm dubiam apud alios traditionem, certam esse docuit, ac definiuit Benedictus xii. dictus xii. in Extrauaganti Benedictus Deus, & Florentinum Concilium sess. vlt.*

38. *Septimò Tres quæstiones de Baptismo à Catholicis collato definitas inuenimus à Romano Pontifice, & Concilijs ab eo approbatis, quantumuis aliqui dubitassent de sensu noui Testamenti, aut de certitudine Traditionis, in quibus implicitè latebat fundamentum definitionis. Prima fuit de Baptismo Parvulorum: videbantur enim illius incapaces defectu fidei actualis: eo quod Christus dixisset Mæci: 16. Quis cre-*
di-

diderit, & baptizatus fuerit salnus erit, qui vero non crediderit condemnabitur. Et Matth. 28. Docete omnes Gentes, baptizantes eos &c. Ideoq; baptismo praemittenda videbatur doctrina Catechetica. Dubium tamen hoc sustulere Innocentius iij. in Concilio Lateranensi anno 1215. cap. 1. Et Alexander iij. lib. 3. Decretal. tit. 42. de Baptismo cap. 3. Maiores ubi verba Christi decernit intelligenda de adultis, & verba illa Ioannis 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei æquivalere huic affirmatiæ. Quicunq; renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto potest introire in regnum Dei.* Ne Baptismus, qui substitutus est Circumcisio, minus seu paucioribus prospicit, quam Circumcisio.

Secunda fuit an loco Baptismi flumminis quando hic in re obtineri non potest, sufficiat ad iustificationem Baptismus *fluminis* idest votum Baptismi realis, seu desiderium illius explicitum, vel implicitè ac virtualiter inclusum in actu Charitatis, aut Contritionis perfectæ; vel Baptismus *sanguinis*, idest Martyrium, in quo includatur saltē implicitè desiderium realis baptismi; Quam vis autem hæc non constarent ex verbo Dei expresso, imò vt ait Driedo lib. 4. cap. 6. non esset de his certa apud omnes traditio, definitum tamen fuit talia baptismata sufficere ab Innocentio iij. in cap. *Apostolicam de Presbytero non baptizato* Ideo Tridentina Synodus sess. 6. cap. 4. docuit Baptismum aquæ necessarium esse vel in re, vel in voto.

Tertia Questio fuit an in Baptismo parvulis infundantur cum gratia habituali, habitus, & virtutes supernaturales: Esto autem id certo, & evidenter colligi non posset ex Scriptura, vel Traditione Clemens tamen v. in Concilio Viennensi definiuit id esse probabilius, & magis consentaneum Patribus, ac Theologis, vt refertur in Clemētina vnica S. Ad hoc Baptismum de Sanitate Trinitate, & fide Catholica.

39. Octauio Maior fuit controuersia de Baptismo ab Hæreticis ritè collato; Cathaphryges enim, & Nouatiani, Baptizatos à Catholicis rebaptizabant: idcirco Episcopi Asiae convenientes Iconium, ne apud illos Sectarios videretur esse vera Ecclesia, statuerunt Sacraenta ab Hæreticis collatae inualida, qua de re Firmilianus Episcopus Cæsareæ in Capadocia scripsit ad S Cyprianū Episcopum Carthaginis, cuius prædecessor Agrippinus de Tertulliani mente iam anabaptismum hunc in Africam introduxerat, eisq; diu adhæsit Sanctus Cyprianus, confirmans hanc opinionem quibusdam Scripturæ locis, in quibus Deus detestatur Sacras functiones ab impijs peractas, & illud Ieremiaz: *Me derelinquerunt fontem aqua viua, & foderunt sibi cisternas dissipatas, que continent non valent aquas,* accōn oacabat tontibus baptismalibus Hæreticorum; Consuetudinem autem Ecclesiæ interpretabatur, ita vt qui olim baptizati fuissent à Catholicis, si lapsi essent in hæresim, validè baptizati essent; secùs verò de baptizatis ab Hæreticis. Et quidem diu Cyprianus cum multis Episcopis Orientis, & Occidentis restitit Stephano Summo Pontifici, unde orta est procella magna in Ecclesia, & quæstio acerrima inter ipsos Catholicos de ipsa Traditione, eiusq; intellectu, vt pluribus narrat Eusebius lib. 7 c. 4. & 6. Hist. Eccl. Vincentius Lirinensis in Commonitorio cap. 9. Baronius ad annum 258. & ipse met Cyprianus Epistolis 70. 71. 72. 73. Qui tamen postea acquieuit Stephano Papæ decernenti; *Nihil innouetur, nisi quod traditum est,* & declaranti verā Traditionem, esse quod validè baptizati essent, nec amplius rebaptizandi, qui ab Hæreticis baptizati fuissent, iuxta materiam, formam, & intentionem ab Ecclesia Catholica visitatam, atq; ita facta est tranquillitas magna. Aduertit autem Lirinensis quantum in tanto dubio, & conflicitione præualuerit auctoritas Romani Pontificis dicens. *Tunc Beata memoria Papa Stephanus Apostolicæ sedis Antistes, cum ceteris quidem Col.*

legis suis, sed tamen præceteris restitit; dignum ut opinor existimans, si reliquos omnes tantum fidei deuotione vinceret, quantum loci autoritate superabat.

40. Nonò Dogma de sufficientia communionis sub sola specie panis Eucharistici quoad laicos, continetur quidem implicitè partim in Euangelio, partim in Traditione, & consuetudine Ecclesiæ, sed non ita evidenter, ut absq; Romani Pontificis autoritate quæstio hæc terminari potuerit. Nam quod attinet ad Euangelium pro sufficientia vnius speciei stant verba illa Christi Ioann. 6. *Hic est panis de Cælo descendens, ut si quis ex ipso manducet, non moriatur.* Et illa: *Si quis manducauerit ex hoc pane vivet in aeternum.* Et illa. *Qui manducat me, & ipse vivet propter me, qui manducat hunc panem vivet in aeternum.* Facit huc quoque illud Lucæ 24. *Cognoverunt eum in fractione pānis,* quod de pane Eucharistico pluri interpres intelligunt cum Chrysostomo homil. 17. in Matth. Augustino lib. 4. de Consensu Euangelistarum, Theophilo Alexandrino, & Beda in cap. 24. Lucæ: in hac autem Cænula nulla mentio fit vini à Christo adhibiti; mox enim ut cognoverunt eum in fractione panis, ipse euauit ab oculis eorum, & iam ante dixerat Matthæi 26. *Dico autem vobis, non bibam a modo de hoc genimine vitis usq; in diem milium, cum illud bibam vobiscum nouum in regno Patris mei:* unde colligitur ipsum post resurrectionem manducando cum discipulis vino usum non fuisse. Deniq; cum Actorum 2. dicitur de Christianis: *Erant perseverantes in Doctrina Apostolorum, & communicatione, & fractione pānis,* idque pleriq; interpretum exponant de pane Eucharistico, absq; vlla mentione vini, & Paulus teste Chrysostomo supra, solo pane consacrato laicis communicauit hinc sufficiēte colligitur etiam in primitiua Ecclesia vīstatam fuisse communionem sub vna specie panis.

Ex altera verò parte pro necessitate communionis sub vtraq;

vtraq; specie stant verba illa Christi Ioannis 6. *Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, & bibetis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis, & iterum ibi: Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam aeternam, & rursus: Caro enim mea verè est cibus, & sanguis meus verè est patas: qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem in me manet, & ego in eo.* Nihil enim huc pertinet illud Matth. 26. *Bibite ex eo omnes, cum constet solis Apostolis dictum qui fuere Sacerdotes, & quando sacrificaturi erant sub vtraque specie consecrare, & communicare debebant:* Esto hæc verba sint Achilles Lutheri impudentissimè addentis omnes Christianos esse Sacerdotes, idque significari à Petro illis verbis. *Vos autem genas electum regale Sacerdotum &c.* quem egregiè refellit Ioannes Fischerus Episcopus Roffensis in *Cofutatione articulorum Lutheri* art. 16. Huc accedit quòd ante decreta Ecclesiæ de consecratione distinctione 11. cap. *Comperimus de quibus Turrecremata,* & alij in *Commentarijs*, licebat communicare Laicis sub utraque specie, esto in articulo mortis etiam Sanctis Sacerdotibus solum Christi corpus deferretur pro viatico, vt cōstat ex ipsorum vitis de Sanctis Basilio, Ambroso, Hieronymo, Liborio, & Eusebio Vercellensi.

His non obstantibus pro vtraq; parte dubijs, Ecclesia Pontifice approbante interpretata est posteriora Christi verba de haustu Sanguinis inclusi in venis Corporis Christi sub specie panis latentis. Et hanc inter alias rationem secuta est in prohibenda laicis cōmunione sub vini specie, ne quod Bohemis, & quibusdam Græcis persuasum fuerat putaretur Christi corpus sub specie panis sanguine carere, nec per corporis sumptionem satisficeri præcepto de bibendo eius sanguine, tum ne Sanguis Domini facilè funderetur, aut conseruatum vinum consecratū accesseret; aut citius corrumperetur. Refragantibus tamen aliquibus, Concilium Basileense sess. 30. in

hoc approbatum ita decreuit: *Laudabilis quoque consuetudo communicandi Laicum populum sub una specie à SS. Patribus rationabiliter introducta, & hactenus diutissimè obseruata, & à Doctoribus Divinae legis Sacrorum Canonum, atq[ue] sanctarum Scripturarum multam peritiam habentibus, iam à longo tempore commendata pro lege habenda est, nec alicui licet tu[m] est eam reprobare, aut sine auctoritate Ecclesiae ipsam immutare.* Concilium quoque Constantiense less. 13. & Florentinum in Instructione Armenorum idipsum sanxere, ac de num Tridentinum less. 21. cap. 3. declarat. *Sub altera rancum specie totum, atq[ue] integrum Christum, verumq[ue] Sacramentum sumi, ac propere a quaad fructum attiner, nulla gratia necessaria ad salutem eos defraudari, qui unam speciem solam accipiunt.* Et Canone 3. decernit: *Si quis negauerit totum, & integrum Christum omnium gratarum fontem, & auctorem sub una panis specie sumi, quia ut quidam false afferunt, non secundum ipsum Christi institutionem sub utraque specie sumatur, anathema sit.* Nam vero controuerstia hæc neque ex expressa scriptura, neque ex perpetua, & inviolabili traditione evidenter ab omnibus admissa, sed sola auctoritate Ecclesiae, & assistentia Spiritus Sancti dirimi potuit. Nam de consuetudine testatur Concilium Constantiense less. 13. his verbis. *Licet in primitiva Ecclesia huiusmodi Sacramentum recipereetur à fidelibus sub utraque specie tam adeuita nuda aliqua pericula, & scandala, hac consuetudo est rationabiliter introducta, ut à conficienibus sub utraque specie, & à Laicis tantummodo sub una specie panis suscipiatur.*

41 *Decimo Ad propositum nostrum facit auctoritas, que est in Summo Pontifice, & in Concilio ab ipso conuocato, directo, & approbato decernendi quinam sint libri Sacrae Scripturæ Canonici, etiam quando id non potest ex traditione vbiique recepta evidenter deduci, nam ex Sacra Scriptura*
cer-

T E R T I V S.

certum est vix ullum integrum librum, ex alterius libri eiusdem Scripturæ loco probari posse. Neglectis autem Hæreticis Canonorum librorum impugnatoribus, quamuis omnes libri nunc extantes in sacris Biblijs dempto 3. & 4. Esdræ & recensiti à Concilio Tridentino scilicet 4. in Decreto de Scripturis Canonicis à multis Catholicis recepti fuerint olim, & plerosq; illorum in Canonem admisserat Innocentius I. Epistol. 3. cap. 6. Gelasius in Concil. Romano, Zosimus Papa in responsione ad 4. Concilium Carthaginense Can. 7. & Florentinum Concilium sub Eugenio 1 v. Decret. 7. Olin tamen de aliquibus hisce libris dubitatum fuit, immo aliqui alicubi non sunt recepti. Totum enim librum Esther, aut septem posteriora eius capita non agnouerunt pro Canonicis Athanasius in Synopsi, Nazianzenus in carmine de Diuinis Scripturis, Liranus, Carthusianus, Hugo Cardin. Caietanus, & Sixtus Senensis lib. 1. & 8. Bibliothecæ. Præterea S. Hieronymus in prologo Galeato, & in prologo Proverbiorum dixit. *Sicut igitur Tobiam, Iudith, & Machabæorum libros legit quidem Ecclesia, sed eos inter Canonicas Scripturas non recipit, ita hac duo volumina Sapientiam, & Ecclesiasticum legit ad edificationem plebis, non ad authoritatem Ecclesiasticorum dogmatum confirmandam.* Ita ille Librum Baruch. canonicum esse inficiatur Ioannes Driedo lib. 1. de Script. & dogmat. Eccl. cap. vlt. idemque negat de historia Susannæ narrata cap. 13. Danielis, quia horum nulla mentio in antiquis Concilijs, aut Catalogis scripturarum, & historiam Susannæ reiecit Iulius Africanus apud Eusebium lib. 6. Hist. Eccles. cap. 23. De Pauli Epist. ad Hebreos dubitatum fuisse constat ex S. Hieronymo in Scriptoribus Eccles. verbo *Pans*, Eusebio lib. 3. Hist. Eccl. cap. 3. Sixto Senensi lib. 7. Bibl. & Caietano in Comment. ad eam Epistolam, qui Caietanus dubitauit quoq; de authoritate Epistolarum Iacob, Iudæ, & 2. ac 3. Ioannis. Postremò de Apocalypsi S. Ioannis ancipites fue-

fuerunt Caius, & Dionysius Alexandrinus apud Eusebium lib. 3. Hist. cap. 28. & lib. 7. cap. 23. imò plures Græci adeo ut Sanctus Hieronymus in Epistola ad Dardanum dixerit, ita Græcos de Apocalypsi dubitasse contra communem sensum Latinorum; quemadmodum Latinos de Epistola ad Hebreos dubitasse contra Græcos. Ergo non obstantibus tot Catholicorum dubijs, potuit Summus Pontifex per se, aut per Concilium ab ipso approbatum ex assistētia Spiritus Sancti certo discernere, ac decernere quinam sint libri Canonici, & pro huiusmodi resolutionibus opus fuit regula visibili Summi Pontificis, quod agnouit ipse Melchior Cano lib. 2. de locis cap. 6. dicens. *VI de pluribus raceamus querum similis omnino causa est: certè libros Ruth, Esther, & Iob esse canonicos, nullo modo ex ipsis Scripturis comprobabitur.* Ergo si res hac in controvèrsiam veniat, aliunde, quām ex sacris literis petenda probatio est. Necesse est igitur huius questionis aliquem praeceperat sacras literas Iudicem constituere.

C A P V T V.

*Diluuntur precipua obiecta contra Sententiam
Numero 3. Expositam.*

42. **P**rimò si posset Summus Pontifex per se, vel per Concilium definire infallibiliter propositiones de fide, quæ non explicitè, sed implicitè tantum continentur in Sacra Scriptura, vel Traditione, sequeretur eum posse nouos articulos fidei condere, & Symbolū Fidei augere. Sed cōsequens est absurdum, & cōtra communem Theologorum, cū D. Thomas 2. 2. q. 1. art. 7. quos referunt Bellarminus in Apologia pro iuramento fidelitatis, Suarez tract. 1. de Fide sect. 6. n. 16. Lugo de Fide disp. 3. sect. 5. Raynaudus Tomo 10. in corona Aurea Pontificis Veritate 8. & Christophorus Vuega in Theologia Mariana Palæstra 9. Certam 3. à num. 878. Ergo absurd-

absurdum quoq; est antecedens vnde illud sequitur.

Respondeo negando sequelam *Maioris*, & concedendo *Minorem* de Articulis Fidei pressè ac primariò sumptis, qui scilicet vi præcepti Affirmatiui credēdi sunt de necessitate salutis cū exercitio actus positivi, vel in re, vel in voto. Tales n. arti-
culi sunt expressi in Symbolo Fidei tradito ab Apostolis. Imò hì reducuntur ad duo prima credibilia quæ ante Sym-
bolum Fidei Apostolicum credenda erant ab omnibus iusti-
ficandis, videlicet ad Dei existentiam, & prouidentiam su-
pernaturalem, iuxta illud Apostoli ad Hebræos 11. Acceden-
tem ad Deum oportet credere quia ipse est, & quod inquirenti-
bus se remunerat. Si vero Sermo sit de Articulis fidei la-
tè, & secundariò dictis, qui scilicet non sunt de necessitate
salutis ab omnibus credendi vi præcepti affirmatiui, seu per
exercitium actus positivi, sed solius præcepti negatiui, &
quoad specificationem actus, hoc est qui, si sufficienter pro-
ponantur non suhi negandi, & quibus non licet dissentire,
couklum aciter absq; incursu in hæresim, si de his inquam ser-
mo sit, distinguo iterum sequelam *Maioris*, eamque nego de
conditu noui articuli pressè sumpto pro creatione noui dog-
matis quoad substantiam nullo modo contenti in Sacra Scri-
ptura, aut Traditione, quo sensu concedo iterum *Minorem*. At
Si condere nouos articulos latè accipiatur pro declarare illas
propositiones, quæ implicitè, & obscurè continebātur iam in
Sacra Scriptura, aut Traditione, & definire quæ certo inde de-
duci possint etiam si de hac certitudine ante definitionē Ca-
tholici aliqui dubitauerint, in hoc sensu concedo sequelam
Maioris sed nego *Minorem*. Hoc sensu D. Thomas 2. 2. q. 1.
art. 7. pro fundamento suæ Responsionis affert dictum S.
Gregorij homil a 6. in Ezechielem dicens. Sed contra est quia
Gregorius dicit, quod secundum incrementa temporum, crevit
Scientia Sanctorum Patrum &c. Deinde subiungit, sic ergo di-
cendum est, quod quantum ad substantiam articulorum fidei,

non

non est factum eorum augmentum per temporum successionem, quia quecumque posteriores crediderunt, continebantur in fide praecedentium Patrum licet implicitè. Sed quantum ad explicacionem crevit numerus articulorum: quia quadam explicitè cognitæ sunt à posterisribus, quæ à prioribus non cognoscabantur explicitè. Vnde Dominus Moysi dicit Exodi 6. Ego sum Deus Abraham, Deus Isaac, & Deus Iacob, & nomen meum Adonai non indicavi eis. Et David dicit: super senes intellexi, & Apostolus dicit ad Ephesios 3. in alijs generationibus non est agnitus mysterium Christi, sicut nunc reuelatum est Sanctis Apostolis eius. & Prophesis, Neque verò alio sensu Scotus in 4. dist. 11. quest. 3 loquens de Transubstantiatione panis, & vini in Corpus, & Sanguinem Christi, definita in Cūcilio Lateranensi ab Innocentio iii. dixit Ecclesiam non posse quidquid ipsa velit verum, aut non verum constituere: ait enim Scotus ibi. Dicendum est quod Ecclesia declarauit istum intellectum esse de veritate fidei in illo Symbolo Fidei edito sub Innocentio iij. in Concilio Lateranensi Firmiter creamus, &c. ubi explicitè ponitur veritas aliquorum credendorum magis explicitè, quam habebatur in Symbolo Apostolorum, vel Athanasij, vel Niceno; & breuiter quidquid ibi diciur esse credendum tenendum est esse de substantia fides. Et paulò post acutè, sed solidè pro more suo: Supponendum est, quod Ecclesia ex Spiritu exposuit quo tradita est nobis fides, Spiritu scilicet veritatis edicta, & ideo hunc intellectum elegit quia verus est: non quod hunc verum Ecclesia fecerit, sed à Deo traditū explicauit, directa in hoc videtur, à Spiritu veritatis. Ita Scotus non minus pius, quam subtilis Doctor. Similiter Ioannes Roffensis Episcopus contra procēdium Lutheri de obscuris, sed in se certis propositionibus Scripturæ aduertit. Quāquam obscura fuerat, fuerat nihilominus in se certa, licet parum intellecta nobis. Neque enim id m' est quidpiam in se certum esse, & esse nobis intellectum &c. Habent Scripturae suam certitudin-

titudinis firmitatem etiam quum parum cognita fuerint.

43. Secundò Obijci posset, fore ut Summus Pontifex esset supra Scripturam, ac Dei verbum, si posset facere credendum id, ad quod non obligat Dei verbum expressum, aut ab expresso euidenter deducunt. Sed fruola est hæc illatio, quia in hoc Papa non obligat tanquam conditor veritatis de fide credendæ, sed vi verbi Diuini in Scriptura, vel Traditione reuelati, & solam se gerit, ut iudicem, & decisorem eorum, quæ in verbo Dei continentur, sicut nullus legis Interpres est legislator, aut supra legem.

44. *Tertia.* Obijci potest. Si Sum. Pont. potest infallibiliter definire nō solum quinam sit verus s̄esus Scripturæ Sacré, aut Traditionis, quādo non est expressus in alterutra, aut in Hist. Ecclesiastica, sed etiā definire quānam sit Scriptura Cau. aut legitima Traditio, idque vi promissionis à Christo factæ Petro in Evangelio, sequitur Fidem Catholicam quoad hanc partem fundari in circulo vitorio, & ignotum per æquè ignotum proponi tanquam credibile de Fide. Id autem inconveniens est, ut pater, ergo & antecedens, unde illud deducitur *Maioris* sequela probatur, quia credendum est Summum. Perniciem habere infallibilem autoritatem docendi, declarandi, definiendi omnes veritates ad Fidem spectantes, eo quod ita Christus in Euangelijs per Matthæum, & Ioannem Euangelistas reuelarit. At vicissim prius credendum est Euangeliū Matthæi, & Ioannis, quod extat in vulgatis Biblijis esse verum Euangeliū Christi, & in verbis inde productis contineri tales autoritatē collatas Petro, & Successoribus eius; Ergo idem est se ipso prius, & posterius credendum, & ignotum per ignotum &c. Hæc obiectio soluenda esset ab auctoribus quoque secundæ opinionis. Sed quid. quid ipsi, vel alij dixerint.

Respondeo negando *sequelam maioris*, nam sub diuersa ratione duo haec credibilia sunt priora, & posteriora. Quan-

doquidem in Analysis Fidei Catholicae præcedunt motiva credibilitatis plura, vel pauciora pro conditione, & captu personarum, quibus aliquid credendum proponitur per aliquos de Ecclesia: quæ motiva talia sunt, ut res illa euidenter æstimetur credibilis, nec prudenter dubitari possit, quin sit diuinitus reuelata. Talia sunt Probitas, & doctrina personæ euangelizantis; aut Catechizantis: Sanctitas legis Immaculatæ nihil non conforme rectæ rationi iubentis, vetantis, confulentis: Sanctitas aut insignis reformatio morum in ijs, qui hanc Fidem professi sunt eiusq; legem seruauerunt. Miracula pro eius veritate patrata specie stupenda, & multitudine innumerabilia: Euentus iuxta prophetias impletæ; Anachoretrum, & Religiosorum Ordinum vtriusq; sexus multitudo ingens, quæ pro bonis inuisibilibus, & in altera vita solum adipiscendis, bona temporalia ipsosq; principatus, & regna contemperunt, asperitatem vitam transigendo: Martyrum numerus, sine numero qui propositis amplissimis præmijs pro abneganda Christi fidei, & inde atrocissimis supplicijs, si in ea persisterent, haec potius sustinuerunt, & quidem pro Christo pauperimo, & ignominioso crucifixo, & arduam legem iubente usq; ad odium suæ animæ, & dilectionem inimicorum: Successus prædicationis Euangelicæ non armis, aut secularis eloquentiæ, vel sapientiæ mundanæ vi: Irritus conatus Imperatorum, Regum, ac Principum, aduersus Christum Dominum, & Hæreticorum, ac Schismaticorum contra Ecclesiam Catholicam conspirantium: Successio Summorum Pontificum in Cathedra Petri nunquam interrupta: Conseruatio fidei in Successoribus Petri, quæ nunquam defecit: Consensus populorum, & nationum politiorum: Congruentia Sacramentorum: Munditia, & Maiestas sacrificiorum, cultus Templorum, Harmonia Hierarchiæ Ecclesiasticæ: Pax dominum, & tranquillitas animi custodientium Fidem, & pœcepta Christi. His motiuis licet non omnibus omnes Fideles tan-

tanquam certis notis discernunt, quænam sit vera Dei Ecclesia, & consentanea eius Prudentiæ. Deinde Diuina gratia, adiuti credunt inter alia Euangelium à tali Ecclesia vñitatum, & pro canonico habitum esse verum Euangelium, Et sénsum Euangeli ab Ecclesia propositum esse verum; ideoq; promissiones in Euangeliō Matthæi, & Ioannis factas Petro extendi quoque ad Successores eius. Vnde per regressum minimè vitiosum iterum credunt Pontificem Romanum Successorem Petri qui Euangelia hæc approbavit habere autoritatem de qua supra. Quam Analysis ex Tertulliano de Præscriptiōnibus, Augustino contra Epist. fundamenti alijsque Patribus ostenderem si Opus esset.

Reliquæ oppositiones leuiores sunt, aut iam solutæ sub finem libri 1. & 2. vel facile solubiles ex dictis hoc libro tertio.

*Ad Maiorem DEI, & DEIPARÆ semper Virginis MARIAE
Gloriam, & Obsequium S. Sedi Apostolice à minima
Societate nostra maximè debitum.*

INDEX

RERVM MEMORABILIVM.

A	Pag.
A Litis erexit supra corpus defuncti
fuit species Canonizationis. 97	
Anabaptismus Parvulorum damnatus ab
Ecclesia 151	
Anabaptismus baptizatorum ab Hæreticis
a quibus introductus, sed a Summ. Pon-
tif. damnatus. 153	
Animæ Iustorum purgatæ, statim fruuntur
Visione Beatifica. 151	
Animæ Rationalis Origo olim incerta, non
est ex traduce. 150	
S. Antonij Patavini Canonizatio. 30	
S. Antonini Canonizatio. 41	
Apocalypsis liber an semper fuerit Cano-
nicus. 157	
Assumptio B. V. in Cœlum certissima ex
Festo eius. 156 & 112	
Auctores pro Canonizatione Sanctorum,
certa de Fide. 12 & 17	
B	
Baptismus ritè ab Hæreticis collatus,
valeat. 153	
Baptismus flaminis, fluminis, sanguinis. 152	
Baptismus Parvulorum validus, & non si-
ne intusione habituum supernatur. 152	
Baruch liber olim an Canonicus. 157	
Beatificatos esse in Gloria an sit de fide. 95	
S. Bonnios Canonizatio. 40	
S. Bernardi Abbatis Canonizatio. 27	
S. Bernardini Senensis Canonizatio. 37	
S. Bonaventuræ Canonizatio. 39	
S. Brigitæ Canonizatio. 36	
C	
Canonizatio omnium antiquissima. 25	
Canonizationū raritas, & tarditas. 72	
Canonizationis Sanctorum multæ spe-
cies. 95	
Canonizatio est vna de Maximis causis ad
Papam spectantibus. 64	
Canonizatio Sanctorum quare reservata
Papæ. 13, 62, 63	
Canonizatio Sanctorum non potest à Pa-
pa delegari aliijs. 18, 19, 63	
D	
S. Didaci Complutensis Canoniza-
cio. 42	
Diligentia Papæ non necessaria ad validi-
tatem Definitionum. 92	
S. Dominici Canonizatio. 38	
E	
S. Eadmundi Canonizatio. 31	
S. Eduardi Regis Canonizatio. 27	

S. Elisabethæ Hungaricæ Canonizatio.	31
S. Elisabethæ Lusitanæ Canonizatio.	45
Eliæ Ossa suscitant alterius cadaver.	90
Erroris practici, ac speculatiū differentia-
pag.	82 & 97
Elther liber, an olim Canonicus.	157

F

Festum Institutum à Sede Apost. est in-
ster Canonizationis.	97
Festum à Sede Apostolica non instituitur
nisi pro Persona, vel re Sancta coram
Deo. a pag. 102 ad 113.	
S. Francisci Assisiatis Canonizatio.	29
S. Francisci de Paula Canoniz.	40
S. Francisci Romanz Canoniz.	44
S. Francisci Xauerij Canoniz.	45

H

Hæretici rite baptizantes validè bapti-
zant.	153
S. Hedwigis Canoniz.	34
S. Henrici II. Imperatoris Canoniz.	26
S. Honorobi Canoniz.	28
Motiam conferatam an sit de fide validè
proferre conferatur in Iudicium.	85
S. Iohannis Episc. Grationepadic. Canoni-
zatio,	26
S. Hyacinthi Canonizatio.	42

I. K.

S. Ignatij Loioz Canonizatio.	45
S. Iohanni Guaerti Canoniz.	28
S. Isidori, Agricola, Othensis.	45
Judith liber an olim Canonicus.	157
S. Iuonis Canoniz.	96
Kalendarij Ecclesiæ sancti Januarii infallibi-
liter Sancti.	97

L

S. Laurentij Dublinensis Canoniz.	29
S. Leopoldi Principis Canoniz.	39
Litanie Ecclesiæ veros Sanctos continent.	
pag.	97
S. Ludouici Reg's Franc. Canoniz.	34
S. Ludouici Tolosani Canoniz.	35

M

Machabæorum liber olim apud ali-
quos non Canonicus.	157
Martyrologium an omnes infallibiliter Sä-
ctos continet.	98. & 99

Miraculorum venor. & fallorum distinctio,
28. 29. 67. 76.

Miracula sunt motuum credibilitatis fi-
dei.

29. & 67

Miracula post mortem maiorem vim ha-
bent.

68. 77. 78

Miraculorum donum ad testificandum fal-
sum non conceditur.

80 & 81

Miracula post mortem, pro infallibili Dei

testimonia de Sanctitate Personæ agno-
nere Alexander iij. pag. 27. Innocentius

iij. p. 29. Gregorius ix. p. 29. & 30. No-
ninius iij. p. 30. Innocentius iv. p. 32. &

33. Vrbanus iv. p. 33. Clemens V. p. 33.
Io. xxii. p. 35. & 36. Pius iij. p. 38. Inno-

centius viij. p. 39. vide etiam p. 57. & 59.

Mors Sanctor. quare Natalis dicatur. 104

N. O.

N. Athanasii R. Virginis infallibiliter San-
cta, quia eius Festu celebratur à Ro-

mana Ecclesia. à pag. 105. ad 110.

S. Nicolai Tolentinatis Canoniz.

37

Graciopro Sancti anno sicc.

90. & 105.

P

PAPA est supra Concilium,

An & in quibus qq. facili errare possit.
2. 13. 19. 83.

Solus potest Canonizare Sanctos, nec alijs
id delegate potest. 13. 18. 19. 63. 63.

Errare non potest in Canonizatione San-
ctorum, ne speculatiū quidem, proba-
tur auctoritate. pag. 6. ad 24. & ratio-
nibus. a pag. 46. ad 74.

Menarie, & ab aliis certas est de Gloria
Sanctorum, quo Canonizat. 28. 29. 30.
82. 33.

Non Canonizat nisi prævio instinctu, &
quadam reuelatione oculata Spiritus Sä-
cti. p. 28. 45. 47. 49. 44. 45. 52. 53. 65.

Non sit tut testimonio humano in Cano-
nizat. Sanctos, canquam motiu form-
ali. 32. 61. 62.

Sed assistentia sibi promissa ne possit erra-
re, ac testimonio diuino. 51. 74. 75. 89.

Non priuaret Sanctos defunctos suffragijs
fidelium, nisi certos esset de illorū Glo-
ria. 49. 76. 90. 117.

Non indiget diligentia ad validitatem De-
finitionum ex Cathedra. 22. & 92.

PAPA potest omnia dubia ad Fidem, Re-
ligio.

ligiorum, & mores decidere, licet implo-	
citè tamen inclusa in Dei verbo. a pag.	
123. id 160.	
AII, &c quomodo possit nouos Fidei articu-	
los condere. 84, i 58, i 59, & 160.	
Papales formulæ indices definitionis ex	
Cathedra 24. 56 & 69.	
PAPA nullus haec quoniam in Fide errauit, vide	
Epist. Dedic. p. 4.	
Palcharis celebrandi controuersia cuiusque	
Decisio. 149	
S.Petri Anagnini Canonizatio. 26	
S.Petri Martyris canoniz. 31	
S.Petri de Murone canoniz. 35	
S.Philippi Neri canoniz. 44	
Præcepti affirmatiui, & negatiui discrimen.	
pag. 94	
Præseruatio B.V. vide Conceptio.	
S.Præcoptij canoniz. 29	
Purgatoriij dogma certum ex canone Mis-	
ix. 104	
R. & S.	
S. R Aymundi canonizatio. 43	
R Reliquiarum approbatio à Sede	
Apost. an si quædam canoniz. 97	
S.Richardij canoniz. 33	
Sacerdotis Summi Iudiciorum authorit. 141	
Sanctorum canoniz. vide Canonizatio.	
Sanc <i>tos</i> iam purgatos frui visione beatifi-	
ca definitum est. 151	
Scriptura Sacra diuersis interpretationibus	
obnoxia. 124. 145	
Scriptura Sacra libri Canonici nunc; licet	
aliqui in dubium olim reuocati. 156. 157	
S.Stanislai canoaz. 32	
S.Suiberti canoniz. 25	
Susannæ historia in Daniele, olim an Ca-	
nonica. 157	
	T
S. T Eresij canonizatio. 44	
S.Thomæ Aquinatis canoniz. 36	
S.Thomæ Cantuariensis canoniz. 27	
S.Thomæ Herfordiensis canoniz. 35	
S.Thomæ Villanovaani canoniz. 46	
Tobij liber olim dubium an Canonice. 157	
Traditionis vis, & regula fidei. 68. 82 3. 24	
	V
S. V Baldi canoniz. 28	
S.Vdalrici canoniz. 25	
Velum Virginum Vidus non dandum. 107	
S.Vincenij Ferrer j canoniz. 98	
Vota Simplicia Societatis IESV cōst tuue	
verē Religiosos. 11. 82 73.	

ERRATA

CORRIGE.

Pag.	Lin.	
1	29	qua
5	23	referendis
7	22	curta
25	31	Ordo Ioannes
26	21	Henrici I.
33	12	Agnanizæ
73	4	cum
93	23	Christiana
95	18	Ordine
96	10	declito
96	14	pædiuit
121	24	pæn'alibus
125	18	Opinion
126	26	posint
127	24	meduim
129	6	cicumuectione
130	6	re deluuerit
133	8	Salmaticensis
137	10	Summus
142	1	iudicare
144	2	talem
		qui
		referendos
		curia
		Ioannes
		Henrici II
		Anagniæ
		cum
		Christianam
		Ordini
		delicto
		pædixit
		pæn'alibus
		Opinioni
		possint
		medium
		Circumuentione
		reuelauerit
		Salmanticenſis
		sumus
		iudicaret
		vlli

13